

Datum
2023-09-25Instans
Sociala omsorgsnämnden

Sociala omsorgsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Sociala omsorgsförvaltningen Bryggaregatan 15, **måndagen den 25 september 2023 kl. 17:30**

Plats: Sociala omsorgsförvaltningen Bryggaregatan 15, **plan 6 – sammanträdesrum Visen.**

Sammanträdet inleds med en genomgång och beslut av eventuella sekretessärenden- 17.30 - 17.35. Sociala omsorgsnämndens öppna sammanträde börjar cirka klockan 17.35 – 18.05.

Sociala omsorgsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten. Nämndens sammanträde hålls dock alltid inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

Yvonne Persson
Sociala omsorgsnämndens
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Partigruppmöten för politisk beredning sammanträdesdagen (plan 5)
Mitt S-samverkan, sammanträdesrummet Granen, kl. 16.30
Moderaterna och Kristdemokraterna, sammanträdesrummet Tallen, kl. 16.30
Sverigedemokraterna, sammanträdesrummet Pilen, **OBS! Från kl. 15.30**
Vänsterpartiet, sammanträdesrummet Sälgen, **OBS! Från kl. 15.30**

Förhinder anmäls alltid till Josefine Christiansen, 033 353854 eller via e-post: josefine.christiansen@boras.se

Ärende

1. Beredning av ärenden i gruppmöte
2. Upprop och val av protokolljusterare
3. Allmänhetens frågestund
4. Fastställande av föredragningslista
5. Besök från verksamhet
6. Förvaltningen informerar
7. Budgetuppföljning 2023, tertial 2
Dnr 2023-00042 1.2.4.1
8. Ersättning för uppdrag som stödfamilj och kontaktperson
Dnr 2023-00146 1.1.3.1
9. Budget 2024
Dnr 2023-00141 1.1.3.1
10. Redovisning av inkomna synpunkter januari - juni 2023
Dnr 2023-00148 1.4.2.1
11. Initiativärende: Utdrag ur belastningsregistret
Dnr 2023-00122 1.1.3.1
12. Remiss: Personalpolitiskt program 2023
Dnr 2023-00139 1.1.3.1
13. Remiss: Arbetsmiljöpolicy
Dnr 2023-00140 1.1.3.1
14. Remiss: Borås stads uppförandekod
Dnr 2023-00111 1.1.3.1
15. Omförhandling av befintligt hyresavtal
Dnr 2023-00166 2.6.2.1
16. Rapportering av ej verkställda gynnande beslut och avbrott av insats enligt
SoL och LSS t.o.m. 30 juni 2023
Dnr 2023-00086 3.7.0.9
17. Kommunfullmäktiges uppdrag utanför budget 2023
Dnr 2023-00174 1.1.3.1
18. Tillsyn av hantering av allmänna handlingar från Stadsarkivet 2023
Dnr 2023-00112 1.4.1.25
19. Redovisning av delegationsbeslut 2023
Dnr 2023-00004 1.1.3.1
20. Redovisning av inkomna och avgivna skrivelser 2023
Dnr 2023-00005 1.1.3.1
21. Övriga frågor

Indira Cavka
HandläggareDatum
2023-09-25Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00042 1.2.4.1

Budgetuppföljning tertial 2, 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna tertialrapport 2, 2023 och skickar rapporten till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Sociala omsorgsnämnden redovisar ett resultat till och med augusti på -6,8 mnkr. Prognosen för helåret är i nuläget -4 mnkr. Årets buffert för förutsedda kostnader har inte fördelats av nämnden. Bufferten kan behövas under året då det kan tillkomma nya externa placeringar och fler beslutade timmar för personlig assistans. Den nya lagen om 11-timmars dygnsvila som träder i kraft den 1 oktober 2023 kommer även innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Förvaltningen har under året haft stort fokus på kompetensutveckling för att förebygga förekomsten av hot och våld samt tvångs- och begränsningsåtgärder. Chefer inom förvaltningen har fått en utbildning i juridiska utgångspunkter och hur verksamheterna kan hitta andra sätt att arbeta. En särskild utbildningsinsats har startat för de grupper som visade på störst behov av kompetensutbildning. Ytterligare utbildningsinsatser planeras för övriga verksamheter och kommer att genomföras under hösten.

Beslut har fattats om projekteringsframställan för nybyggnad av gruppbostad Björkbo LSS. Boendet ska ersätta de två befintligt boendena på Barnhemsgatan med 6 lägenheter. Äskning för flyttkostnader ligger på mellan 6-800 tkr utöver budget. Beslut är även fattat om projekteringsframställan för nybyggnation av gruppbostad Rydsvägen LSS, placering i Gånghester. Beslutet innebär en nettoökning av fem lägenheter för vilka nämnden har äskat medel för i budget 2024.

Fram till och med augusti är intäkterna från Försäkringskassan lägre än budgeterat och prognosen är densamma för helåret. Detta beror framförallt på att Försäkringskassans intäkter är budgeterade per assistansärende utifrån hur det såg ut i höstas. Under tiden har flera stora ärenden avslutats och vilket har bidragit till en negativ avvikelse på intäktssidan.

Kostnaderna för personal är högre än budgeterat fram till och med augusti och prognosen för året är ett underskott.

Inom stödfunktioner finns det ett tillfälligt överskott på grund av vakanta tjänster samtidigt som några verksamheter inom förvaltningen har underskott i personalkostnaderna. Underskottet beror på ökade lönekostnader bland annat i form av dubbla personalkostnader på grund av sjukfrånvaro hos ordinarie personal. Inhyrd personal bidrar också till ökade kostnader då det finns stora utmaningar och svårigheter att rekrytera legitimerad personal.

Skyddsutrustning för personal som t.ex. munskydd, handskar och visir har under corona-pandemin hanterats centralt av Kommunstyrelsen. Nu har kostnaden för skyddsutrustning återgått till att betalas av förvaltningen precis som det var före pandemin. Förvaltningen ska även betala en årskostnad uppgående till 200 tkr för att driva ett krislager med skyddsmaterial.

För 2023 kommer nämnden fortsätta ha högre hyreskostnad för gruppboistäder inom socialpsykiatri. Kostnaden avser gemensamhetsytor (korridorer) vilket tidigare har betalats av Lokalförvaltningsnämnden (LFN).

Nämnden har en volymökning inom daglig verksamhet. Antalet verkställda beslut har ökat vilket har resulterat i ökade kostnader för nämnden. Volymökningen ger en ökad kostnad för verksamhetsområdet myndighet som betalar ut ersättning för daglig verksamhet till externa utförare och till verkställigheten inom förvaltningen. Fler deltagare på daglig verksamhet ger även en högre kostnad för habiliteringsersättningen.

Nämnden har även en kostnadsökning av köpta tjänster för personlig assistans hos privata assistansbolag med 11,4 % i jämförelse mot föregående år. Anledning till det är prisökningen som baseras på OPI- och KPI index och båda två är betydligt mycket högre för 2023 än vad vi har räknat med i budgeten.

Beslutsunderlag

1. Tertialrapport 2 2023, Sociala omsorgsnämnden

Samverkan

Ärendet har varit föremål för samverkan på FSG den 18 september

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Tertial 2 2023

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Grunduppdraget	3
2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser	3
2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget	5
2.3 Verksamhetsmått	5
2.4 Jämställdhetsperspektivet	7
3 Uppdrag som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd	7
3.1 Nämnd.....	8
4 Intern kontroll	10
4.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, halvår, kvartal eller tertial.....	10
4.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning.....	10
4.3 Antal anmälda bisysslor.....	10
5 Samarbetsuppdrag	10
6 Resurser	11
6.1 Nämndens verksamhet 1.....	11
7 Investeringar	21
7.1 Investeringar, årliga anslag	21
8 Arbetsgivarpolitik	21
8.1 Indikatorer	22

1 Inledning

Sociala omsorgsnämnden arbetar tillsammans för att personer med funktionsnedsättning kan leva ett gott liv i en välmående verksamhet. Nämndens målområden är:

- Att den enskilde ska kunna vara delaktig och ha inflytande över sin egen livssituation. Genom att ta vara på den enskildes egna upplevelse och uppmuntra till kunskapsutveckling baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet kan förvaltningen möta dagens och framtidens behov från målgrupperna.
- Förvaltningens arbetsgivarvarumärke ska stärka vård- och omsorgsyrkens attraktivitet. Förvaltningen ska arbeta systematiskt med introduktion samt kompetenshöjande insatser i syfte att säkra kvaliteten i verksamheten och understödja medarbetares utveckling. Därtill har förvaltningens verksamheter en god och hållbar arbetsmiljö som ger friska och engagerade medarbetare med möjlighet till ett långt och berikande yrkesliv. Ett arbete på Sociala omsorgsförvaltningen skapar meningsfullhet och stolthet var dag.

Under första delen av året har förvaltningen haft stort fokus på att planera för de åtgärder som beslutats om efter kartläggningen av förekomsten av hot och våld samt tvångs- och begränsningsåtgärder i våra verksamheter. Förvaltningsledningen har dels fått en utbildning i juridiska utgångspunkter gällande tvångs- och begränsningsåtgärder samt en utbildning i hur verksamheterna kan hitta andra sätt att arbeta. En särskild utbildningssatsning har startat för de grupper som visade på störst behov av kompetensutbildning efter kartläggningen och ytterligare utbildningsinsatser ur ett bredare perspektiv planeras för övriga verksamheter och kommer att genomföras under hösten.

Hösten 2022 startades en förstudie upp i ett forskningsprojekt gällande delaktighet och brukarinflytande som förvaltningen genomför tillsammans med FoU Sjuhärad. Studien förväntas ge ytterligare vägledning och stöd i hur förvaltningen på bästa sätt kan arbeta med att ytterligare öka brukarnas delaktighet och inflytande.

Systematisk uppföljning av verksamheten är kärnan i det förbättringsarbete som nämnden är skyldig att bedriva. Att arbeta mer systematiskt för att utveckla och följa upp såväl insatser som arbetssätt innebär en stor möjlighet till förbättrad kvalitet. Kunskapsbaserade arbetssätt är viktiga stöd för medarbetare och brukare, och de bidrar till mer likvärdiga, jämlika, jämställda och transparenta bedömningar och insatser. Det systematiska kvalitetsarbetet har stärkts ytterligare i och med att analys av avvikelser är en del av enhetsrapporterna. Särskilda analysverkstäder har hållits för att ge enhetschefer stöd i analysarbetet.

Sociala omsorgsnämnden redovisar ett resultat till och med augusti på -6,8 mkr. Prognosen för helåret är i nuläget -4 mkr.

2 Grunduppdraget

2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser

Kvalitetsarbetet är lagstyrt vilket innebär att nämnden är skyldig att ge stöd, service och omsorg med god kvalitet. Sociala omsorgsnämnden har det yttersta ansvaret för att förvaltningen har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och nämnden kan inte delegera ansvaret för kvalitetsledningssystemet. När nämnden arbetar med systematik så används resurser effektivt och skapar värde för brukarna, alltså till målgrupperna som får stöd och service från nämnden.

För att nämnden ska kunna utföra grunduppdraget krävs att det finns en struktur kring hur styrning och ledning ska fungera i praktiken. Därför är det viktigt att det finns ett dokumenterat arbetssätt som svarar på vad som ska göras, vem som ska göra vad, när det ska göras och hur det ska göras. En handbok för styrning och ledning har tagits fram för att tydliggöra förvaltningens arbetssätt kring

styrning och ledning, där fokus är att synliggöra sambandet mellan ekonomi, arbetsmiljö och kvalitetsarbete.

En verksamhetsplan är ett verktyg för att beskriva de aktiviteter nämnden planerar att genomföra under det närmaste året. Verksamhetsplanen utformas utifrån nämndens grunduppdrag (reglemente), risk och väsentlighetsanalys samt mål och ekonomiska förutsättningar (budget). I planen framgår det hur man tänker arbeta för att uppnå olika mål och på vilket sätt målen kommer att följas upp under året.

Verksamhetsplanen utgör på så sätt ett planeringsverktyg för både politiker och tjänstepersoner där politiska uppdrag och mål samlas tillsammans med mål och uppdrag som handlar om att säkerställa följsamhet gentemot lag och föreskrift. Planeringsarbetet inleds med två analysdagar, en för nämnd och förvaltningsledning och ytterligare en för förvaltningsledning. Analysdagarna är till för nämndpolitiker och tjänstepersoner och syftar till att skapa en bild över nuläget. Dagarna innehåller bland annat omvärldsbevakning, jämförelser med liknande verksamheter och en genomgång av Sociala omsorgsnämndens resultat samt framtida utmaningar, risker och möjligheter.

När nämndens planeringsunderlag fastställts i augusti har förvaltningsledningen ytterligare en planeringsdag för att konkretisera mål och uppdrag. Under hösten genomför förvaltningen en gemensam chefsdag (kvalitetsdag) där alla chefer arbetar med nämndens mål och uppdrag. Arbetet fortsätter sedan i respektive verksamhetsområde där mål, uppdrag och aktiviteter konkretiseras för att sedan verkställas på enhetsnivå. Med hjälp av verksamhetsmått och indikatorer kan nämndens verksamhet jämföras över tid och med andra verksamheter och kan därmed vara ett verktyg som bidrar till att förklara verksamhetens resultat. Nämnden arbetar med nationella jämförelser så som Öppna jämförelser (ÖJ) och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Analysarbetet sker i huvudsak på en övergripande nivå och i analysen sätts verksamheten i ett sammanhang. Det är viktigt att ha flera perspektiv i åtanke när verksamheten följs upp och analyseras. Sociala omsorgsnämnden utgår från fyra perspektiv:

- Målgruppsperspektivet (Kvalitet och effektivitet utifrån målgruppernas perspektiv (de vi är till för)
- Verksamhetsperspektivet (Kvalitet och effektivitet i verksamheten och processerna)
- Medarbetarperspektivet (Kvalitet och effektivitet med avseende på kompetens, medarbetarskap, ledarskap och arbetsmiljö)
- Ekonomiperspektivet (Kvalitet och effektivitet utifrån god ekonomisk hushållning)

På Sociala omsorgsnämnden tillämpas uppföljning via dialogmöten och skriftlig rapportering. Dialogmöten syftar till att planera, analysera och följa upp verksamheten på ett tillitsbaserat sätt. Mötena fungerar som ett verktyg för att styra och leda mot nämndens mål och få gemensamma bilder av enhetens förutsättningar och utmaningar. Utöver dialogmöten sker skriftlig uppföljning tre gånger per år, efter april (tertial 1), efter augusti (tertial 2) samt i årsredovisning.

2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget

2.3 Verksamhetsmätt

2.3.1 Funktionshinderverksamhet LSS

2.3.1.1 Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med LSS-beslut	907	904	905	918

2.3.1.2 Personlig assistans

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med personlig ass enl LSS	59	58	57	57
Antal personer med personlig ass enl SFB	181	183	183	177
Antal timmar personlig assistans enl LSS	14 168	163 230	168 000	16 342
Varav retroaktiva beslut, antal timmar	0	4 348	0	0

2.3.1.3 Daglig verksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med beslut om daglig verksamhet	481	475		
Antal verkställda beslut om daglig verksamhet			443	471
- varav externt köpta platser enl LOV	129	129	127	144
- varav externt köpta platser annan kommun	10	10	10	9

2.3.1.4 Bostad med särskild service för vuxna

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antalet personer med verkställda beslut om boende	324	321	321	307

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
- varav externt köpta platser	15	15	12	13

2.3.2 Funktionshinderverksamhet SoL

2.3.2.1 Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med beviljade insatser	434	429	420	439

2.3.2.2 Bostad med särskild service

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med särskilt boende	97	96	94	88
- varav externt köpta platser	25	25	15	16
Extern köpta platser med delat betalningsansvar			7	12

2.3.2.3 Insatser i ordinärt boende

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med boendestöd	222	227	245	218
Antal utförda timmar boendestöd	1 617	19 264	18 000	1 782

2.3.2.4 Sysselsättning enligt SoL

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med sysselsättning enligt SoL	80	81	85	77

2.3.2.5 Övrigt

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Utfall Aug 2022	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall Aug 2023
Antal personer med trygghetslarm	77	81	85	81

2.4 Jämställdhetsperspektivet

I Sociala omsorgsnämndens systematiska kvalitetsarbete analyseras jämställdhetsperspektivet och i nämndens uppföljning av grunduppdraget används könsuppdelad statistik där det finns sådan. Under 2022 har nämnden arbetat aktivt med att synliggöra och identifiera olika aspekter av en jämställd funktionshinderverksamhet och kartlagt verksamheten ur köns-, ålders- och målgruppsperspektiv.

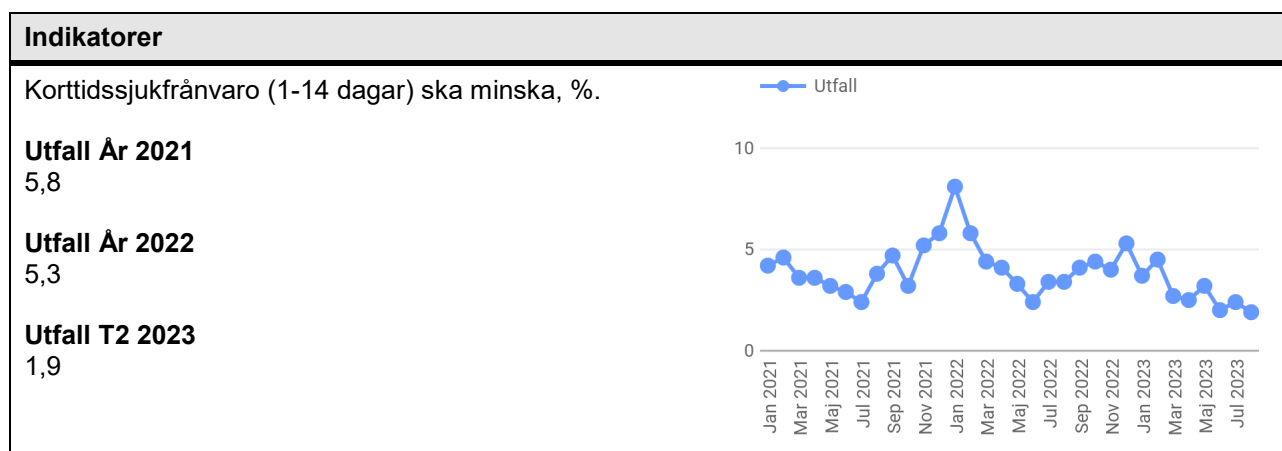
Utifrån resultaten har konstaterats att nämnden bör arbeta aktivt med trygghets- och säkerhetsfrågor, särskilt kopplat till brukare som är kvinnor.

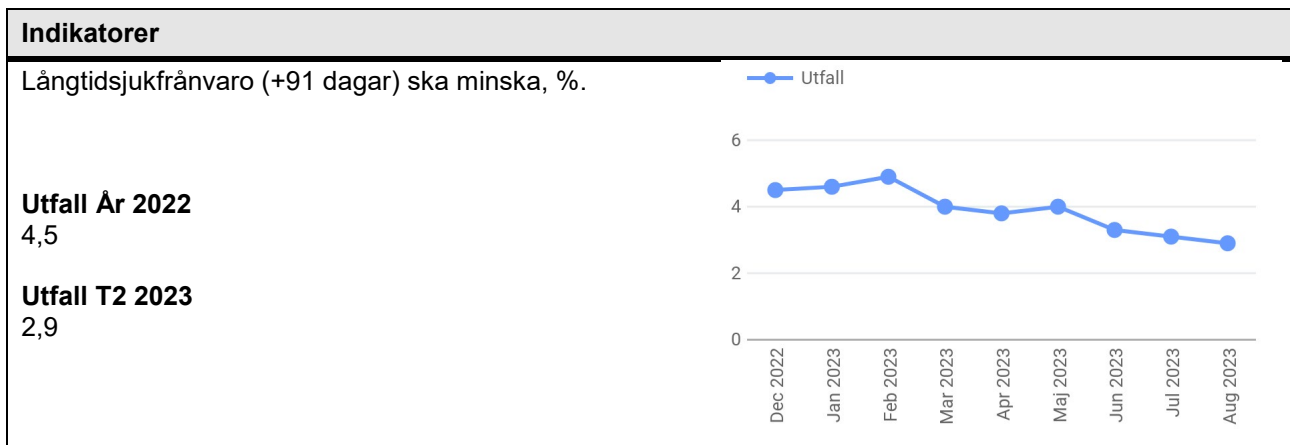
Ett pågående arbete för att stärka jämställdhetsperspektivet är VIP (Viktig Intressant Person), som är en självstärkande utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning som syftar till att höja självkänslan och stärka deltagarna. Under första delen av året har tre VIP-kurser startats upp.

Socialpsykiatrins personal erhåller handledning och utbildning i frågor gällande bemötande och våld i syfte att skapa en tryggare och säkrare boendemiljö. Arbetet påbörjades under hösten 2022 och beräknas att hålla på under hela 2023.

Ett arbete med att se över verksamhetens rutiner för att upptäcka och förebygga våld i nära relation fortgår under hela 2023.

3 Uppdrag som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd

När en medarbetare uppvisar tidiga tecken på ohälsa, träffas chef och medarbetare i ett så kallat omtankessamtal. Chefen använder en mall där det redan från början är tydligt att olika delar av livet ingår i samtalet. Förutom eventuell sjukdomsbild så pratar man om arbetsuppgifter, arbetsmiljön och relationerna på arbetsplatsen och även om livssituationen i stort med familjerelationer och andra livsstilsfrågor. Detta gör att man i ett tidigt skede kan få syn på ohälsa och i bästa fall förebygga långtidssjukskrivningar.

Cheferna tillsammans med HR arbetar aktivt med långtidssjukfrånvaron där man kartlägger och följer upp långtidssjukskrivna medarbetare. Det handlar om att i dialog skapa förutsättningar att komma tillbaka till arbetet eller gå mot avslut. Fler medarbetare har en plan för återgång i arbetet och är på väg tillbaks. Ett antal långtidssjuka medarbetare har avslutats. Den nedåtgående trenden i grafen visar resultatet med vårt aktiva arbete med frågan.

3.1 Nämnd

Uppdrag	Status T2 2023	Kommentar
Delaktighet och inflytande för brukare ska öka	◆ Delvis genomfört	

Sociala omsorgsnämnden ska bli mer attraktiv som arbetsgivare

◆ Delvis genomfört

Nämnden arbetar aktivt med det övergripande målet att vara en attraktiv arbetsgivare. En handlingsplan är framtagen och arbetet med aktiviteterna pågår under 2023. I handlingsplanen är följande områden identifierade som särskilt viktiga: Systematisk kompetensutveckling, aktivt arbete med arbetsmiljön, rekrytera utifrån kompetens, bra introduktioner, stärka vårt arbetsgivarvarumärke, stärka och trygga ledarskapet, schemaprocess och bemanning samt roller/ansvar och förväntningar/krav

Några nedslag i det vi gjort:

1. Ett APT-material för varje månad är framtaget för att underlätta för EC och stärka dialogen på APT. Materialet kombinerar det systematiska arbetsmiljöarbetet med BS:s gemensamma principer och dilemman kopplat till dem. Materialet har fått en positiv respons bland cheferna.
2. Sociala omsorgsförvaltningen är en av pilotförvaltningarna i införandet av Heroma Kompetens. Heroma Kompetens är ett IT-stöd för att kunna lista de grundkompetenser, utbildningar och kompetensförsörjningsinsatser som medarbetarna har och genomgår. Det är en grundförutsättning att ha ett bra IT-stöd i arbetet med kompetensutveckling.
3. En ny digital introduktionsutbildning för nyanställda chefer är framtagen och lanserad i början av 2023. Möjligheten till en god introduktion är en förutsättning i chefsuppdraget.
4. Arbetat aktivt med att marknadsföra oss tydligare inför sommaren för att kunna rekrytera sommarvikarier. Vi har också utvecklat andra delar i sommarrekryteringen.
5. Vi har ett pågående samarbete med Kommunal för att förnya våra lokala avtal där möjligheten till resursspass och samplanering mellan enheter fastställs. Detta för att kunna nyttja våra personalresurser på ett ännu bättre sätt.

4 Intern kontroll

Sociala omsorgsnämnden har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden ska årligen identifiera och analysera väsentliga risker i den egna verksamheten och utifrån riskanalysen upprätta en intern kontrollplan.

4.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, halvår, kvartal eller tertial

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Förvaltningsövergripande	Risk att missförhållanden inte rapporteras, utreds och åtgärdas.	Förekomst av tvångs- och begränsningsåtgärder samt hot- och våld i verksamheterna.	
		Förekomst av utbildningar i tvångs- och begränsningsåtgärder, hot- och våld samt avvikelshantering i verksamheterna.	

4.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning

Arbetet med nämndens interna kontroll startar med att en riskanalys görs. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Risker som bedöms inträffa med stor sannolikhet och samtidigt får allvariga konsekvenser ska åtgärdas direkt.

Om nämnden i arbetet med riskanalysen har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder.

4.3 Antal anmälda bisysslor

På Sociala omsorgsförvaltningen har cirka 60 medarbetare anmält bisyssla.

5 Samarbetsuppdrag

Sociala omsorgsnämnden har ett särskilt samarbetsuppdrag avseende tillgänglighet. Samarbetsuppdraget syftar till att stärka helhetssynen av begreppet tillgänglighet och att få nämnder och styrelser att tydligare se sin del i helheten. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse med utgångspunkt i vad som är ”det bästa” för kommuninvånaren. Det särskilda samarbetsuppdraget är därmed också ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i tillgänglighetsfrågor som har gemensam karaktär.

Under föregående år fattades beslut om att integrera Programmet för ett tillgängligt samhälle till att istället blir ett Program för mänskliga rättigheter.

Nämnden har en funktionshinderkonsulent anställd med uppgift att samordna och planera samarbetsuppdraget tillgänglighet. Under första delen av året har två workshops om tillgänglighetsanpassade dokument hållits och det finns möjlighet för förvaltningar att boka in övergripande tillgänglighetsutbildningar. Planering för tillgänglighetsombudsträff har gjort och årets första möte kommer att hållas i maj. Funktionshinderkonsulent har medverkat på ett första möte med Funktionshinderrådet i maj. Därtill har funktionshinderkonsulent medverkat på tillgänglighetsnätverk samt mänskliga rättigheter nätverk under våren. Planering för Funkisgalan pågår. Funktionshinderkonsulent erbjuder kontinuerligt råd och stöd till både förvaltningar och föreningar gällande tillgänglighet.

6 Resurser

6.1 Nämndens verksamhet 1

6.1.1 Resultat

6.1.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

	Utfall jan- aug 2022	Budget 2023	Budget jan- aug 2023	Utfall jan- aug 2023	Avvikelse jan-aug 2023	Prognos- avvikelse
Statsbidrag	8 987	17 131	11 191	10 363	-827	0
Avgifter och övriga intäkter	75 256	117 298	78 080	70 746	-7 334	-6 000
Summa intäkter	84 243	134 429	89 271	81 110	-8 161	-6 000
Personal	-355 340	-578 792	-386 548	-388 499	-1 951	-2 286
Lokaler	-14 980	-23 435	-15 488	-15 832	-344	0
Material och tjänster	-208 056	-324 866	-216 055	-217 794	-1 740	-3 728
Kapitalkostnader	-423	-672	-448	-396	52	0
Summa kostnader	-578 799	-927 765	-618 539	-622 522	-3 983	-6 014
Buffert (endast i budget)	0	-8 014	-5 343	0	5 343	8 014
Nettokostnader	-494 556	-801 350	-534 611	-541 412	-6 801	-4 000
Kommunbidrag	509 333	801 350	534 611	534 611		
Resultat jämfört med kommunbidrag	14 777	0	0	-6 801		
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat	0	0	0	0		
Godkända "öronmärkta" projekt	0	0	0	0		
Resultat jämfört med tillgängliga medel	14 777			-6 801		
Ackumulerat resultat						

6.1.1.2 Resultatanalys

Sociala omsorgsnämnden redovisar ett resultat till och med april på -6 801 tkr. Prognosen för helåret är i nuläget -4 mkr. Årets buffert för oförutsedda kostnader har inte fördelats av nämnden. Buffert kan behövas under året eftersom nämnden har en verksamhet där det kan tillkomma nya externa placeringar, fler beslutade timmar personlig assistans LSS men även ny lag kring 11-timmars dygnsvila som kommer att träda i kraft den 1 oktober 2023 kommer att innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Projekteringsframställan för nybyggnad av gruppbofast Björkbo LSS med inriktning autism som ska ersätta de två befintligt boendena på Barnhemsgatan med 6 lägenheter är beslutad. Åskning för flyttkostnader som ligger på mellan 6-800 tkr utöver budget.

Även projekteringsframställan för nybyggnation av gruppbofast Rydsvägen LSS placering i Gånghester, med inriktning autism är beslutad. Beslutet innebär en nettoökning av fem lägenheter LSS för vilka nämnden har åskat medel i budget 2024

Intäkter

Fram till och med augusti är intäkterna från Försäkringskassan lägre än budgeterat. Prognos för året är att nämnden kommer att ha lägre intäkter än budgeterat. Detta beror på framförallt intäkter från Försäkringskassan då då försäkringskassans intäkter är budgeterade per assistansärende utifrån hur det

såg ut i höstas och under tiden har flera stora ärenden avslutats och därför utförs inte längre någon assistans där. Det har bidragit till negativ avvikelse på intäktssidan.

Kostnader

Kostnaderna för personal är högre än budgeterat fram till och med augusti och prognosen för året är ett underskott.

Inom stödfunktioner finns det ett tillfälligt överskott på grund av vakanta tjänster samtidigt som några verksamheter inom förvaltningen har underskott i personalkostnaderna. Detta underskott beror på ökade lönekostnader, dubbla personalkostnader i form av poolpersonal samt sjuklön för ordinarie personal men framförallt inhyrd personal då det är en stor utmaning och svårighet att rekrytera legitimerad personal.

Skyddsutrustning för personal som t.ex. munskydd, handskar och visir har under corona-pandemin hanterats centralt av Kommunstyrelsen. Nu har kostnaden för skyddsutrustning återgått till att betalas av förvaltningen precis som det var före pandemin. Förvaltningen ska även betala en årskostnad uppgående till 200 tkr för att driva ett krislager med skydds-material.

Till 2023 kommer nämnden fortsätta ha högre hyreskostnad för gruppboende inom socialpsykiatrin. Kostnaden avser gemensamhetsytor (korridorer) vilket tidigare har betalats av Lokalförsörjningsnämnden (LFN).

Nämnden har en volymökning inom daglig verksamhet, där antalet deltagare med verkställda beslut har ökat vilket har resulterat i ökade kostnader för nämnden. Volymökningen ger en ökad kostnad för verksamhetsområdet myndighet som betalar ut ersättning för daglig verksamhet till externa utförare och till verkställigheten inom förvaltningen. Fler deltagare på daglig verksamhet ger även en högre kostnad för habiliteringsersättningen. Daglig verksamhet utförs enligt LOV (lagen om valfrihet) med både privata utförare samt inom förvaltningen.

Nämnden har även en kostnadsökning av köpta tjänster för personlig assistans hos privata assistansbolag med 11,4 % i jämförelse mot föregående år. Anledning till det är prisökningen som baseras på OPI- och KPI index och båda två är betydligt mycket högre för 2023 än vad vi har räknat med i budgeten.

6.1.2 Verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Utfall jan-aug 2022	Budget 2023	Budget jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2023	Avvikelse jan-aug 2023	Prognos-avvikelse
Central administration						
Intäkt	307	1 818	1 229	1 323	94	
Kostnad	-19 252	-35 498	-23 679	-23 666	13	1 000
Nettokostnad	-18 945	-33 680	-22 450	-22 343	107	1 000
Politisk verksamhet						
Intäkt	0	0	0	0	0	
Kostnad	-992	-1 640	-1 095	-1 148	-53	0
Nettokostnad	-992	-1 640	-1 095	-1 148	-53	0
Vård och omsorg i ordinärt boende						
Intäkt	1 325	11 589	6 942	7 968	1 026	
Kostnad	-17 338	-35 158	-22 465	-27 126	-4 661	-4 800
Nettokostnad	-16 013	-23 569	-15 523	-19 158	-3 635	-4 800
Vård och omsorg i särskilt boende						

Tkr	Utfall jan-aug 2022	Budget 2023	Budget jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2023	Avvikelse jan-aug 2023	Prognos-avvikelse
Intäkt	4 500	8 931	5 954	5 824	-130	
Kostnad	-61 386	-96 402	-64 583	-64 410	173	800
Nettokostnad	-56 886	-87 471	-58 629	-58 586	43	800
Insatser enl LSS och SFB						
Intäkt	77 156	176 674	112 774	105 350	-7 424	
Kostnad	-474 779	-816 160	-539 421	-541 402	-1 981	-9 500
Nettokostnad	-397 623	-639 486	-426 647	-436 052	-9 405	-9 500
Övrig vård och omsorg						
Intäkt	916	5 539	3 377	3 197	-180	
Kostnad	-5 013	-13 030	-8 301	-7 322	979	500
Nettokostnad	-4 097	-7 491	-4 924	-4 125	799	500
Buffert						
Intäkt	0	0				
Kostnad	0	-8 014	-5 343	0	5 343	8 000
Nettokostnad	0	-8 014	-5 343	0	5 343	8 000
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						
Intäkt						
Kostnad						
Nettokostnad						

Tkr	Utfall jan- aug 2022	Budget 2023	Budget jan- aug 2023	Utfall jan- aug 2023	Avvikelse jan-aug 2023	Prognos- avvikelse
Kostnad						
Nettokostnad						
Totalt						
Intäkt	84 204	204 551	130 276	123 662	-6 614	
Kostnad	-578 760	-1 005 902	-664 887	-665 074	-187	-4 000
Nettokostnad	-494 556	-801 351	-534 611	-541 412	-6 801	-4 000

6.1.2.1 Central administration

Inom verksamheten finns förvaltningschefen och centrala stödfunktioner som HR, ekonomi, gemensam administration samt kvalitet- och utvecklingsfunktionen.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar +1000 tkr i budgetavvikelse. Avvikelsen beror på några vakanta tjänster inom stödfunktioner, där det inte blir helårskostnad under 2023.

Analys av verksamheten

Uppgiften är att stödja nämnden och verksamheterna med att uppnå mål och följa beslutade riktlinjer. Under verksamheten finns även budget för kompetenshöjande insatser.

6.1.2.2 Politisk verksamhet

Inom verksamheten politisk verksamhet redovisas kostnader för arvoden och övriga sammanträdeskostnader samt nämndsekreterare.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar 0 tkr i budgetavvikelse.

6.1.2.3 Vård och omsorg i ordinärt boende

Inom verksamheten vård och omsorg i ordinärt boende redovisas insatser enligt SoL som utförs i ordinärt boende. Insatserna är främst boendestöd och hemtjänst samt korttidsboende.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar -4 800 tkr i budgetavvikelse. Minusprognosen avser främst boendestöd där negativ budgetprognos beror framförallt på personalkostnader. Även korttidsverksamhet socialpsykiatri har en minusprognos som beror på personalkostnader.

Analys av verksamheten

Hemtjänst/trygghetslarm

Sociala omsorgsnämnden beslutar om insatser enligt SoL, exempelvis hemtjänst och trygghetslarm. Utförare av de beslutade insatserna är Vård- och äldreförvaltningen samt privata utförare enligt valfrihetssystemet (LOV).

Boendestöd

Boendestödet erbjuder ett individanpassat vardagsstöd och motiverar och stöttar den enskilde genom att skapa struktur och mål i vardagen. Insatserna är av pedagogisk och stödjande art och ställer krav på delaktighet.

Under flera år har boendestöd haft utmaningar kopplat till höga sjuktal samt låg utförandegrad hos

brukare. Boendestöd har nu påbörjat en organisationsförändring. Syftet är att få en tydligare målbild, mer eget ansvar i teamen, brukarstyrda scheman och bättre trivsel då kompetens tas tillvara.

Vidare har chefsnärvaron utökats för att få ett nära ledarskap och täta dialoger mellan chef och boendestödjare.

Året har börjat med hög korttidsfrånvaro vilket leder till dubbla personalkostnader i form av poolpersonal samt sjuklön för ordinarie personal. Enheten har ökat grundbemanningen för att lösa mer av frånvaron på egen enhet, men detta är personer som inte var med i budget från början. Intäkterna är högre än förväntat, vilket lättar upp lite. Nyttjande av statsbidrag nära vård släpar efter någon månad. Åtgärden är att återigen anpassa personalresurserna när vi fått ordning på sjukfrånvaron. Tätt samarbete med HR pågår kring rehabiliterande insatser. Två anställningar upphörde under hösten 2022 till följd av detta.

Hälso- och sjukvårdsinsats

Hälso- och sjukvård, habilitering och rehabilitering ska tillgodose nämndens målgruppers behov av hälso- och sjukvårdsinsatser utifrån det som regleras i hälso- och sjukvårdslag, överenskommelser kring hälso- och sjukvård mellan kommuner och Västra Götalandsregionen samt det som är angivet i nämndens reglemente.

Sociala omsorgsnämnden ska bidra till att uppnå en god och nära vård, där målsättningen är att vården ska ske på rätt vårdnivå. Arbetsgrupp på Sociala omsorgsförvaltningen ska bereda frågor för Närvård i Sociala klustret och omhändertar praktiskt arbete som uppstår inom Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Västra Götalands målbild för en god och nära vård

- Utgår från individuella förutsättningar och behov.
- Bygger på relationer, är hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv.
- Bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet och grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit.

Nämnden har kostnadsansvar för alla personliga hjälpmedel inom LSS och socialpsykiatri i Borås Stad. Kostnaderna har under de senaste åren ökat till följd av fler antal personer i behov av hjälpmedel. Ökningen kopplas till att aktuella målgrupper med funktionsnedsättning blir äldre och därmed får ett ökat behov av hälso- och sjukvård samt behov av hjälpmedel kopplat till ökad ålder.

Det är en stor utmaning att rekrytera legitimerad personal. För att uppnå god patientsäkerhet och för medarbetares arbetsmiljö ska fungera behöver enheten anlita extern bemanning vilket medför ökade kostnader för nämnden.

6.1.2.4 Vård och omsorg i särskilt boende

Inom verksamheten vård och omsorg i särskilt boende redovisas bostad med särskild service enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning samt hälso- och sjukvårdsinsatser för målgruppen. Insatserna verkställs inom nämndens gruppboendestäder samt genom externa placeringar.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar +800 tkr i budgetavvikelse. Plusprognosen beror till största delen på avslutade externa placeringar inom social psykiatri.

Åtgärder

Externa placeringar inom socialpsykiatri används när behovet inte kan tillgodoses på hemmaplan p.g.a. komplexa behov i form av samsjuklighet och/eller brist på platser. Arbetet med att verkställa besluten på hemmaplan pågår och det finns en plan för varje individ.

Analys av verksamheten

Socialpsykiatri gruppboende

Under tertial 2 har sjukfrånvaron fortsatt nedåt. En effekt av följsamhet till Borås stads riktlinjer gällande rehabilitering och återgång i arbete samt att enhetscheferna genomför omtankesamtal vid upprepad korttidsfrånvaro. Strategiskt viktiga områden att arbeta med under 2023 är en bemanning i balans och effektivt nyttjande av befintliga resurser samt medarbetarnas upplevelse av en god arbetsmiljö. Svårigheter att rekrytera nya medarbetare med rätt kompetens är en utmaning och risker finns framåt att både kvalitet och kontinuitet påverkas inom verksamhetsområdet. Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden, attraktiv arbetsgivare och att öka brukarnas delaktighet. En tydlig tendens är att brukarnas allt komplexare funktionsnedsättningar, ökande ålder samt ett mer omfattande omvårdnadsbehov innebär ett behov av att öka personaltätheten samt att fortsätta satsa på kompetensutveckling. Ytterligare anpassningar av personalresurser i verksamheten kan innebära en försämrad kvalitet och att brukarnas behov inte fullt ut kan tillgodoses. Sedan 2022 pågår det en särskild satsning på ökat brukarfokus inom verksamhetsområdet, denna satsning fortsätter även under hela 2023.

Från och med första oktober 2023 skärps regelverket gällande dygns - och veckovila vilket innebär stora utmaningar för verksamheten och förändringar i schemaläggning. En översyn pågår om det är möjligt att ta bort sovande jour på vissa enheter vilket kan innebära att schemaläggningen blir mindre utmanande. Troligtvis kommer förändrat regelverk vara kostnadsdrivande då samplanering försvåras och även medarbetarnas möjlighet till turbyten minskas. Det kommer heller inte vara möjligt för medarbetarna att förlägga s.k önskescheman i samma utsträckning som tidigare.

Hälso- och sjukvårdsinsats

Se avsnitt 7.1.2.3 Vård och omsorg i ordinärt boende.

Myndighetsutövning

För att inte utöka nuvarande nivå på antalet platser inom särskilt boende och balansera kostnadsökningar inom hälso- och sjukvård och köpta tjänster fortsätter nämndens förebyggande arbete genom samverkan mellan myndighet/verkställighet samt hälso- och sjukvård. Hemmaplanslösningar i form av stöd till personer i ordinärt boende utvecklas tillsammans med boendestöd samt öppenvård där även bostadsfrågan är en central fråga för att insatserna på hemmaplan ska fungera. Arbetet med att externt placerade brukare ska vistas på hemmaplan och att behoven ska tillgodoses i hemkommunen fortsätter under 2023.

6.1.2.5 Insatser enligt LSS och SFB

En problematik som vi står inför oftare än tidigare är att när brukare avlider och bor på våra enheter som inte lokalmässigt är handikappanpassade eller undermåliga eller inte håller brandsäkerheten. I dessa fall är det mycket svårt att placera ny brukare i dessa lägenheter. Även om de erbjuds tackar brukare nej. Det gör att vi står med lägenheter som inte går att hyra ut. Vi håller på att avveckla Furulundsgatan på grund av undermåliga lokaler. Vi ser både i nutid och framtid att det finns X antal lägenheter som inte kommer bli uthyrda. Därför kommer statistiken framåt se ut som att vi minskar i platser.

Nämnden har ansvar för myndighetsutövning enligt LSS. Det omfattar personer som tillhör lagens personkrets och som har behov av insatser där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. De insatser som kan beviljas enligt LSS är personlig assistans, boende med särskilt stöd och service för vuxna samt för barn och ungdomar, daglig verksamhet, avlösarservice, kontaktperson, ledsagarservice, korttidsvistelse samt korttidstillsyn för skolungdomar.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar -9 500 tkr i budgetavvikelse. Nämnden har en volymökning med fler verkställda beslut inom daglig verksamhet vilket ger ökade kostnader för nämnden. Daglig verksamhet utförs enligt LOV (lagen om valfrihet) med både privata utförare och inom förvaltningen. Fler deltagare på daglig verksamhet ger även en ökad kostnad för habiliteringsersättning.

Inom entreprenad bolaget finns det tillfälligt några tomma platser både inom gruppboendestäder och serviceboendestäder, vilket ger ett överskott men fram till augusti har verksamheten fått ökade kostnader pga höjda OPI-index och KPI-index som båda två är betydligt mycket högre för 2023 än vad vi har räknat med i budgeten. Kostnadsökning ligger på 11% i jämförelse med föregående år.

Nämnden har ökade kostnader för personlig assistans enligt LSS, korttidsutlysning för skolungdomar samt sjuksättning till assistansutförare.

Analys av verksamheten

Bostad med särskild service för vuxna

Gruppboendestäder

Brukarna tillhörande målgruppen blir allt äldre och får fler åldersrelaterade sjukdomar som kräver ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Sedan något år tillbaka har detta framförallt inneburit att gruppboendestäder med vaken natt blivit fler. Antalet brukare som uppnått pensionsålder och därmed inte deltar i daglig verksamhet växer vilket också innebär en ökad bemanning dagtid på våra gruppboendestäder. I och med att brukarna lever längre idag än tidigare drabbas även denna målgrupp i högre grad av åldersrelaterade sjukdomar där framförallt en ökning av demensdiagnoser kan ses. Vi ser även i våra kartläggningar och märker i våra verksamheter i dag att våra brukare med diagnosen autism ofta får en samsjuklighet med psykisk ohälsa. Detta ställer helt andra krav på personalens kompetens men också något som nämnden måste ta höjd för vid produktion av nya gruppboendestäder. För att säkerställa att brukarna möts av rätt kompetens pågår ett arbete med att se över hur nämnden kan arbeta effektivare med att flytta om brukare till gruppboendestäder där rätt kompetens kan erbjudas. Det är också av stor vikt att påbörja en dialog om förändrat kompetensbehov på våra gruppboendestäder, t ex behov av personal som har kompetens inom psykiatri, pedagogik, åldersrelaterade sjukdomar m.m.

Tertial 2 2023 har område 4, 2-3 brukare med psykiatrisk samsjuklighet som kräver ökad bemanning i perioder, vilket påverkar budget.

Arbete pågår med att samplanera inom gruppboendestäderna men fortfarande finns utmaningar att få ut all personaltid då verksamhetens behov är kortare än passens längd enligt kollektivavtal, framförallt på morgonen. Kollektivavtalet blir i detta fall kostnadsdrivande för nämnden. En genomlysning av verksamheten påvisar underskott av resurser för en fullgod helgbemanning medan det finns ett överskott av resurser under vardagar. För att komma tillrätta med detta krävs ett ökat samarbete/samplanering mellan gruppboendestäderna. Under 2021 startade en pilot mellan gruppboendestäder med syfte att omhänderta underskott av resurser och vakanta helgpas. Denna pilot blev lite försenat pga. av svårigheten att rekrytera. Piloten visar i dag att samplaneringen ger större möjligheter till kompetensutvecklingsdagar, gemensamma APT och bevilja semester. Effekterna av att samplanera mellan gruppboendestäderna är att vakanta helgpas bemannas av förvaltningens ordinarie personal i och med ökad grundbemanning. Svårigheterna i detta arbetssätt är att rekrytera personal. Hur vår samplanering kommer att påverkas av 11 timmars dygnsvila i kombination med IVS avtalet kan vi i dagsläget inte helt säga. Det vi vet är att vi i framtiden inte kommer kunna vara lika flexibla, medarbetarna kommer inte kunna byta pass med varandra tex. Detta kan komma att påverka budget och målet attraktiv arbetsgivare negativt.

Fokus framåt är att hitta hållbara arbetsmodeller och erbjuda riktade utbildningsinsatser som möter framtiden utmaningar. Framtida utmaningar under 2023 är 11 timmars dygnsvila, att kombinera denna nya lagförändring med de lokala avtalen som vi har i Borås stad. Dessa faktorer blir en stor utmaning utifrån nämndens två uppsatta mål, delaktiga brukare och attraktiva arbetsgivare.

En stor budgetpost inom område 4 är även när vi bygger nya LSS- boenden och en redan befintlig verksamhet skall flytta från "gamla" lokaler till ny byggnad. Under tertial 1 2023 har Ängsbovägen flyttat till Sörmarksliden med en utökad flyttkostnad på ca 600 000.

Vi kommer även 2023 avveckla gruppboendestad Furulundsgatan, i denna avveckling kommer utökad flyttkostnad tillkomma. Den summan är i dagsläget inte fastställd då avveckling sker under oktober månad.

Servicebostäder

Brukarnas behov har över tid förändrats från mer eller mindre självständiga till att idag ha fler och mer omfattande behov av stöd. En tydlig trend är att lediga lägenheter som är placerade långt från servicebostadens baslägenhet har blivit svårare att hyra ut. En högre åldersstruktur tillsammans med komplexa omsorgs- och vårdbehov innebär för medarbetarna ett behov av kompetensutveckling och ett förändrat arbetssätt. En ökande ålder innebär att fler personer idag inte har någon daglig verksamhet utan är hemma i sin bostad hela dagarna vilket då innebär en ökad bemanning dagtid.

Trenden under senare år har varit att brukare flyttar från servicebostad till gruppboende p.g.a ökat omsorgs- och omvårdnadsbehov. Samtidigt har inflyttningen på servicebostad varit låg vilket innebär svårigheter rent budgetmässigt.

Översyn av personalresurser pågår på samtliga enheter men ytterligare anpassningar är svåra att genomföra på grund av schematekniska skäl. Oavsett beläggning kräver varje enskild enhet en viss grundbemanning som inte kan understigas. Arbetet med samplanering inom denna verksamhet fungerar väl och på så sätt är driften av servicebostäder fortsatt kostnadseffektiv.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden, attraktiv arbetsgivare och att öka brukarnas delaktighet.

Bostad med särskild service för barn och unga

Sedan december 2020 verkställer nämnden insatser för barn- och ungdomar enligt LSS 9:8. Utifrån utförd tillsyn från IVO och lokalernas utformning minskas från och med 2022 antalet platser från tre till två. Denna verksamhet är komplex och ställer stora krav på både ledarskap och medarbetarnas kompetens. För att säkerställa god kvalitet i denna verksamhet har nämnden tillsatt extra resurser från kvalitet och utveckling.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden, attraktiv arbetsgivare och att öka brukarnas delaktighet.

Från och med första oktober 2023 skärps regelverket gällande dygns- och veckovila vilket innebär stora utmaningar för verksamheten och förändringar i schemaläggning. En översyn pågår om det är möjligt att ta bort beredskap på vissa enheter vilket kan innebära att schemaläggningen blir mindre utmanande. Troligtvis kommer förändrat regelverk vara kostnadsdrivande då samplanering försvåras och även medarbetarnas möjlighet till turbyten minskas. Det kommer heller inte vara möjligt för medarbetarna att förlägga s.k önskescheman i samma utsträckning som tidigare.

Personlig assistans inkl LSS-team

Under 2023 har flertalet personliga assistenter genomfört diagnosspecifika utbildningar på gruppnivå för att skapa en större förståelse kring brukares individuella funktionsvariation. Kompetensökningen förväntas leda till mer delaktiga brukare. Medarbetarsamtal mellan chef och personal samt enkäter visar tydlig att personal efterfrågar mer utbildning för att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Område 3 satsar på att utbilda personal, individuellt, mindre grupper samt storgrupper. Utbildningar som kärnpersonal genomfört under tertial ett: för tidigt åldrande, brukare inom kognitiv svikt, samtalsteknik, workshop i dokumentation, specificerad handledning utifrån brukarens behov, föreläsning av verksamhetspedagog, utbildning till stödassistent. Vidare arbetar samtliga enhetschefer med att ta fram specifika aktiviteter på APT tillsammans med kärnpersonal. Inom LSS- team har verksamhetspedagog utbildad kärnpersonal och tillsammans arbetat fram ny metod för att öka kommunikation mellan personal och brukare. Personal har använt bildstöd, Ipad och även papper och penna.

Gällande sjukfrånvaron visar indikatorerna på en positiv trend gällande korttidsfrånvaro. Enheterna bör således fortsätta arbete enligt en inslagen vägen.

Flertalet ärenden inom personlig assistans har jour i beslutet vilket innebär att intäkterna inte täcker utgifterna. Flera enheter inom personlig assistans behöver köpa in tjänster av hemtjänsten och LSS-team för att hantera dubbelbemanning.

I några ärenden är det ålagt med dubbelassistans utifrån arbetsmiljö vilket slår hårt på en redan begränsad budget eftersom enheten inte får ersättning för detta.

Några brukare har avlidit och några har valt annan assistansanordnare. Stor del av underskottet går att härleda till att flera brukare inom personlig assistans har avlidit eller valt annan assistansanordnare. Konsekvens av detta blir att beräknade intäkter uteblir samt övertalig personal över tid vilken innebär dubbla kostnader.

Enheterna inom personlig assistans har hanterat sommarens planering mycket väl utifrån övertalig personal från andra assistansärenden. God samverkan med fackliga representanter.

Enhetschefer ser över scheman för att de ska stämma överens med nya arbetstidslagen som träder i kraft 1 februari för personlig assistans samtidigt som beslutet ska ligga i linje med schemat, varken mer eller mindre tid ska användas.

Enheten har ett ärende som släpar från försäkringskassan som förväntas bidra med en intäkt om cirka 600 tkr. Om all pappersexercis blir klar i tid innebär detta en intäkt under tertial 3.

Daglig verksamhet

En ny generations deltagare ställer krav på annan typ av verksamhet. Ett aktivt arbete behövs för att kunna erbjuda nya och anpassade aktiviteter och arbetsuppgifter. Behoven är mer komplexa hos den enskilde deltagaren och detta kräver ökad kompetens hos medarbetarna för att kunna möta deltagaren på ett professionellt sätt samt att utveckla en kvalitativ verksamhet. Det har tillsatts resurser för kartläggning av framtida målgrupp och utformning av framtidens dagliga verksamhet. Översynen fortsätter kontinuerligt om möjlighet till utveckling kan vara samlokalisering av mindre enheter för att effektivt nyttja befintliga resurser samt uppnå en budget i balans kommande år.

Samordning av personalbemanning är ett pågående arbete och fortgår dagligen för att optimera bemanning och resursanvändning. Sedan tidigare pågår det ett arbete med försök till samplanering av personalresurser inom daglig verksamhet. Omvärldsbevakning med andra kommuner som infört samplanering mellan gruppboheter och daglig verksamhet har genomförts. Framåt planeras för ett projekt vars syfte är att öka samplaneringen mellan gruppboheter och daglig verksamhet. Framtida samarbete och optimerad bemanning kommer att vara helt nödvändigt för att effektivt nyttja befintliga resurser samt för en budget i balans.

Då verksamheten är intäktsbaserad utifrån antalet brukare och funktionsnivå är det på vissa enheter en utmaning att ha en budget i balans. Enhetschefer har i uppdrag att förtäta i verksamheterna och genom att verkställa fler beslut också öka möjligheten till en budget i balans.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden, attraktiv arbetsgivare och att öka brukarnas delaktighet.

Korttidsvistelse enligt LSS

Under våren 2023 har hela personalgruppen på korttiden 3 gemensamma utbildningstillfällen med teman som autism och stress, lågaffektivt bemötande och skydds- och begränsningsåtgärder. Syftet är att ge kunskap, tid för reflektion och lärande.

Tegnérgatan följer i stort budget i alla delar, med ett litet överskott totalt under årets första månader. Förväntad prognos är ett överskott på årsbasis.

Backagårdens budget visar ett underskott på 125 tkr efter mars månad. Det har varit lite högre lönekostnader än budgeterat under första delen av 2023.

Kullagårdens budget visar ett överskott under årets första månader. Tillsammans med Backagården blir utfallet som budgeterat. Prognosen på årsbasis är ett överskott.

Det finns extern placering från annan kommun på Kullagården/Backagården som kommer ge en extra intäkt under resterande delen av 2023.

AKL

Enheten redovisar historisk bra resultat gällande genomförandeplaner. Från väldigt få till nästa 100% i utförandegrad. Enheten har även implementerat Tellus Talk för att enklare och snabbare nå ut till kontaktpersoner, ledsagare och avlösare. Blanketter för tidsredovisningar genomförs idag manuellt,

detta är ett förbättringsområde enheten tittar på.

Kontaktpersoner

Generellt går det att utläsa att det budgeterats för lågt gällande personalkostnader. Det som gör att prognosen visar positivt resultat om 1 tkr i dagsläget beror troligtvis på att ett återkrav genomförts för sex månader, samt att något beslut befinner sig på uppehåll och därmed inte genererar några kostnader.

Ledsagare

Flertalet av nya beslut som inkommer gäller ledsagning, personalkostnader och intäkter ökar och är därmed inte överensstämmande med fastställd budget. Svårigheter som enheten möter är bland annat att uppdragstagare ibland inte skickar in sin timrapport månadsvis, utan inkommer med flera samtidigt vilket belastar budgeten. Ytterligare en utmaning är de beslut som finns utanför stadskärnan där enheten ersätter med busskort eller milersättning som inte återfås i intäkterna. Trots åtstramning kring beviljade aktiviteter som ersätts ser enheten att kostnaderna i samhället ökar vilket bidrar till negativt budgetresultat. Minusresultatet har dock minskat för varje månad i budgetuppföljningen.

Avlösare

Generellt under året så uppnår varken intäkter eller kostnader de resultat som är budgeterat. Flertalet månader går det att se att intäkterna ger ett minusresultat men det balanseras upp till 196 tkr då kostnaderna inte är de faktiska som det budgeterats för.

Hälso- och sjukvårdsinsatser

Se avsnitt 7.1.2.3 Vård och omsorg i ordinärt boende.

Myndighetsutövning

Verksamheten arbetar med att kontinuerligt följa upp beslutade insatser och nyckeltal för att säkerställa en god intern kontroll. Beslut om insatser ska följas av aktuell rättspraxis och aktuella domar, beslut om eventuellt dubbla insatser som t ex bostad med särskild service och kontaktperson övervägs nog. Det pågår uppföljningar av beslut, rutiner som har upprättats följs upp månadsvis av enhetschef vilket har resulterat i tydligare prövning av goda levnadsvillkor.

Antalet ärenden inom personlig assistans ligger under årets första månader på en jämn nivå men förväntas öka till följd av nya regler om stärkt rätt till personlig assistans som började gälla 1 januari 2023. Det innebär att bedömningen blivit mer generös för många grupper, främst barn och personer med psykiska funktionsnedsättningar.

6.1.2.6 Övrig vård och omsorg

Inom verksamheten vård och omsorg redovisas övriga insatser enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Budgetavvikelse

Prognosen för helåret visar +500 tkr i budgetavvikelse.

Analys av verksamheten

Aktiveringspedagoger

Nämnden har två medarbetare med särskild kompetens kring psykisk ohälsa. Uppdraget är att skapa innehåll och aktiviteter för personer med psykisk funktionsnedsättning för att bryta isoleringen för målgruppen. Målgruppen har behov av stödjande nätverk som tror på deras förmåga samt aktiviteter som det finns evidens för och som leder till ökad delaktighet i samhället och på arbetsmarknaden.

Träffpunkt Berggården

Berggården är en öppen mötesplats för personer med psykisk ohälsa. Syftet med Berggården är att motverka social isolering och erbjuda dagliga aktiviteter i samverkan med deltagarna. För att besöka

Berggården krävs inget biståndsbeslut.

Nuvarande lokal visar ett omfattande renoveringsbehov således är framställan om ny lokal skickad till LFF.

Daglig sysselsättning

Från 2017-01-01 är sysselsättning enligt SoL ett biståndsbedömt beslut för personer med psykisk funktionsnedsättning. Det är myndighetsutövning på Sociala omsorgsförvaltningen som utreder och beslutar kring detta. I beslutet fattat av kommunstyrelsen finns tre uppsatta kriterier för att vara berättigad denna insats. Man ska stå utanför arbetsmarknadens förfogande, ha en långvarig psykisk funktionsnedsättning samt ha aktivitetsersättning/sjukersättning ifrån Försäkringskassan.

Verkställigheten är i dag fördelad på tre olika enheter vilka är Solvarvsgatan, Jobb Resurs och Fontänen. På samtliga enheter finns deltagare med både SoL och LSS-beslut.

För att kunna erbjuda rätt insats samt erbjuda deltagaren en bra sysselsättning utifrån den enskildes behov är det nödvändigt med en översyn av ekonomi för att skapa förutsättningar att bedriva en sysselsättning som utgår från brukarnas behov. Det är även ett behov av att kunna erbjuda andra placeringar för deltagare med LSS-beslut så att det frigörs platser för personer med SoL-beslut som har särskilda behov, exempelvis LPT eller LRV i öppen vård. Inom denna verksamhet ses ett ökat inflöde vilket på sikt innebär behov av att anställa både handledare och arbetsmarknadskonsulenter.

7 Investeringar

7.1 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2023	Utgift aug 2023	Prognos 2023	Avvikelse 2023
Sörmarksliden LSS	500		500	0
Summa	500		500	0

Analys

8 Arbetsgivarpolitik

Forskning visar att det finns ett antal gemensamma faktorer hos friska organisationer, bland annat ett närvarande ledarskap, delaktighet och påverkansmöjligheter för all personal, systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen, bra introduktioner och kompetensutveckling genom hela arbetslivet.

För att möta framtida behov av kompetensförsörjning har nämnden tagit fram en konkret handlingsplan för attraktiv arbetsgivare. I den fokuserar nämnden både på välkända friskfaktorer och på områden som identifierats specifikt på Sociala omsorgsförvaltningen för att kunna rekrytera och behålla personal. Handlingsplanen innehåller konkreta aktiviteter som förvaltningen har/ska arbeta med under 2022-2024.

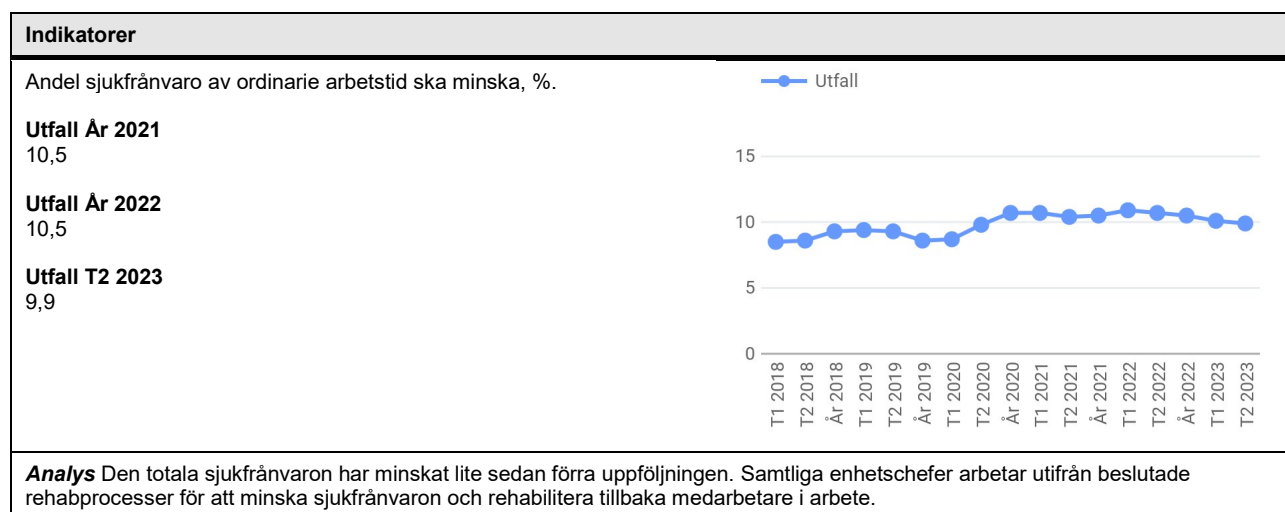
- En av nämndens viktigaste utmaningar handlar om medarbetares kompetens när komplexiteten kring brukarna ökar. Förekomsten av hot- och våld i verksamheterna gör både brukare och personal utsatta. Arbetsplatser som frekvent drabbas av hot och våld har visat sig ha svårare att behålla och nyrekrytera personal. Det är ett stort och allvarligt arbetsmiljöproblem som ännu mer lyfter fram vikten av rätt kompetens inom verksamheterna. Genom att höja kompetensen får personalen bättre förutsättningar att hantera komplexiteten i arbetet och en hållbar arbetsmiljö. Nämnden genomför löpande utbildningar för att höja kompetensen hos personalen, bland annat om olika funktionsnedsättningar, arbetssätt för att kunna undvika hot

- och våld, systematiskt kvalitetsarbete och pedagogiska lösningar i verksamheten.
- Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att skapa attraktiva och moderna utbildningar med hög kvalitet för att trygga framtida personal- och kompetensförsörjning inom vård och omsorg.
  - I början av 2023 har nämnden lanserat en ny digital introduktion för chefer. Detta för att förenkla och effektivisera chefernas introduktion. Genom att arbeta med chefernas introduktion och kompetensutveckling skapas bättre förutsättningar att klara chefsuppdraget.
  - Nämnden arbetar vidare med arbetsgivarvarumärket genom att bland annat vara synliga på mässor och i sociala medier samt genom att ta emot praktikanter och feriearbetare.

Nämnden ser vidare att det även är svårt att rekrytera legitimerad personal till hälso- och sjukvårdsorganisationen. Idag tvingas nämnden att köpa sjukskötersketjänster via bemanningsföretag, vilket är väldigt kostsamt. För att avlasta sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter har nämnden anställt undersköterskor och rehabiliteringsassistenter och utvecklar således arbetsfördelningen mellan olika yrkesgrupper. Genom att organisera arbetet annorlunda ser nämnden att resurserna fortsatt kan användas effektivt.

I förvaltningen följer enhetscheferna SAM-hjulet och APT genomförs en gång per månad. HR har tagit fram ett material för cheferna att använda på APT där det systematiska arbetsmiljöarbetet kombineras med Borås Stads gemensamma principer. Mätstickan genomförs regelbundet för att fånga upp arbetsbelastning och mående. Medarbetarsamtal genomförs med samtliga medarbetare och bedömningssamtal inför årets löneöversyn erbjuds till samtliga medarbetare.

8.1 Indikatorer

Indira Cavka
HandläggareDatum
2023-09-14Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00146 1.1.3.1

Förslag till ny ersättning för uppdrag som stödfamilj och kontaktperson

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att fastställa ny ersättning för uppdrag som stödfamilj enligt LSS och kontaktperson enligt LSS/SoL från den 1 januari 2024

Sammanfattning

Stödfamilj är form av insatsen korttidsvistelse enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Syftet är att personen ska erbjudas miljöombyte och rekreation, men också att ge anhöriga avlösning i omvårdnadsarbetet.

Kontaktperson kan beviljas både utifrån LSS och SoL. För personer som har få kontakter med anhöriga eller vänner, kan en kontaktperson vara ett viktigt stöd i att bryta sin sociala isolering. Kontaktpersonens viktigaste uppgift är att fungera som ett personligt stöd och hjälpa den enskilde till en meningsfull vardag.

För dem som har ett uppdrag som kontaktperson eller stödfamilj utgår arvode och ersättning för vissa omkostnader. Det är Sociala omsorgsnämnden som fattar beslut om ersättningen.

Sverige kommuner och regioner (SKR) har rekommendationer för hur ersättningen ska se ut. Då SKR:s rekommendationer har uppdaterats har förvaltningen uppmärksammat ett behov av att uppdatera ersättningen.

En arbetsgrupp inom Sociala omsorgsförvaltningen har sett över och tagit fram förslag till ny ersättning. Förslaget är helt i linje med SKR:s rekommendationer. Det kommer att bidra till ökade kostnader för Sociala omsorgsförvaltningen då ersättningsnivåer inte har uppdaterats under en längre period.

Den nya ersättningen föreslås gälla från den 1 januari 2024.

Förslag till ny ersättning bifogas.

Beslutsunderlag

1. Bilaga, Förslag till ny ersättning

Yvonne Persson
OrdförandeMagnus Stenmark
Förvaltningschef

Arvodes- och omkostnadsersättning för uppdrag som kontaktperson enligt SoL och LSS samt uppdrag som stödfamilj enligt LSS

Kontaktperson är en insats som kan sökas av personer som omfattas av Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) och Socialtjänstlagen (SoL). För personer som har få kontakter med anhöriga eller vänner, kan en kontaktperson vara ett viktigt stöd i att bryta sin sociala isolering. Kontaktpersonens viktigaste uppgift är att fungera som ett personligt stöd och hjälpa den enskilde till en meningsfull vardag.

Att vara kontaktperson är ett förtroendeuppdrag och inte en anställning. Vad som förväntas av kontaktpersonen beror på den enskildes behov. Det kan vara att träffas regelbundet, ta en promenad eller fika tillsammans. Det viktiga i kontakten är ett ömsesidigt förtroende och att möta den enskilde med respekt, där denne befinner sig just nu. Det handlar om att lyssna, vara tillgänglig, motivera till aktiviteter och att främja sociala kontakter med andra.

Stödfamilj är form av insatsen korttidsvistelse enligt LSS. Syftet är att personen ska erbjudas miljöombyte och rekreation, men också att ge anhöriga avlösning i omvårdnadsarbetet.

För den som har ett uppdrag som kontaktperson eller stödfamilj utgår arvode och ersättning för vissa omkostnader.

Ersättning för uppdrag som stödfamilj enligt LSS för år 2023

SKR:s rekommendation – omkostnadsersättning

Rekommenderad omkostnadsersättning för år 2023 är beräknad på 2023 års prisbasbelopp, 52 500 kr och är per dygn som barnet eller den vuxna är i stödfamiljen. Om vistelsen är fredag till söndag räknas det som 2 ½ dygn.

Individuell bedömning måste göras utifrån vilka kostnader som kan komma i uppdraget

Ålder	Grundkostnad		Tilläggskostnad inklusive grundkostnad	
	% av prisbasbelopp	Kr /dag	% av prisbasbelopp	Kr/dag
0 – 12 år	105 %	151 kr	150 %	216 kr
13 < år	120 %	173 kr	170 %	245 kr
Vuxna	120 %	173 kr	170 %	245 kr

SKR:s rekommendation – Arvodesersättning

Rekommenderad arvodesersättning för 2023 utgår från aktuell lönestatistik och är per dag. På lördagar, söndagar och helgdagar utgår dubbelt arvode. Om vistelsen varar sammanhängande mer än 14 dagar, vid t.ex. skollov, ges dubbelt arvode på helger enbart inom ramen för de första 14 dagarna.

Individuell bedömning måste göras utifrån vilken arbetsinsats uppdraget kräver

Ålder	Grundarvode, kr/dag	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode, kr/dag	Exempel på förhöjt arvode inklusive grundarvode, kr/dag
0 – 12 år	225 kr	359 kr	505 kr
13 – 19 år	292 kr	426 kr	505 kr
Vuxna	359 kr	426 kr	505 kr

Ersättning kontaktperson enligt LSS eller SoL för år 2023

SKR:s rekommendation – omkostnadsersättning

Rekommenderad omkostnadsersättning för år 2023 är beräknad på 2023 års prisbasbelopp, 52 500 kr.

Individuell bedömning måste göras utifrån vilka kostnader som kan komma i uppdraget

Procent av prisbasbelopp	Kronor / månad
10 %	438 kr
25 %	1 094 kr
40 %	1 750 kr

SKR:s rekommendation – Arvodesersättning

Den rekommenderade arvodesersättningen baseras på 2023 års prisbasbelopp, 52 500 kr.

Individuell bedömning måste göras utifrån vilken arbetsinsats uppdraget kräver

Kategori	Arvode i procent av prisbasbeloppet	Kronor/månad
Kategori 1 kontakt minst en gång /vecka	10 – 35 %	438 kr – 1 531 kr
Kategori 2 kontakt flera gånger /vecka	20 – 45 %	875 kr – 1 969 kr
Kategori 3 kontakt i stort sett dagligen	30 – 55 %	1 313 kr – 2 406 kr

Indira Cavka
HandläggareDatum
2023-09-25Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00141 1.1.3.1

Förändring i planeringsunderlag för budget 2024

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att ändra äskningen gällande kostnaden för 11-timmars dygnsvila i planeringsunderlaget för budget 2024.

Sammanfattning

28 augusti 2023 fattade Sociala omsorgsnämnden beslut gällande planeringsunderlag för budget 2024. I den ingick bland annat en äskning för kostnader relaterat till den nya lagstiftningen om 11-timmars dygnsvila. Efter nya beräkningar föreslås nämnden besluta att ändra äskningen från 32,5 mnkr till 12 mnkr. Effekterna och därmed den slutgiltiga kostnaden för förändringarna som följer av kravet på 11-timmars dygnsvila är dock fortsatt svår att med säkerhet bedöma.

Beslutet innebär att planeringsunderlag för budget 2024, 230915 förändras och åter skickas till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

1. Planeringsunderlag budget 2024, 23-09-15

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
OrdförandeMagnus Stenmark
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Budget 2024 - Planeringsunderlag

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys	3
3 Nämndens uppdrag och ansvar	6
3.1 Nämndens grunduppdrag	6
3.2 Uppdraget som arbetsgivare	8
3.3 Mänskliga rättigheter	9
3.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar	10
3.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar	14
4 Kommunfullmäktiges fokusområden	15
4.1 Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet	15
4.2 Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv	15
5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser	17
6 Resurser	18
6.1 Resultat	18
6.2 Ekonomiska förutsättningar	18
6.3 Verksamhet 2024	20
7 Investeringar	29
7.1 Investeringar, årliga anslag	29

Bilagor

Bilaga 1: Träningslokal HSV SOF 230608

Bilaga 2: Åskningar sammanställning.

1 Inledning

I likhet med andra områden inom välfärdssektorn står socialtjänsten inför stora utmaningar inom den närmaste tioårsperioden. Behovet av välfärdstjänster ökar och målgruppernas behov blir mer komplexa. Den yngre generationen som söker stöd och omsorg har inte samma behov som tidigare, vilket gör att socialtjänsten behöver möta krav och förväntningar från en ny målgrupp. Dessutom ökar andelen äldre i befolkningen vilket medför att socialtjänstens grundläggande uppgifter att erbjuda nödvändig service, omvårdnad, stöd och trygghet blir allt viktigare.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver den svenska samhällsutvecklingen som utmanande och pekar ut olika trender som kommer att påverka utvecklingen under lång tid framöver. För socialtjänsten kommer det att innebära stora investeringar och ett förändrat sätt att arbeta för att välfärdstjänsterna ska räckas till för alla med behov.

Kommuner och regioner behöver utveckla och stärka sitt samarbete och kroka arm med civilsamhället i syfte att samordna sina gemensamma resurser för att möta kommande välfärdsutmaningar. Därtill behöver kommunerna stärka sin roll som en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare där kompetensen bland medarbetare är fortsatt hög och lever upp till de kvalitetskrav som är instiftade i lagar som reglerar socialtjänsten.

För Sociala omsorgsnämnden innebär samhällsutmaningarna i socialtjänsten och hälso- och sjukvården ett ökat tryck på att kunna bibehålla och utveckla kvaliteten i verksamheterna och samtidigt arbeta aktivt med utveckling, innovation och ständiga förbättringar för att kunna möta en framtida välfärd som bygger på minskad ekonomisk ram samtidigt som antalet brukare ökar och färre personal utför stöd och omsorg.

Nämndens förmåga att kunna kraftsamla och lägga fokus på rätt målområden är centralt för att klara grunduppdraget. Därför kommer nämndens planerings- och uppföljningsarbete ha stor betydelse för hur organisationen lyckas med att leverera stöd, service och omsorg med hög kvalitet.

Målområdena är:

- Sociala omsorgsnämnden ska arbeta för att varje brukare ska kunna vara delaktig och ha inflytande över sin livssituation. Nämnden utgår ifrån brukarnas behov och använder deras upplevelser för att förbättra verksamheten. Nämnden säkerställer att arbetssätten bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet samt utvecklar arbetssätten för att möta framtida behov.
- Sociala omsorgsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare. Genom att stärka arbetsgivarvarumärket rekryteras morgondagens medarbetare. Genom att rekrytera utifrån kompetens lyckas nämnden få rätt person på rätt plats. Stöd och insatser ges med god kvalitet tack vare bra introduktioner och systematisk kompetensutveckling. Arbetsmiljön ger medarbetare förutsättningar att göra ett bra jobb, trivas och utvecklas på Sociala omsorgsnämnden. Nämnden är stolt över det meningsfulla arbete som görs för våra brukare varje dag.

2 Möjligheter, utmaningar och risker - Omvärldsanalys

Ändrade krav från målgruppen - en mer komplex problembild

I nämndens arbete med ständiga förbättringar är en viktig del att analysera fakta om individer i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att skapa lokal och beprövad erfarenhet för att utveckla verksamheten och dess kvalitet. Genom att studera lokala förutsättningar ser nämnden att målgruppen har förändrats, och kommer att fortsätta förändras, med avseende på brukare med komplex problematik. Genom att analysera data kring de yngre brukarna kan nämnden göra prognoser om framtidens utmaningar. Det som framkommer är att av barn 18 år är det hela 74% som har diagnosen autism. Fyra av tio unga vuxna 30 år har tre eller fler samtidiga diagnoser.

Socialstyrelsen konstaterar att risken för psykisk ohälsa är högre bland personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vid genomgång av alla avvikelser i förvaltningen framgår att vid händelser som rör hot och våld har samtliga brukare utöver sin funktionsnedsättning, också psykiatrisk samsjuklighet eller stark misstanke om psykisk sjukdom. Det är tydligt att det fåtal brukare, barn som vuxna, som är kraftigt utagerande har en mer komplex problembild än vad gängse LSS-verksamhet är vana vid och har kompetens för.

Enheter har redan idag svårigheter att anpassa sin verksamhet efter brukarnas behov, framförallt då dessa behov färgas av neuropsykiatriska diagnoser i kombination med allvarlig psykiatrisk ohälsa och sjukdom, samt åldersrelaterade sjukdomar. Personer med utmanande beteenden löper större risk att utsättas för övergrepp eller begränsande åtgärder. Personal kan ibland uppleva att det blir en övermäktig utmaning att hantera utmanande beteende. I desperation är risken stor att metoder som är verkningslösa, olagliga eller i värsta fall direkt skadliga tillämpas.

Det är dyrt att kompetensutveckla personal, men ännu dyrare om nämnden inte gör det. Risken är att det blir en ond spiral av utmanande beteende som leder till hot och våld, vilket skapar en dålig arbetsmiljö med höga sjuktal som följd. Det riskerar i sin tur att leda till en bristande kontinuitet, som kan leda till fler köp av externa platser och därmed en sämre ekonomi. I framtiden är det troligt att nämndens förmåga att möta dessa utmaningar blir avgörande för såväl ekonomi, arbetsmiljö samt brukarnöjdhet och kvalitet.

Andelen äldre brukare ökar

Medellivslängden hos personer med funktionsnedsättning har ökat de senaste åren och därmed ökar också antalet brukare med åldersrelaterade sjukdomar. Åldrandet bland brukarna innebär en ökad vårdtyngd, en ökad bemanning både dag- och nattetid inom gruppboheter samt en ökad bemanning för hälso- och sjukvårdsorganisationen. Både brukare och personal gynnas av att nämnden har särskilda enheter för äldre. På så sätt kan personal få den kompetensutveckling som krävs och det skapas organisatoriska vinster i form av mer effektiva personalscheman samt att bemanning av vaken nattpersonal samlas till färre enheter.

Omstrukturering av hälso- och sjukvården för en mer nära vård

Nära vård är ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg mot en mer personcentrerad vård som alltmer ska ske i hemmiljön. Övergången till Nära vård är komplex och berör hela vården och omsorgen. För att lyckas krävs en tätare samverkan mellan både regionen och den kommunala hälso- och sjukvården. Omställningen av vården i Västra Götalandsregionen (Vårdskiftet), den gemensamma färdplanen och ett reviderat hälso- och sjukvårdsavtal påverkar nämndens verksamheter vad gäller ansvarsfördelning, framtagande av samverkansprocesser och medverkan i utvecklingsarbete. Det är viktigt för Sociala omsorgsnämnden samt Borås Stad att vara en aktiv part i arbetet för att påverka och skapa handlingsberedskap för de förändringar en omställning till nära vård kan medföra. En förskjutning av vårdinsatser från slutenvården skapar en mer avancerad kommunal hälso- och sjukvård i brukarens hem. Det skapar ett större bemanningsbehov av sjuksköterskor samt av annan kompetens.

Omställning av socialtjänsten

I augusti 2020 presenterades utredningen Hållbar socialtjänst med förslag om ny socialtjänstlag. I förslaget tydliggörs att socialtjänsten ska fokusera mer på tidiga, förebyggande och rehabiliterande insatser. Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig och fler insatser ska kunna ges utan föregående behovsbedömning. För nämnden kan detta innebära att den förebyggande verksamheten får större utrymme. Proposition väntades vara klar tidigast hösten 2023 men det kommer i stället att dröja till år 2024. SKR beskriver förslaget som en stor omställning av socialtjänsten, som kan liknas vid omställningen till nära vård.

Personlig Assistans

Den 21 juni 2022 antog riksdagen regeringens två propositioner om stärkt rätt till personlig assistans. Stärkt rätt till personlig assistans – grundläggande behov för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och ökad rättssäkerhet för barn (2021/22:214) samt Stärkt rätt till personlig

assistans vid behov av egenvård (2021/22:244). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023 och väntas innebära att fler personer beviljas assistans av Försäkringskassan, samtidigt som fler personer också kan få assistans beviljad av kommunen.

Den 1 mars 2023 presenterades SOU 2023:9, "Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans- Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet". I utredningen föreslås att staten fr.o.m. den 1 januari 2026 ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans. I det fall detta förslag bifalles kommer kommuner fr.o.m. den 1 januari 2026 varken fatta beslut om personlig assistans eller uppbära några kostnader för insatsen. Kommunerna kommer dock fortsatt ha ett ansvar att utföra personlig assistans om den enskilde begär det. Förslaget har skickat på remiss men beslut har ännu ej fattats i frågan.

Digitalisering och välfärdsteknik

MFD (Myndigheten för Delaktighet) har konstaterat att det finns ett digitalt utanförskap hos personer med funktionsnedsättning. I dagsläget satsas det mycket pengar på välfärdsteknik och digitalisering kopplat till äldre, men det behöver öronmärkas pengar för att arbeta med digitalisering och välfärdsteknik kopplat till personer med funktionsnedsättning såsom tillgänglighetsanpassade appar, program, hjälpmedel, alternativ kompletterande kommunikation och bildstöd etc. Det finns också ett stort utanförskap för våra brukare i samhället där möjligheten att handla med kontanter blir allt mer sällsynt. Det saknas i dag möjlighet för personal att hjälpa våra brukare med hantering av privata medel på annat sätt än med kontanter vilket ytterligare ökar utanförskapet. Nämnden arbetar aktivt med frågan och söker efter säkra digitala lösningar för att minska utanförskapet.

Utbudet av arbetskraft kommer att minska samtidigt som behoven av omsorg kommer att öka. Detta medför att graden av digitalisering behöver öka. Kanske kan brukare ta hjälp av kognitiva hjälpmedel via t.ex. en app eller att nämnden erbjuder digitala besök (jfr med sjukvården där man kan träffa en läkare digitalt). Nämndens brukare kan säkerligen öka sin självständighet via digital utveckling - om de ges möjlighet. Då behöver våra brukare ha tillgång till internetuppkoppling i sina boenden. Att övergå mer till digitala verktyg kommer att kosta, men det är det enda sättet att möta framtiden. Nämnden arbetar under 2023 och 2024 vidare med den plan som är beslutad i frågor kring IKT (informations och kommunikationsteknik) samt välfärdsteknik.

Utökad byggtakt gruppboendestäder LSS

Borås Stad har en befolkning på cirka 114 000 personer och kommer enligt prognoser från SCB att öka till 115 036 år 2024 och till 124 700 år 2040. Om det kommer vara samma fördelning av beslut om LSS-insatser och gruppboendestäder LSS år 2024 och 2040 ses det en tydlig ökning i behov av antal gruppboendestäder. Utifrån befolkningsökning är det tänkbart att det om två år finns nio fler brukare med behov av gruppboendestäder LSS och år 2040 ytterligare 22 brukare med behov av insatsen. Det skulle innebära att det till år 2024 behövs ytterligare två gruppboendestäder LSS, netto, och år 2040 ytterligare 4 gruppboendestäder LSS. Enbart utifrån befolkningsutveckling – allt annat lika – behövs betydligt fler gruppboendestäder än dagsläget. Dagens brist på boendestäder i kombination med avsaknad av särskild kompetens, gör att nämnden köper externa boendestäder LSS i andra kommuner för cirka 33 miljoner kronor per år. Utöver detta köper nämnden externa platser enligt SoL för ca 27 miljoner per år, d.v.s. total kostnad för köpta platser är ca 60 miljoner kronor per år. Det är rimligt att byggtakten i Borås Stad utökas för att minska kostnaderna för externa platser samt för att verkställa fler beslut och för att möta framtidens befolkningsökning.

Ny- och ombyggnation

Påbörjade byggnadsprojekt för att möta volymökning och icke fullvärdiga gruppboendestäder som kommer färdigställas under 2024 och 2025 är:

- Nybyggnation av gruppboendestäder socialpsykiatri (SoL), Johanelundsgatan, en ersättningsboendestäder för en icke fullvärdig gruppboendestäder, som färdigställs 2024. Byggnationen medför en mycket hög hyresökning för nämnden pga. större ytor, större standard samt gemensamma ytor som kommer att ingå i hyran. Boendets storlek är 20 lgh och är i behov av både vaken natt och

sovande jour

- Nybyggnation av gruppbofastad LSS med inriktning autism, Rydsvägen, som kommer att innebära en nettoökning av 5 lägenheter LSS till 2024. Kostnaden för volymökningen beräknas till cirka 14,4 mkr.
- Nybyggnation av gruppbofastad LSS med inriktning autism, Björkbo, en ersättningsbofastad för en icke fullvärdig gruppbofastad som färdigställs 2024. Byggnationen medför en hyresökning för nämnden.
- Nybyggnation LSS med inriktning autism, Åsahagsvägen i Viskaforsom, som ska ersätta Bogrydsvägen och som kommer att innebära en nettoutökning med en plats. Byggnationen ska vara färdigställt runt årsskiftet 2024/2025

11-timmars dygnsvila

Från 1 oktober 2023 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. Även reglerna om veckovila ändras vilket innebär att efter 1 oktober kan inte dygns- och veckovila ligga samtidigt. Detta innebär i praktiken att veckovilan blir 47 timmar istället för tidigare tillämpning om 36 timmar.

De nuvarande bestämmelserna i Allmänna bestämmelser förändras för att anpassas till de skyddsregler som finns om minsta dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Detta görs efter att EU kommissionen uppmärksammat att det finns brister i avtalet avseende reglering om dygnsvila. Eftersom det handlar om att säkerställa ett lagstadgat minimiskydd är det inte möjligt att besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå.

Utifrån dessa nya riktlinjer med 11-timmars dygnsvila och 47-timmars veckovila, kommer konsekvenserna för Sociala omsorgsnämnden att bli en ökad grundbemanning. Sociala omsorgsförvaltningen behöver göra om scheman vilket innebär ökade personalkostnader då vi behöver anställa fler personer. I dagsläget är det osäkert exakt hur mycket grundbemanningen behöver ökas.

3 Nämndens uppdrag och ansvar

3.1 Nämndens grunduppdrag

Sociala omsorgsnämnden ansvarar för kommunens funktionshinderverksamhet som arbetar med stöd och insatser till enskilda personer som ges enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Socialtjänstlagen (SoL). Nämnden ansvarar även för hälso- och sjukvården för de berörda målgrupperna.

Förvaltningens grunduppdrag är att vara en utredande och verkställande förvaltning för Sociala omsorgsnämnden. Det innebär att förvaltningens uppdrag är att säkerställa att några av de grupper som är mest utsatta och har störst behov av samhällets insatser får det stöd och bistånd de behöver. I uppdraget ingår dels att utreda och besluta om bistånd och insatser (myndighetsutövning), dels att verkställa och genomföra insatserna. Därutöver har förvaltningen i uppdrag att arbeta uppsökande och förbyggande.

Sociala omsorgsnämnden är också en av flera nämnder i Borås Stad som utövar ledningen av hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. Ansvaret för att ge hälso- och sjukvård är delat mellan regionen och kommunen och regleras i ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen (VGR).

All verksamhet som bedriver någon form av myndighetsutövning och ger insatser som rör vård och omsorg gentemot enskilda kommuninnevånare ska arbeta för att uppnå kvalitetskrav som regleras i lag och föreskrift. Stöd och vägledning ges bl.a. av andra myndigheter så som Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Läkemedelsverket. Tillsynsmyndigheter för socialtjänst och hälso- och sjukvård är bl.a. Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO),

Diskrimineringsombudsmannen (DO) och datainspektionen.

Utöver den styrning som finns i lag och föreskrift har Kommunfullmäktige/kommunstyrelsen samlat stadens olika styrdokument (författningssamling) som reglerar nämndens arbete och gränsdragning mot andra nämnder inom socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens område.

De övergripande målen för socialtjänsten finns fastställda i regeringsformen. Det är även instiftat i lagen att socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet och utföras av personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Socialtjänsten omfattas också av ett antal vägledande principer som gäller för allt socialt arbete och dessa är; helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet.

Liknande krav återfinns i Hälso- och sjukvårdslagen som anger att hälso- och sjukvårdens mål är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet.

Gemensamt för både socialtjänst och hälso- och sjukvård är föreskriften om Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) som är bindande regler för hur verksamheter som bedriver socialtjänst och hälso- och sjukvård ska arbeta för att systematiskt och fortlöpande kunna utveckla och säkra kvaliteten i verksamheterna.

Ledningssystemet ska göra det möjligt för ledningen att styra verksamheten så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt. Ledningssystemet möjliggör ordning och reda i verksamheten så att händelser som kan leda till vårdskador, missförhållanden eller andra avvikelser från de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt LSS kan förebyggas.

3.1.1 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Kvalitetsarbetet är lagstyrkt vilket innebär att nämnden är skyldig att ge stöd, service och omsorg med god kvalitet. Sociala omsorgsnämnden har det yttersta ansvaret för att förvaltningen har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och nämnden kan inte delegera ansvaret för kvalitetsledningssystemet. När nämnden arbetar med systematik så används resurser effektivt och skapar värde för brukarna, alltså till målgrupperna som får stöd och service från nämnden.

För att nämnden ska kunna utföra grunduppdraget krävs att det finns en struktur kring hur styrning och ledning ska fungera i praktiken. Därför är det viktigt att det finns ett dokumenterat arbetssätt som svarar på vad som ska göras, vem som ska göra vad, när det ska göras och hur det ska göras. En handbok för styrning och ledning har tagits fram för att tydliggöra förvaltningens arbetssätt kring styrning och ledning, där fokus är att synliggöra sambandet mellan ekonomi, arbetsmiljö och kvalitetsarbete.

En verksamhetsplan är ett verktyg för att beskriva de aktiviteter nämnden planerar att genomföra under det närmaste året. Verksamhetsplanen utformas utifrån nämndens grunduppdrag (reglemente), risk- och väsentlighetsanalys samt mål och ekonomiska förutsättningar (budget). I planen framgår det hur man tänker arbeta för att uppnå olika mål och på vilket sätt målen kommer att följas upp under året. Verksamhetsplanen utgör på så sätt ett planeringsverktyg för både politiker och tjänstepersoner där politiska uppdrag och mål samlas tillsammans med mål och uppdrag som handlar om att säkerställa följsamhet gentemot lag och föreskrift. Planeringsarbetet inleds med två analysdagar, en för nämnd och förvaltningsledning och ytterligare en för förvaltningsledning. Analysdagarna är till för nämndpolitiker och tjänstepersoner och syftar till att skapa en bild över nuläget. Dagarna innehåller bland annat omvärldsbevakning, jämförelser med liknande verksamheter och en genomgång av Sociala omsorgsnämndens resultat samt framtida utmaningar, risker och möjligheter.

När nämndens planeringsunderlag fastställts i augusti har förvaltningsledningen ytterligare en planeringsdag för att konkretisera mål och uppdrag. Under hösten genomför förvaltningen en gemensam chefsdag (kvalitetsdag) där alla chefer arbetar med nämndens mål och uppdrag. Arbetet fortsätter sedan i respektive verksamhetsområde där mål, uppdrag och aktiviteter konkretiseras för att

sedan verkställas på enhetsnivå.

Med hjälp av verksamhetsmått och indikatorer kan nämndens verksamhet jämföras över tid och med andra verksamheter och kan därmed vara ett verktyg som bidrar till att förklara verksamhetens resultat. Nämnden arbetar med nationella jämförelser så som Öppna jämförelser (ÖJ) och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Analysarbetet sker i huvudsak på en övergripande nivå och i analysen sätts verksamheten i ett sammanhang. Det är viktigt att ha flera perspektiv i åtanke när verksamheten följs upp och analyseras.

3.1.1.1 Uppdrag från nämnd 2024

3.2 Uppdraget som arbetsgivare

Forskning visar att det finns ett antal gemensamma faktorer hos friska organisationer, bland annat ett närvarande ledarskap, delaktighet och påverkansmöjligheter för all personal, systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) i vardagen, bra introduktioner och kompetensutveckling genom hela arbetslivet.

För att möta framtida behov av kompetensförsörjning har nämnden tagit fram en handlingsplan för attraktiv arbetsgivare. Det är en konkret handlingsplan där nämnden fokuserar både på välkända friskfaktorer och på områden som identifierats specifikt på Sociala omsorgsförvaltningen för att kunna rekrytera och behålla personal. Handlingsplanen skapades 2022 och innehåller konkreta aktiviteter som förvaltningen har arbetat med/ska arbeta med under 2022-2024:

- En av nämndens viktigaste utmaningar handlar om medarbetares kompetens när komplexiteten kring brukarna ökar. Förekomsten av hot- och våld i verksamheterna gör både brukare och personal utsatta. Arbetsplatser som frekvent drabbas av hot och våld har visat sig ha svårare att behålla och nyrekrytera personal. Det är ett allvarligt arbetsmiljöproblem som ännu mer lyfter fram vikten av rätt kompetens inom verksamheterna. Genom att höja kompetensen får personalen bättre förutsättningar att hantera komplexiteten i arbetet och en hållbar arbetsmiljö. Detta gör vi genom utbildningar och handledning.
- Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att skapa attraktiva och moderna utbildningar med hög kvalitet för att trygga framtida personal- och kompetensförsörjning inom vård och omsorg. Sociala omsorgsnämnden är en aktiv part i denna samverkan.
- En god introduktion av både chefer och medarbetare är en av de viktigaste faktorerna för att man ska trivas och vilja stanna på sin arbetsplats. Genom utbildning av fler handledare och fortsatt utveckling av digitala introduktioner så säkrar vi en god introduktionsprocess.
- Nämnden arbetar vidare med arbetsgivarvarumärket genom att bland annat vara synliga på mässor och i sociala medier samt genom att ta emot praktikanter och feriearbetare.

Nämnden ser vidare att det även är svårt att rekrytera legitimerad personal till hälso- och sjukvårdsorganisationen. Idag tvingas nämnden att köpa sjukskötersketjänster via bemanningsföretag, vilket är väldigt kostsamt. För att avlasta sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter har nämnden anställt undersköterskor och rehabiliteringsassistenter och utvecklar således arbetsfördelningen mellan olika yrkesgrupper. Genom att organisera arbetet annorlunda ser nämnden att resurserna fortsatt kan användas effektivt.

3.2.1 Indikatorer

Indikatorer

Indikatorer																			
<p>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.</p> <p>Utfall 2021 10,5</p> <p>Utfall 2022 10,5</p> <p>Utfall 2023 9,9</p>	<table border="1"> <caption>Data for Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>T1</th> <th>T2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>9,5</td> <td>9,5</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>8,5</td> <td>8,5</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>10,5</td> <td>10,5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>10,5</td> <td>10,5</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>9,9</td> <td>9,9</td> </tr> </tbody> </table>	År	T1	T2	2019	9,5	9,5	2020	8,5	8,5	2021	10,5	10,5	2022	10,5	10,5	2023	9,9	9,9
År	T1	T2																	
2019	9,5	9,5																	
2020	8,5	8,5																	
2021	10,5	10,5																	
2022	10,5	10,5																	
2023	9,9	9,9																	
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>Redovisning av andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid är fortsatt hög. Nämnden har särskilt identifierat korttidssjukfrånvaron 1-14 dagar som angeläget att påverka för att uppnå satt målvärde.</p> <p>Genom att arbeta långsiktigt med målet att vara en attraktiv arbetsgivare och fortsätta att arbeta med förebyggande insatser får vi ner sjukfrånvaron.</p>																			

3.3 Mänskliga rättigheter

Enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) vägledning om jämställdhetsintegrering så kan arbetet sammanfattas i devisen ”Alltid kön, aldrig bara kön”. Det innebär att jämställdhetsintegrering måste omfatta inte bara kön, utan också beakta andra maktordningar som påverkar människors livsvillkor, till exempel ålder, hudfärg, sexuell läggning, utbildningsnivå, könsidentitet med mera. Detta är något som stämmer väl överens med Sociala omsorgsnämndens utgångspunkt: att verksamheterna ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet samt verka för den enskildes delaktighet i samhällslivet och jämlika levnadsvillkor. Sociala omsorgsnämnden ska ge likvärdigt stöd och service till stadens invånare oavsett kön, socioekonomisk bakgrund, sexual läggning, tro eller etnicitet. Stöd och service ges utifrån individens behov och önskemål.

Enligt MR programmet ska all kommunal verksamhet vara jämlik och tillgänglig för alla som tar del av dem. Sociala omsorgsförvaltningen samarbetar med lokalförsörjningsförvaltningen för att säkerställa att sociala omsorgslokaler följer Västra Götalandsregionens riktlinjer för tillgänglighet.

I Sociala omsorgsnämndens systematiska kvalitetsarbete analyseras jämställdhetsperspektivet och i nämndens uppföljning av grunduppdraget används könsuppdelad statistik där det finns sådan. Det möjliggör en analys utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det kan handla om antalet brukare/patienter samt biståndsbedömda och utförda insatser. Även i sammanställning av statistik och i analys av resultat från brukarundersökningar, Öppna jämförelser och kvalitetsregister används könsuppdelad statistik. Under året har nämnden arbetat aktivt med att synliggöra och identifiera olika aspekter av en jämställd funktionshinderverksamhet. Första steget har varit att kartlägga verksamheten ur köns-, ålders- och målgruppsperspektiv. Nedan anges några av dessa kartläggningar och huvudsakliga resultat.

- Kartläggning av barn med insatser enligt LSS. Enligt kartläggning finns mellan nittio och hundra barn med insatser enligt LSS på Sociala omsorgsförvaltningen. Därmed utgör barn ungefär en tiondel av förvaltningens samtliga brukare. Ungefär två av tre barn med LSS-insatser är pojkar. En stor majoritet av barnen har komplexa behov utifrån både funktionsnedsättning, främst autism, men också psykiatrisk och somatisk samsjuklighet. Sociala omsorgsnämnden har konstaterat att barnrättsperspektivet är eftersatt i nämndens verksamhetsområden. Samma iakttagelse gör Stadsrevisionen 2022-02-28 i sin granskning av Borås Stads arbete med barnkonventionen.
- Kartläggning av unga brukare i förvaltningen. Samtliga brukare med insatser enligt LSS och SoL i åldern 18-32 år har kartlagts utifrån kön, ålder och diagnoser. Kartläggningen visar att det finns en stor överlappning mellan brukare som har LSS- och SoL-insatser. Den vanligaste diagnosen, oavsett lagrum

för insatsen, är autism. I gruppen kvinnor är autism-diagnos ännu vanligare än bland män, oavsett lagrum för insatsen. Två av fem brukare har tre eller flera psykiatriska diagnoser, vilket innebär att den psykiatriska samsjukligheten är hög.

- Utifrån ett genusperspektiv granskar och analyserar myndighetsutövningen två gånger per år beviljade insatser uppdelat mellan män och kvinnor där män har en högre procent beviljade insatser jämfört med kvinnor men skillnaden är marginell. Bedömningsgrunderna skiljer sig inte åt utan ansökningar värderas och bedöms utifrån behov, inte beroende av kön.
- I förvaltningens samlade genomgång av alla avvikelser framkommer att kvinnor och yngre brukare är överrepresenterade i händelser som rör hot och våld.

Utifrån resultaten bör nämnden arbeta aktivt med trygghets- och säkerhetsfrågor, särskilt kopplat till brukare som är kvinnor. En slutsats från analysen är att nämnden behöver rusta för att bättre kunna möta yngre brukare, främst kvinnor, med psykiatrisk samsjuklighet.

Ett pågående arbete för att stärka rättighetsperspektivet är VIP (Viktig Intressant Person), som är en självstärkande utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning som syftar till att öka kunskap om mänskliga rättigheter, höja självkänslan och stärka deltagarna.

Nämnden utbildar personal bland annat kring rättigheter för personer med funktionsnedsättning, våld och bemötande för att stärka jämställdheten för personer med funktionsnedsättning.

En korrekt nulägesanalys är en förutsättning för att rätt åtgärder kan vidtas i strävan mot en jämställd funktionshinderverksamhet. Genom att identifiera skillnader i verksamheten utifrån bl.a. kön, ålder och diagnos så blir strategier mer träffsäkra. Det gäller såväl verksamhetsinnehåll och verksamhetsutveckling som budgetarbete. De kartläggningar, risk och konsekvensanalys och åtgärder som redovisas ovan syftar bland annat till att ge ett bättre underlag inför beslut om t.ex. budget. Det är Sociala omsorgsnämndens ambition att konkretisera rättighetsperspektivet ytterligare i kommande budgetarbete.

Arbetsgivarperspektiv

Med utgångspunkt från det personalpolitiska programmet, i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM-årshjul) arbetar nämnden med att utveckla arbetet kring jämställdhet för att stärka medarbetares lika rättigheter och möjligheter, informera om diskrimineringsgrunder i verksamheterna och på så sätt ge medarbetarna en bra arbetsplats. Dessutom arbetar nämnden med att analysera män- och kvinnors löneskillnader i den årliga lönekartläggningen.

3.4 Så här följer nämnden upp sitt uppdrag och ansvar

Uppföljning är en viktig del av styrning och ledning. Nämndens uppföljning ska vara meningsfull, tydlig och innefatta analyser av resultat och ge tillräckligt underlag för att fatta beslut. Ju bättre nämnden lyckas beskriva sin verksamhet med dess resultat och behov, desto bättre förutsättningar finns för att fatta beslut om budget och uppdrag.

Sociala omsorgsnämnden följer årligen upp följande områden;

- Resultat och analys av det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet med patientsäkerhet sammanfattas årligen i en patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse.
- Brukarundersökning (SKR)
- Socialstyrelsens årliga sammanställning - Öppna jämförelser.
- Sammanställning och analys av inkomna synpunkter.
- Redovisning av ej verkställda beslut inom tre månader.
- Statistik genom avvikelser som beskriver målgruppen och målgruppens behov.

Nämnden följer också kontinuerligt den avtalsuppföljning som genomförs gällande privata utförare

(entreprenad enligt LOU) samt sammanställt i en årlig redovisning av all uppföljning. Den sammanställda redovisningen från uppföljningen av privata utförare rapporteras av nämnden till Kommunstyrelsen.

Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet "delaktighet och inflytande för brukare" som ett särskilt prioriterat målområde. Nämnden följer därför upp två indikatorer som berör brukarnas delaktighet och inflytande genom brukarenkäten. Syftet med att följa upp indikatorerna "jag får bestämma saker som är viktiga" och "pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" är att på lång sikt öka både delaktigheten och brukarinflytandet.

Nämnden har också identifierat målområdet "attraktiv arbetsgivare" som handlar om att kunna attrahera, rekrytera, introducera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare. Nämnden följer upp två indikatorer som är kopplade till detta målområde, korttidssjukfrånvaro och resultatet av medarbetarenkäten.

På Sociala omsorgsnämnden tillämpas uppföljning via dialogmöten och skriftlig rapportering. Dialogmöten syftar till att planera, analysera och följa upp verksamheten på ett tillitsbaserat sätt. Mötena fungerar som ett verktyg för att styra och leda mot nämndens mål och få gemensamma bilder av enhetens förutsättningar och utmaningar. Utöver dialogmöten sker skriftlig uppföljning tre gånger per år, efter april (tertiäl 1), efter augusti (tertiäl 2) samt i årsredovisning.

3.4.1 Indikatorer

Indikatorer							
<p>Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "får du bestämma över saker som är viktiga för dig" ska öka (uttryckt i procentsats)</p>	Inga tillgängliga data						
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet "delaktighet och inflytande för brukare" som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Syftet med att följa upp indikatorn "jag får bestämma saker som är viktiga" är att på lång sikt öka både delaktigheten och brukarinflytandet. Delaktighet i sin egen hälsa och vård är en mänsklig rättighet och en hälsofrämjande faktor. Indikatorn är hämtad från SKR's brukarenkät som genomförs en gång varje år.</p>							
<p>Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "Pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" ska öka (uttryckt i procentsats)</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2022</td> <td>66,9</td> </tr> <tr> <td>T1 2023</td> <td>62,5</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2022	66,9	T1 2023	62,5
År	Utfall (%)						
2022	66,9						
T1 2023	62,5						
<p>Utfall 2022 66,9</p> <p>Utfall 2023 62,5</p>							

Indikatorer
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet "delaktighet och inflytande för brukare" som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Syftet med att följa upp indikatorn "Pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" är att belysa att delaktighet och inflytande handlar om att kunna få information och ge information på ett sätt som möjliggör ökad delaktighet och inflytande i sin vardag. Delaktighet i sin egen hälsa och vård är en mänsklig rättighet och en hälsofrämjande faktor. Indikatorn är hämtad från SKR` s brukarenkät som genomförs en gång varje år.</p>

3.4.2 Verksamhetsmätt

3.4.2.1 Funktionshinderverksamhet LSS

Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med LSS-beslut	943	901	904	905	905

Personlig assistans

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med personlig ass enl LSS	63	62	58	57	57
Antal personer med personlig ass enl SFB	174	177	183	183	183
Antal timmar personlig assistans enl LSS	190 518	173 043	163 230	168 000	168 000
Varav retroaktiva beslut, antal timmar	10 539	3 227	4 348	0	0

Daglig verksamhet

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med beslut om daglig verksamhet	477	460	475		
Antal verkställda beslut om daglig verksamhet				443	443
- varav externt köpta platser enl LOV	92	94	129	127	127

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
- varav externt köpta platser annan kommun	14	15	10	10	10

Bostad med särskild service för vuxna

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antalet personer med verkställda beslut om boende	338	324	321	321	321
- varav externt köpta platser	20	16	15	12	12

3.4.2.2 Funktionshinderverksamhet SoL

Övergripande

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med beviljade insatser	531	406	429	420	420

Bostad med särskild service

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med särskilt boende	100	94	96	94	94
- varav externt köpta platser	40	27	25	15	15
Externt köpta platser med delat betalningsansvar				7	7

Insatser i ordinärt boende

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med boendestöd	285	219	227	245	245
Antal utförda timmar boendestöd	14 981	16 180	19 264	18 000	18 000

Sysselsättning enligt SoL

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med sysselsättning enligt SoL	89	84	81	85	85

Övrigt

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer med trygghetslarm	75	67	81	85	85

3.5 Samarbeten för att klara nämndens uppdrag och ansvar

Samarbete inom Borås Stad sker med övriga nämnder och förvaltningar. Främst inom det sociala klustret och särskilt med Vård- och äldrenämnden och Individ- och familjeomsorgen i frågor som rör hälso- och sjukvård och socialtjänst. En annan viktig samarbetspart är Lokalförsörjningsnämnden då Sociala omsorgsnämndens verksamheter är beroende av ändamålsenliga lokaler. Grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är också viktiga samarbetspartners då de verkställer insatsen korttidsstillsyn enligt LSS. Dessutom är övergången mellan gymnasiesärskolan och daglig verksamhet avgörande för att brukare ska kunna få en bra start in i yrkeslivet.

Nämndens samarbeten med externa aktörer är också viktiga för att klara grunduppdraget. Sociala omsorgsnämnden är en vårdgivare och samverkan med Västra Götalandsregionen är viktigt för att klara hela vårdkedjan. Samarbetet sker primärt med regionens primärvård, Södra Älvsborgssjukhus (SÄS), tandvården och övriga kliniker både lokalt och genom Närvårdssamverkan.

Med civilsamhället sker också samarbete främst i form av IOP (Idéburet offentligt partnerskap) och med föreningar. Nämnden samverkar med funktionshinderorganisationer genom ett lokalt funktionshinderråd.

Statliga myndigheter och externa utförare är också samarbetspartners. Det kan handla om högskola och universitet, försäkringskassan eller tillsynsmyndigheter såsom t ex Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Sociala omsorgsnämnden har externa utförare i form av daglig verksamhet LSS enligt lagen om valfrihet (LOV) och entreprenader för grupp- och servicebostäder LSS enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

4 Kommunfullmäktiges fokusområden

4.1 Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet

4.1.1 Delaktiga brukare ger trygga och hälsosamma individer

Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden

Sociala omsorgsnämnden arbetar för att varje brukare ska kunna vara delaktig och ha inflytande över sin livssituation. I nämnden utgår vi ifrån brukarnas behov och använder deras upplevelser för att förbättra oss. Vi säkerställer att våra arbetssätt bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet, och utvecklar arbetssätten för att möta framtida behov.

Utifrån vårt mål med delaktiga brukare finns flera redan pågående aktiviteter som direkt kan kopplas till fokusområdet om trygga och hälsosamma individer genom hela livet. Exempel på detta är utbildning, forskning och omvärldsbevakning.

Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden

Då arbetet med fokusområdena går hand i hand med våra mål så kommer också uppföljningen av dessa att följa varandra. Exempel på uppföljningar vi gör regelbundet är brukarundersökning, och medarbetarenkät samt egna kartläggningar och undersökningar vid behov. Varje verksamhet följer också regelbundet upp arbetet systematiskt via tertiärrapporterna vilket innebär att analyser av hur arbetet fortskrider sker med regelbundenhet.

Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Vi har ett nära samarbete med både andra huvudmän, andra förvaltningar och med civilsamhället för att klara vårt uppdrag och bidra till fokusområdena. Exempel på några instanser som vi behöver ha ett nära och väl fungerande samarbete med: Förvaltningarna i sociala klustret, fritid och folkhälsoförvaltningen, lokalförsörjningsförvaltningen, regionen, privata vårdgivare samt föreningslivet.

4.2 Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv

4.2.1 En attraktiv arbetsgivare har hälsosamma arbetsplatser och ger ett hållbart arbetsliv

Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden

Nämnden arbetar systematiskt med sitt arbetsmiljöarbete. En god arbetsmiljö ger medarbetare förutsättningar att göra ett bra jobb, trivas och utvecklas på sociala omsorgsförvaltningen.

Nämnden har en plan för målområdet attraktiv arbetsgivare. Den innehåller konkreta förslag på hur förvaltningen de kommande åren ska arbeta med kompetensförsörjningsfrågor utifrån ARiUBA-modellen. Planen har tagits fram med stöd av Borås stads personalpolitiska program, personalpolitiska riktlinjer, arbetsmiljöpolicy och strategisk kompetensförsörjning.

Genom att arbeta med planen för attraktiv arbetsgivare samt det systematiska arbetsmiljöarbetet så bidrar nämnden till att sociala omsorgsförvaltningen får hälsosamma arbetsplatser och våra anställda ett hållbart arbetsliv. Se vidare under kapitel 3.2 Uppdraget som arbetsgivare.

Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden

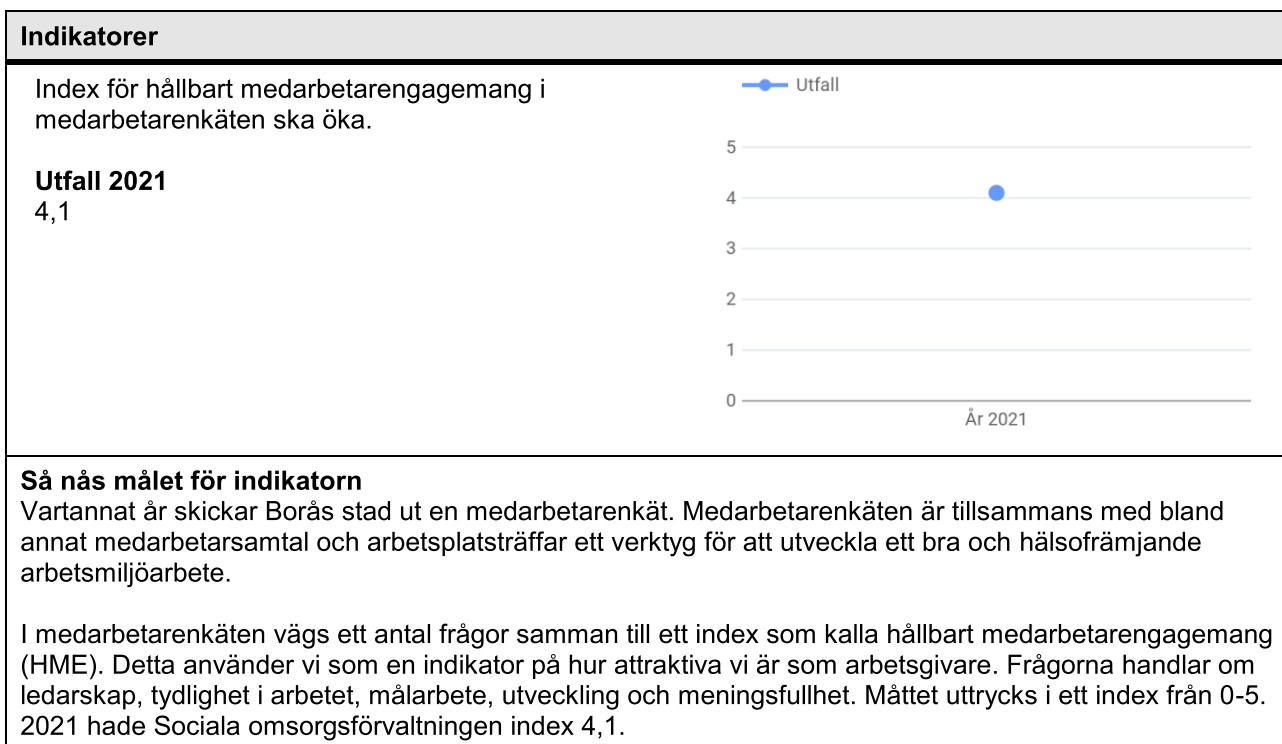
Nämnden har valt ett antal indikatorer för att följa utvecklingen för hållbart arbetsliv. Indikatorerna är den totala sjukfrånvaron, korttidssjukfrånvaro samt långtidssjukfrånvaro. Dessutom följer nämnden upp hållbart medarbetarindex, vilket är en del av resultatet från medarbetarenkäten som görs vartannat år.

Förvaltningen har ett upparbetat arbetssätt för att analysera och följa upp sjukstatistik tertialvis på enhetsnivå och verksamhetsnivå. Planen för attraktiv arbetsgivare följs upp årsvis.

Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Vi arbetar Borås Stad-övergripande och i sociala klustret för att gemensamt hitta aktiviteter för en attraktiv arbetsgivare.

Indikatorer																																																																	
<p>Korttidssjukfrånvaro (1-14 dagar) ska minska, %.</p> <p>Utfall 2021 5,8</p> <p>Utfall 2022 5,3</p> <p>Utfall 2023 1,9</p>	<table border="1"><caption>Korttidssjukfrånvaro (1-14 dagar) ska minska, %</caption><thead><tr><th>Månad</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>Jan 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Feb 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Mar 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Apr 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Maj 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jun 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jul 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Aug 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Sep 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Oct 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Nov 2021</td><td>8,5</td></tr><tr><td>Dec 2021</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jan 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Feb 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Mar 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Apr 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Maj 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jun 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jul 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Aug 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Sep 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Oct 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Nov 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Dec 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jan 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Feb 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Mar 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Apr 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Maj 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jun 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jul 2023</td><td>4,5</td></tr></tbody></table>	Månad	Utfall	Jan 2021	4,5	Feb 2021	4,5	Mar 2021	4,5	Apr 2021	4,5	Maj 2021	4,5	Jun 2021	4,5	Jul 2021	4,5	Aug 2021	4,5	Sep 2021	4,5	Oct 2021	4,5	Nov 2021	8,5	Dec 2021	4,5	Jan 2022	4,5	Feb 2022	4,5	Mar 2022	4,5	Apr 2022	4,5	Maj 2022	4,5	Jun 2022	4,5	Jul 2022	4,5	Aug 2022	4,5	Sep 2022	4,5	Oct 2022	4,5	Nov 2022	4,5	Dec 2022	4,5	Jan 2023	4,5	Feb 2023	4,5	Mar 2023	4,5	Apr 2023	4,5	Maj 2023	4,5	Jun 2023	4,5	Jul 2023	4,5
Månad	Utfall																																																																
Jan 2021	4,5																																																																
Feb 2021	4,5																																																																
Mar 2021	4,5																																																																
Apr 2021	4,5																																																																
Maj 2021	4,5																																																																
Jun 2021	4,5																																																																
Jul 2021	4,5																																																																
Aug 2021	4,5																																																																
Sep 2021	4,5																																																																
Oct 2021	4,5																																																																
Nov 2021	8,5																																																																
Dec 2021	4,5																																																																
Jan 2022	4,5																																																																
Feb 2022	4,5																																																																
Mar 2022	4,5																																																																
Apr 2022	4,5																																																																
Maj 2022	4,5																																																																
Jun 2022	4,5																																																																
Jul 2022	4,5																																																																
Aug 2022	4,5																																																																
Sep 2022	4,5																																																																
Oct 2022	4,5																																																																
Nov 2022	4,5																																																																
Dec 2022	4,5																																																																
Jan 2023	4,5																																																																
Feb 2023	4,5																																																																
Mar 2023	4,5																																																																
Apr 2023	4,5																																																																
Maj 2023	4,5																																																																
Jun 2023	4,5																																																																
Jul 2023	4,5																																																																
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet attraktiv arbetsgivare som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Enheterna ska arbeta systematiskt med sitt arbetsmiljöarbete. Genom detta upptäcks och åtgärdas risker i tid så att ohälsa förebyggs. Bra förutsättningar i arbetet leder till minskad korttidsfrånvaro. Cheferna följer Borås stads rutin för rehabilitering och samtal vid korttidsfrånvaro.</p>																																																																	
<p>Långtidssjukfrånvaro (+91 dagar) ska minska, %.</p> <p>Utfall 2022 4,5</p> <p>Utfall 2023 2,9</p>	<table border="1"><caption>Långtidssjukfrånvaro (+91 dagar) ska minska, %</caption><thead><tr><th>Månad</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>Dec 2022</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jan 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Feb 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Mar 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Apr 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Maj 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jun 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Jul 2023</td><td>4,5</td></tr><tr><td>Aug 2023</td><td>2,9</td></tr></tbody></table>	Månad	Utfall	Dec 2022	4,5	Jan 2023	4,5	Feb 2023	4,5	Mar 2023	4,5	Apr 2023	4,5	Maj 2023	4,5	Jun 2023	4,5	Jul 2023	4,5	Aug 2023	2,9																																												
Månad	Utfall																																																																
Dec 2022	4,5																																																																
Jan 2023	4,5																																																																
Feb 2023	4,5																																																																
Mar 2023	4,5																																																																
Apr 2023	4,5																																																																
Maj 2023	4,5																																																																
Jun 2023	4,5																																																																
Jul 2023	4,5																																																																
Aug 2023	2,9																																																																
<p>Så nås målet för indikatorn Sociala omsorgsnämnden har identifierat målområdet attraktiv arbetsgivare som ett särskilt prioriterat målområde.</p> <p>Enheterna ska arbeta systematiskt med sitt arbetsmiljöarbete. Genom detta upptäcks och åtgärdas risker i tid så att ohälsa förebyggs. Bra förutsättningar i arbetet leder till minskad sjukfrånvaro. Cheferna följer Borås stads rutin för rehabilitering. En förutsättning för att minska långtidssjukfrånvaron är att aktivt arbeta med rehabiliterande insatser under medarbetarens sjukperiod.</p>																																																																	

5 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser

Samarbetsuppdrag gällande tillgänglighet

Sociala omsorgsnämnden har även ett särskilt samarbetsuppdrag avseende tillgänglighet. Samarbetsuppdraget syftar till att stärka helhetssynen av begreppet universell utformning och tillgänglighet och att få nämnder och styrelser att tydligare se sin del i helheten. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse med utgångspunkt i vad som är det bästa för kommuninvånaren. Det särskilda samarbetsuppdraget är därmed också ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i tillgänglighetsfrågor som har gemensam karaktär.

Samarbetsuppdraget innebär att nämnden har

- befogenhet att sammankalla berörda nämnder
- ansvarar för att samarbetsuppdraget kommer igång
- skapar förutsättningar, arbetsformer och legitimitet för samarbete kring tillgänglighet
- formulerar mål för uppdraget
- resultatet mäts, utvärderas och redovisas.

För att genomföra detta finns Program för Mänskliga rättigheter på lokal nivå. Programmet bygger på Borås Stads vision att medborgarna ska vara medskapare och få ett reellt inflytande på stadens utveckling. Ytterst handlar programmet om alla människors lika värde och rätt att delta i samhället. Borås Stad vill förstärka sina insatser för att göra samhället mer tillgängligt för alla.

Nämnden har en funktionshinderkonsulent anställd med uppgift att samordna och planera samarbetsuppdraget tillgänglighet genom att:

- anordna workshops om tillgänglighet. På workshoppen bjuds olika nämnder och bolagsstyrelser in. Syftet är att sprida kunskap om tillgänglighet och att skapa förutsättningar och legitimitet för samarbetet.
- anordna tillgänglighetsutbildningar till olika förvaltningar och bolag.

- genomföra uppföljningen gällande arbetet inom universell utformning och tillgänglighet
- samarbeta med alla förvaltningar och bolag genom tillgänglighetsombudsträff. Syftet med träffen är att sprida kunskap om tillgänglighet till olika förvaltningar och Borås egna bolag och att förankra tillgänglighetsarbetet i staden.
- göra omvärldsbevakning och sprida information om situationen om personer med funktionsnedsättning.
- bistå med rådgivning till förvaltningar och bolag i arbetet med universell utformning och tillgänglighet.
- fungera som kontaktperson för olika föreningar och organisationer gällande tillgänglighet.
- deltar i :
  - stadens funktionshinderråd samt funktionsrätt Borås ordförande möte.
  - olika nätverksträffar: Mänskliga rättigheter nätverk, tillgänglighetsnätverk Västra Götaland, MFD nätverk
  - olika arbetsgrupper riktade till personer med funktionsnedsättning som t.ex. Funkisgala, handlingsplan för Mänskliga rättigheter, Rättighetsmånaden

6 Resurser

6.1 Resultat

6.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Summa intäkter	133 257	134 429	134 429	110 510
Summa kostnader	-882 834	-927 765	-937 779	-929 586
Buffert (endast i budget)	0	-8 014	0	-8 274
Nettokostnader	-749 577	-801 350	-803 350	827 350
Kommunbidrag		801 350	801 350	827 350
Resultat jämfört med kommunbidrag		0	0	0
Ackumulerat resultat	26 556	26 556		26 556
Nettoinvesteringar				

6.2 Ekonomiska förutsättningar

Sociala omsorgsnämndens preliminära budgetram för 2024 uppgår till 827,350 mkr. Budgetramen är indexuppräknad med 3,3 % för löner och 1,8 % för övriga kostnader, vilket motsvarar 22,3 mkr. Indexuppräknningen är en kompensation för förväntade pris- och löneökningar och påverkar inte bemanning eller reala förändringar i verksamheten. Den preliminära budgetramen är även uppräknad med 0,18 mkr för volymökning enligt befolkningsprognos

Intäkter

Statsbidrag

I planeringsunderlaget för budget 2024 har det antagits att statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer fortsätter med samma belopp under 2024 (4 mkr). Det har även gjorts

ett antagande att statsbidraget för habiliteringsersättning fortsätter under kommande år.

Vidare har det antagits i planeringsunderlaget för budget 2024 att statsbidraget god och nära vård kommer att fortsätta med samma belopp under 2024 (5 mkr). SKR och staten har träffat en överenskommelse om att under 2022 vidareutveckla den nära vården. Detta görs genom statsbidrag till kommunerna och regionerna. Sociala omsorgsnämnden kommer att använda dessa medel för fortsatt utveckling av den nära vården och utöka arbetet med omställning till den nära vården under 2024. Nämnden planerar för att statsbidraget finns kvar under kommande år.

Kostnader

Personalkostnader

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) ökar med 1,22%-enheter till 2024, från 45,18 % till 46,40%. Anledningen till höjningen beror på det nya pensionsavtalet som träder i kraft den 1 januari 2023 och innebär att pensionsavsättningarna till medarbetarna ökar. Utifrån budgeterade lönekostnader för 2024 innebär ett ökat PO-pålägg för nämnden en ökad kostnad med ca 5 mkr. Nämnden förutsätter att det ges kompensation för hela kostnadsökningen när den definitiva budgetramen för 2024 beslutas.

Lokalkostnader

Nämnden kommer att få högre hyreskostnader för gruppboheter inom LSS samt för gruppboheter SoL. Kostnaden avser gemensamhetsytor (korridorer) vilket tidigare har betalats av Lokalförsörjningsnämnden (LFN). Nämnden bör få tillskott med 1,5 mkr för hyresökningen som enbart beror på att betalningsansvaret för gemensamhetsytor flyttat från Lokalförsörjningsnämnden till Sociala omsorgsnämnden.

Under första kvartalet 2024 färdigställs gruppboheten Rydsvägen LSS. Nybyggnationen kommer att innebära en hyresökning för nämnden med 0,5 mkr

Volymökning daglig verksamhet

Nämnden har en volymökning inom daglig verksamhet, där antalet deltagare med verkställda beslut har ökat med 23 st. brukare sedan 2022. Antalet deltagare har varit svårt att beräkna under pandemiåren 2020 och 2021 när många deltagare hade uppehåll i verkställighet. Volymökningen ger nämnden högre kostnader än budgeterat för ersättning till externa utförare inom LOV (lagen om valfrihet) samt till verkställigheten inom förvaltningen. Fler deltagare på daglig verksamhet ger även en högre kostnad för habiliteringsersättningen. Volymökningen gör att nämnden behöver kompenseras med 4,5 mkr i utökad budgetram.

Volymökning gruppbohet LSS, Rydsvägen

Brukarna tillhörande målgruppen blir allt äldre och får fler åldersrelaterade sjukdomar som kräver ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Nämnden kommer att färdigställa en gruppbohet LSS med inriktning äldre under första kvartalet 2024, vilket även kommer att innebära en nettoökning av 5 platser LSS. För att driva gruppboheten begär nämnden kompensation med 14,4 mkr.

Volymökning personlig assistans

Budgeterat antal beslutade timmar personlig assistans LSS för 2024 är samma som budget 2023. Även budgeterat antal beslut med personlig assistans enligt SFB (socialförsäkringsbalken) är samma som budget 2023. För personlig assistans enligt SFB är nämnden betalningsskyldig för de första tjugo timmarna per vecka. Sammantaget innebär detta att totala budgeterade kostnaden är på samma nivå som för 2023.

Lagändringarna om stärkt rätt till personlig assistans som trädde i kraft den 1 januari 2023 kommer att innebära att fler personer beviljas assistans av Försäkringskassan fortsättningsvis samtidigt som fler

personer också kan få assistans beviljad av kommunen. Detta kommer att innebära ökade kostnader för Sociala omsorgsnämnden, men i dagsläget är omfattningen oklar.

Kompetensutveckling

I kapitel 2 Utmaningar, risker och möjligheter – Omvärldsanalys samt i kapitel 7 Arbetsgivarpolitik beskriver nämnden bland annat att målgruppen har förändrats med avseende på brukare med komplex problematik. För att personalen ska få bättre förutsättningar att hantera komplexiteten i arbetet och få en mer hållbar arbetsmiljö behöver nämnden kompetensutveckla personalen.

Utmaningar i ekonomin

Nämnden har utmaningar med budgetunderskott inom främst personlig assistans samt inom gruppbofoster socialpsykiatri. Det finns upprättade åtgärds- och handlingsplaner för att få en budget i balans för verksamheterna. Underskotten gör att nämnden ser det än mer viktigt att kompenseras för åskningarna nedan.

Åskningar i budget 2024

Nämnden begär kompensation med 34,5 mkr i budget 2024 avseende följande poster:

- Fler verkställda beslut daglig verksamhet - **4,5 mkr**
- Träningslokal HSV - **0,6 mkr**
- Gruppbofoster LSS Rydsvägen - **14,4 mkr**
- Flytt- och inredningskostnader samt personalkostnader vid flytt (Björkbo och Johanelundsgatan) - **1,5 mkr**
- Ökad hyreskostnad p.g.a. gemensamhetsytor - **1,5 mkr**
- 11 timmars dygnsvila - hela förvaltningen - **12 mkr**

Nämnden äskar även medel för att kompetensutveckla personalen.

Handlingsplan effektiviseringskrav 1% för 2024

Sociala omsorgsnämnden har fått ett effektiviseringskrav på 1% för år 2024 och detta kommer att beröra alla verksamheter inom förvaltningen. Sociala omsorgsnämnden står inför stora utmaningar inom alla verksamheter men de största utmaningar som nämnden står inför är bl a att anpassa verksamheten utifrån bestämmelserna kring 11-timmars dygnsvila, ökad andel äldre brukare med mer komplex problematik, tvång och begränsning samt flytt som är otroligt kostsamma. Därför kommer 1% effektiviseringskrav att bli en stor utmaning för förvaltningen som under år 2024 kommer att jobba med att minska övertidskostnader, att göra personalanpassningar samt att undvika att ersätta ordinarie personal med vikarier vid korttidsfrånvaro.

6.3 Verksamhet 2024

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Central administration				
Intäkt	1 396	1 818	0	1 854
Kostnad	-30 648	-35 498	200	-36 662
Nettokostnad	-29 252	-33 680	200	-34 808
Politisk verksamhet				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-1 473	-1 640	0	-1 701
Nettokostnad	-1 473	-1 640	0	-1 701

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Vård och omsorg i ordinärt boende				
Intäkt	1 285	3 017	0	2 448
Kostnad	-25 722	-26 586	-3 100	-26 593
Nettokostnad	-24 437	-23 569	-3 100	-24 145
Vård och omsorg i särskilt boende				
Intäkt	5 598	8 931		7 559
Kostnad	-91 252	-96 402	3 200	-91 820
Nettokostnad	-85 654	-87 471	3 200	-84 261
Insatser enl LSS				
Intäkt	119 237	119 289	0	97 674
Kostnad	-721 706	-758 774	-10 600	-763 980
Nettokostnad	-602 469	-639 485	-10 600	-666 306
Övrig vård och omsorg				
Intäkt	806	1 388	0	975
Kostnad	-7 098	-8 879	300	-8 830
Nettokostnad	-6 292	-7 491	300	-7 855
Buffert				
Intäkt	0	0	0	0
Kostnad	-7 587	-8 014	8 000	-8 274
Nettokostnad	-7 587	-8 014	8 000	-8 274
<hr/>				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
<hr/>				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
<hr/>				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
<hr/>				
Intäkt				
Kostnad				

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024:1
Nettokostnad				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
Intäkt				
Kostnad				
Nettokostnad				
Totalt				
Intäkt	128 322	134 443	0	110 510
Kostnad	-885 486	-935 793	-2 000	-937 860
Nettokostnad	-757 164	-801 350	-2 000	-827 350

6.3.1 Central administration

Budgetramen för central administration är till 2024 uppräknad med index samt utökad med statsbidragsintäkter och lönekostnader som statsbidraget finansierar. Utifrån omvärldsanalysen om en förändrad målgrupp har nämnden anställt en handledare som kommer att öka kompetensen hos personal till brukare med funktionsnedsättning i kombination med samtidig psykisk ohälsa. Till handledaren samt till en projektledare som driver arbetet med nära vård kommer nämnden att använda statsbidraget God och nära vård.

Prognosen för 2023 är ett överskott för verksamheten, vilket kommer av vakanta tjänster inom stödfunktioner. Till 2024 kommer alla tjänster att vara tillsatta och därmed försvinner överskottet.

6.3.2 Politisk verksamhet

Det har gjorts uppräknad av budgetramen eftersom den politiska verksamheten visar ett litet underskott.

6.3.3 Vård och omsorg i ordinärt boende

Under 2024 kommer nämnden att fortsätta använda statsbidraget God och nära vård inom ordinärt boende lika som under 2023. Det ska användas för att utveckla arbetssättet vid omställningen till en nära vård. Något ökade budgeterade kostnader 2024 jämfört med 2023 p.g.a. att några tjänster finansieras med statsbidrag. Löner och övriga kostnader är även uppräknade med index.

Verkställigheten av boendestöd samt LSS-team har ett underskott under 2023 och arbetet för att få en budget i balans kommer att fortsätta under 2024-2025.

Hemsjukvården på Sociala omsorgsförvaltningen saknar idag träningslokal, vilket begränsar möjligheterna att omhänderta patienternas behov av rehabilitering och hälso- och sjukvård på ett individanpassat och kvalitativt sätt.

Sociala omsorgsförvaltningens målgrupp med breda funktionsvariationer har behov av individuella anpassningar på flera områden i livet, vilket även gäller dess rehabilitering och insatser från hemsjukvården. Att arbeta förebyggande och verka för att patienterna kan leva ett så normalt liv som möjligt är även svårt när denna tillgång saknas. Sociala omsorgsnämnden äskar medel för lokaler med 600 tkr, se bifogat dokument.

Arbetet med nära vård kräver nya arbetssätt för Sociala omsorgsförvaltningens medarbetare. Utveckla personcentrerade arbetssätt, stärkt samverkan, kontinuitet och samordning mellan huvudmännen. Målet är ökad trygghet och närhet för patienterna samt effektivt nyttjande av gemensamma resurser i linje med omställningen till god och nära vård. Omställningen till nära vård kräver resurser och ökad kompetens för Sociala omsorgsnämndens medarbetare.

Sociala omsorgsförvaltningen och Vård- och äldreomsorgen samordnar kväll- och nattorganisationen för sjuksköterskor. Kostnaderna för Vård- och äldreomsorgen har ökat för dessa tjänster då behovet av vård och omsorg till Sociala omsorgsnämnden målgrupp förändrats och blivit mer omfattande och resurskrävande. Det resulterar i att kostnaderna för insatserna kommer öka för Sociala omsorgsnämnden 2024.

Personlig assistans och LSS-team

Flertalet ärenden inom personlig assistans har jour i beslutet vilket innebär att intäkterna inte täcker utgifterna. Flera enheter inom personlig assistans behöver köpa in tjänster av hemtjänsten och LSS-team för att hantera dubbelbemanning. I några ärenden är det ålagt med dubbelassistans utifrån arbetsmiljö vilket påverkar budget eftersom enheten inte får ersättning för detta.

Det är brist på vikarier på flera enheter. Vissa enheter är svårare att rekrytera vikarier till vilket ökar inbeordningarna. De enheter som är svårrekryterade har genomfört utbildningar som exempelvis samtalsteknik för att vidarebefordra den kompetensen till vikarier.

Kommunen har basansvar för alla personlig assistans. Detta innebär att verkställighet omgående kan få ta över assistansärenden från privata assistansanordnare. Detta har inträffat vid flera tillfällen under 2022 och 2023 vilket bidrar till stora kostnader. Storleken på de olika ärendena varierar från några enstaka pass till att kommunen tar över ärenden i sin helhet.

Förskjutning nära vård leder redan idag till ökade kostnader. Fler insatser och allt komplicerade svårare uppdrag bidrar till rekrytering av personal samt behov av kompetensinsatser i form av olika utbildningar.

Personlig assistans kommer under perioden tertiäl 3 2023 - tertiäl 1 2024 att implementera ett kvalitetssystem som initialt kommer att vara kostnadskrävande dock ersätter det ett befintligt system och över tid förväntas detta leda till kostnadseffektivisering.

Boendestöd

Organisationsförändring är igångsatt sedan början av 2023 som på sikt förväntas leda till bättre kvalitet och delaktighet för brukaren, attraktiv arbetsmiljö för de anställd och stabil ekonomi.

Redan idag ser vi att förändringen ger positiva effekter genom kontinuerliga uppföljningar men en större analys under hösten ska genomföras för att se vilka effekter förordningen medför.

Berggården

Det finns ett uppdrag hos LFF att stötta SOF i arbetet med att leta efter andra lokaler då dessa idag inte fyller upp behov utifrån tillgänglighetsanpassning.

AKL

Antal beslut ökar, framförallt ledsagning, vilket genererar ytterligare uppdragstagare och utgifter. Det förekommer också att tim-rapporter inkommer för flera månader i taget och därmed belastar budgeten hårdare. Vidare har verksamheten vidtagit ytterligare åtgärder för att nå framgång i att verkställa fler beslut. Under tertiäl 1 och två pågår ett projekt där en medarbetare arbetar på schema för att verkställa beslut inom ledsagning och avlösning. Detta för att nå framgång i uppdraget med att verkställa fler beslut.

6.3.4 Vård och omsorg i särskilt boende

Verksamhetens kostnader har räknats upp med index för löner och övriga kostnader. Det har även

gjorts en budgetmässig omfördelning av kostnader från insatser enligt LSS och SFB till vård och omsorg i särskilt boende. Omfördelningen har inte någon påverkan av verksamheten utan är endast kopplad till statistik och att kostnaden ska följa verksamhetsmåten.

Antal externa placeringar inom socialpsykiatri är budgeterade med ca 22 mkr för 2024 och bygger på en prognos utifrån nuläge. För att särskilja på köp av placeringar i andra kommuner där nämnden ansvarar för placeringen och kan arbeta med hemtagning och för placeringar där nämnden endast har ett betalningsansvar eftersom placeringen görs av en annan nämnd, har verksamhetsmålet ändrats.

Socialpsykiatri gruppboende

Inom verksamhetsområdet är det fortsatt en hög sjukfrånvaro även om den minskat jämfört med tidigare år. Analys av sjukfrånvaro påvisar till viss del vara orsakad av arbetsmiljö i relation till brukarnas komplexitet och samsjuklighetsproblematik vilket bl.a. visat sig genom en ökning av hot- och våldssituationer.

En åldrande målgrupp samt omställningen till nära vård innebär också en ökad vårdtyngd samt ett ökat behov av omvårdnads- och HSL-insatser. För att säkerställa en god arbetsmiljö och för att tillgodose brukarnas behov av omsorg och vård har det på några enheter varit nödvändigt att öka grundbemanningen vilket i sin tur är kostnadsdrivande för verksamhetsområdet. Det är mycket som tyder på att vårdtyngden kommer fortsätta att öka under de kommande åren vilket innebär behov av att ytterligare öka grundbemanningen samt satsningar på kompetensutveckling.

Under slutet av 2023 avvecklas Söderforsgatan 17 och ersätts av en ny gruppboende med plats för 20 brukare. Den nya gruppboenden innebär att externt placerade brukare kan tas hem i en annan omfattning och verkställas i egen regi. För att möjliggöra detta krävs en ökad grundbemanning samt tillsättning av vaken natt och sovande jour. Under senare del av 2023 utökar verksamhetsområdet också antalet korttidsplatser från fyra till sex platser för att möta upp omställningen till nära vård. Jämfört med tidigare korttidsverksamhet kräver även denna verksamhet en ökad grundbemanning och därmed också en ökad budget.

Utifrån nya riktlinjer med 11-timmars dygnsvila och 47-timmars veckovila får detta konsekvenser i form av ökad grundbemanning. I dagsläget är det osäkert med hur mycket grundbemanningen behöver ökas men troligtvis med ca 4 - 6 åa inom verksamhetsområdet.

Strategiskt viktiga områden att arbeta med under 2024 är en bemanning i balans och effektivt nyttjande av befintliga resurser bl.a. genom samplanering. En tydlig tendens är att brukarnas allt komplexare funktionsnedsättningar, hög ålder samt ett mer omfattande omvårdnadsbehov påvisar behov av resurstillsättning samt satsningar på kompetensutveckling.

Ytterligare anpassningar av personalresurser i verksamheten kan innebära en försämrad kvalitet och att brukarnas behov inte fullt ut kan tillgodoses samt även en sämre arbetsmiljö för medarbetarna. Det identifieras fortsatt behov av kompetensutveckling för att öka möjligheten att ta hem fler brukare som i dagsläget har extern placering.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

6.3.5 Insatser enligt LSS

Även år 2024 kommer nämnden att använda, förutom statsbidraget God vård och omsorg av äldre . även statsbidraget God och nära vård. Inom verksamheten insatser enligt LSS är det nämndens hälso- och sjukvårdsorganisation som fortsätter arbete med att stödja omställningen till en nära vård. Under 2024 kommer nämnden att fortsätta finansiera några tjänster inom hälso- och sjukvårdsorganisationen med statsbidrag.

Löner och övriga kostnader är uppräknade med index. Det har även gjorts en budgetmässig omfördelning av kostnader från insatser enligt LSS till vård och omsorg i särskilt boende. Omfördelningen har inte någon påverkan av verksamheten utan är endast kopplad till statistik och att

kostnaden ska följa verksamhetsmått.

Antal externa placeringar inom LSS är budgeterade med ca 32 mkr för 2024 och bygger på en prognos utifrån nuläge.

Servicebostäder

Brukarnas behov har över tid förändrats från mer eller mindre självständiga till att idag ha fler och mer omfattande behov av stöd. En tydlig trend är att lediga lägenheter som är placerade långt från servicebostadens baslägenhet har blivit svårare att hyra ut.

En högre åldersstruktur bland våra brukare tillsammans med komplexa omsorgs- och vårdbehov innebär för medarbetarna ett behov av kompetensutveckling och ett förändrat arbetssätt. Hög ålder innebär också att fler personer inte har kvar insatsen daglig verksamhet. För verksamhetsområdet innebär detta att fler brukare är hemma på dagtid och därmed uppstår också ett behov av att öka grundbemanningen inom verksamhetsområdet. Om detta inte sker finns det risk för att brukarna inte tillgodoses en meningsfull vardag och fritid i våra verksamheter.

Arbetet med samplanering samt effektivt nyttjande av befintliga resurser inom denna verksamhet fungerar väl och på så sätt har driften av servicebostäder under flertalet år varit kostnadseffektiv.

Utifrån nya riktlinjer med 11-timmars dygnsvila och 47-timmars veckovila får detta konsekvenser i form av ökad grundbemanning. I dagsläget är det osäkert med hur mycket grundbemanningen behöver ökas?

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

Gruppboendestäder inom område 2

Gamla Kyrkvägen 8A - bostad med särskild service enligt LSS

Inom verksamhetsområdet öppnas från och med september-23 en ny gruppboendestad. Målgruppen är äldre brukare med omfattande vård- och omsorgsbehov. Enheten kommer att vara resurskrävande över tid då det krävs en hög grundbemanning för att tillgodose brukarna behov av stöd, omsorg och vård. Det finns även ett behov av utökad budget för tjänster, material och lokalkostnader.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

Söderängsgatan 14 - bostad med särskild service enligt LSS

Målgruppen på detta boende är brukare tillhörande personkrets 2 och 3. Brukarna har stora och komplexa omvårdnadsbehov samt stora behov av hälso- och sjukvårdsinsatser vilket innebär att verksamheten är personalkrävande. Flera brukare har behov av dubbelbemanning och det har under året varit behov av en ökad grundbemanning. Ett behov som ser ut att kvarstå även framåt. Enheten redovisar under första halvåret 2023 ett underskott och prognosen för året pekar på ett minus på ca - 550 tkr.

Utifrån nya riktlinjer med 11-timmars dygnsvila och 47-timmars veckovila får detta konsekvenser i form av ökad grundbemanning. I dagsläget är det osäkert med hur mycket grundbemanningen behöver ökas?

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

Brotorpsgatan 3 - Bostad med särskild service för barn och unga enligt LSS

Barn och unga som trots olika stödinsatser inte kan bo kvar i föräldrahemmet kan få bo i familjehem eller bostad med särskild service enligt LSS. Syftet med insatsen är att ge möjlighet till en kompletterande varaktig uppväxtmiljö. Insatsen kan komma i fråga för barn och unga med svåra funktionsnedsättningar som, trots olika stödinsatser helt eller delvis, inte kan bo kvar i föräldrahemmet.

Verksamheten är komplex och ställer stora krav på både ledarskap och medarbetarnas kompetens. De barn och ungdomar som bor på denna enhet har stora behov av vård, stöd och omsorg. Kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetarna är nödvändig för att fortsatt upprätthålla en verksamhet med god kvalitet.

Utifrån nya riktlinjer med 11-timmars dygnsvila och 47-timmars veckovila får detta konsekvenser i form av ökad grundbemanning. I dagsläget är det osäkert med hur mycket grundbemanningen behöver ökas?

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

Daglig verksamhet

En ny generations deltagare ställer krav på annan typ av verksamhet. Ett aktivt arbete behövs för att kunna erbjuda nya och anpassade aktiviteter och arbetsuppgifter. Behoven är mer komplexa hos den enskilde deltagaren och detta kräver ökad kompetens hos medarbetarna för att kunna möta deltagaren på ett professionellt och pedagogiskt sätt samt att utveckla en kvalitativ verksamhet. Resurser har tillsats för kartläggning av framtida målgrupp och utformning av framtidens dagliga verksamhet. Översynen fortsätter kontinuerligt om möjlighet till utveckling kan vara samlokalisering av mindre enheter för att effektivt nyttja befintliga resurser och kompetens.

Flertalet av enheterna har problem med att hålla budget vilket till stora delar beror på brukarnas allt komplexare behov av stöd och omsorg. Genomlysning av verksamheten påvisar att tilldelade resurser inte har varit tillräcklig och det finns fortsatt behov av en ökad grundbemanning, både för att möta brukarnas allt komplexare behov samt för att tillförsäkra en god arbetsmiljö för medarbetarna.

Under 2023 har enhetscheferna haft i uppdrag att förtäta i verksamheterna vilket innebär att verkställa fler beslut, helt eller delvis. Detta arbete fortsätter även under 2024. Att verkställa fler beslut, samlokalisera och effektivt nyttja befintliga resurser är helt nödvändigt för en budget i balans kommande år.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

Gruppboheter

Brukarna tillhörande målgruppen blir allt äldre och får fler åldersrelaterade sjukdomar som kräver ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Även omställningen till nära vård genererar mer sjukinsatser i hemmet. Vilket innebär att fler brukare kräver mer dubbelbemanning, men även behovet av vaken natt ökar på enheterna, vilket införs efter brukarnas behov. Antalet brukare som uppnått pensionsålder och därmed inte deltar i daglig verksamhet växer vilket också innebär en ökad bemanning dagtid på våra gruppboheter. Vi har en mötesplats för våra pensionärer (solrosen) som är väl fungerande och populär att åka till. Den befintliga lokalen är för liten för det behov som är i dag och av den anledningen letar LFF tillsammans med SOF större och anpassad lokal. Detta kan även leda till ökade hyreskostnader.

I och med att brukarna lever längre idag än tidigare drabbas även denna målgrupp i högre grad av åldersrelaterade sjukdomar (vissa redan vid 30-40 års ålder) där framförallt en ökning av demensdiagnoser kan ses. Detta ser vi även i våra kartläggningar och märker i våra verksamheter i dag att våra brukare med diagnosen autism ökar och att många ofta får en samsjuklighet med psykisk ohälsa. Detta ställer helt andra krav på personalens kompetens men också något som nämnden måste ta höjd för vid produktion av nya gruppboheter. För att säkerställa att brukarna möts av rätt kompetens pågår ett arbete med att se över hur nämnden kan arbeta effektivare med att flytta om brukare till gruppboheter där rätt kompetens kan erbjudas. Det är också av stor vikt att påbörja en dialog om förändrat kompetensbehov på våra gruppboheter, t ex behov av personal som har kompetens inom psykiatri, pedagogik, åldersrelaterade sjukdomar m.m.

Nya lagändringen av arbetstidslagen kring 11 timmars dygnsvila har stor påverkan på gruppboheternas personalbemanning och scheman. I dagsläget för att tillsätta alla helgpas behöver område gruppboheter anställa 18 åa utöver den personalbemanning som finns i dag. Den nya lagändringen kommer även

innebära ytterligare kostnader för nämnden, då vi inte kommer kunna tillgodo se LSS lagstiftning (att leva som andra) men den befintliga personalstyrkan vi har i dag och samtidigt säkerställa att vi följer det nya lagkravet och Borås stads kollektivavtal (IVS avtal).

Arbete pågår med att samplanera inom gruppbostäderna men fortfarande finns utmaningar att få ut all personaltid då verksamhetens behov är kortare än passens längd enligt kollektivavtal, framförallt på morgonen. Kollektivavtalet blir i detta fall kostnadsdrivande för nämnden. En genomlysning av verksamheten påvisar underskott av resurser för en fullgod helgbemanning medan det finns ett överskott av resurser under vardagar. För att komma tillrätta med detta krävs ett ökat samarbete/samplanering mellan gruppbostäderna. Under 2021 startade en pilot mellan gruppbostäder med syfte att omhänderta underskott av resurser och vakanta helgpas. Effekterna av att samplanera mellan gruppbostäderna är att vakanta helgpas bemannas av förvaltningens ordinarie personal i och med ökad grundbemanning. Piloten har visat på mycket positiva resultat, och de flesta semestrar, APT, utbildning och planeringsdagar bemannas av ordinarie personal i dagsläget. I och med ny lagändring så kommer inte samplanering inom gruppbostad vara tillräckligt för att samplanera ut överskott av tid enbart inom område gruppbostad, utan behöver vidgas i förvaltningen. Nämnden kommer behöva tänka om och hitta andra anställningsformer tex kombinationstjänster för att kunna omhänderta överkapacitet.

Korttiden

Verksamheten har genomfört flera kvalitetsinsatser som sedan kommer att fortsätta över 2024. Lokalerna behöver delvis en uppdatering samt förändringar i arbetstidslagen oktober 2023 kommer att påverka verksamhetens ekonomi. Bland annat har verksamheten utökat nattjänsten samt viss dagpersonal. Ytterligare förändringar i schema kommer att påverka budget. Även ökade krav på lokalvårdsuppgifter har medfört ökade kostnader.

6.3.6 Övrig vård och omsorg

Verksamhetens kostnader har räknats upp med index för löner och övriga kostnader.

Daglig sysselsättning

Sysselsättning enligt SoL är ett biståndsbedömt beslut för personer med psykisk funktionsnedsättning. Det finns tre uppsatta kriterier för att vara berättigad denna insats. Man ska stå utanför arbetsmarknadens förfogande, ha en långvarig psykisk funktionsnedsättning samt ha aktivitetsersättning/sjukersättning från Försäkringskassan.

Nämnden skall verka för att människor med fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Sysselsättningen kan utformas på olika sätt, beroende på deltagarens förutsättningar, behov och önskemål. I vissa verksamheter arbetar man med att ordna praktikplats ute på arbetsplatser och i företag och ger stöd för att komma ut i arbete. I andra verksamheter erbjuds stimulans och social gemenskap i egna aktiviteter.

För att kunna erbjuda rätt insats samt erbjuda deltagaren en bra och individanpassad sysselsättning utifrån den enskildes behov kartlägger arbetsmarknadskonsulenterna intresse, behov av stöd, anpassade verksamheter och arbetsuppgifter.

I samhället ses en ökning av den psykiska ohälsan vilket också påvisas inom denna verksamhet då fler brukare söker insatsen. För att möta upp denna ökning finns det behov av resurstillsättning i form av ytterligare en årsarbetare arbetsmarknadskonsulent.

Den tid och det förarbete som arbetsmarknadskonsulenterna arbetar med att identifiera brukarens behov och att rätt insats erbjuds, genererar inte intäkter till verksamheten vilket bör ses över inför 2024.

Fokus framåt är en tydligare styrning och ledning utifrån nämndens två målområden - attraktiv

arbetsgivare samt att öka brukarnas inflytande och delaktighet över sin vardag och planering av insatser.

6.3.7 Buffert

Enligt ekonomistyrningsprinciperna ska nämnderna inom sin budget avsätta lägst 1% av kommunbidraget till en buffert för oförutsedda händelser. Sociala omsorgsnämndens buffert för 2024 är budgeterad till 8 274 tkr.

7 Investeringar

7.1 Investeringar, årliga anslag

Projekt	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Gamla Kyrkvägen LSS	500					
Rydsvägen LSS		500				
Björkbo LSS		500				
Johanelundsgatan Sol		2 000				
Hemmansgatan			500			
Summa	500	3 000	500			

Investeringsbudget på Johanelundsgatan är högre än de övriga då boendet är 3 ggr så stort som de nuvarande boenden, och därav krävs det mer medel.

David Ahlgren
HandläggareDatum
2023-06-26Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00148 1.4.2.1

Redovisning av synpunktshantering januari - juni 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna redovisning av inkomna synpunkter januari – juni 2023 och översänder rapporten till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Den 1 december 2013 introducerade Borås Stad ett gemensamt synpunktshanteringssystem. Varje förvaltning ansvarar för att ta emot, följa upp och svara på synpunkter inom utsatt tid. Statistik över synpunkterna ska minst två gånger per år redovisas för respektive nämnd och tillsändas kommunstyrelsen.

Första halvåret 2023 har färre synpunkter (15) inkommit till Sociala omsorgsförvaltningen jämfört med motsvarande tidsperiod 2022 (18st). Trots en viss skillnad i antal inkomna synpunkter är det svårt att utifrån materialet dra slutsatser huruvida minskningen av synpunkter påvisar en ökad kvalitet i verksamheten eller en mindre benägenhet att skicka in synpunkter. Klagomålen är spridda över flera verksamhetsområden. Flest synpunkter och klagomål rör personlig assistans där majoriteten gäller utmaningar i bemanning och att verkställa del av insats. Dessa synpunkter har medfört att verksamheten vidtagit flera åtgärder, bland annat genom att;

- Se över att samtliga delvis ej verkställda insatser rapporteras in enligt rutin.
- Säkerställa att det alltid upprättas avvikelser i samband med att en insats ej verkställts.
- Se över bemanning och dess struktur för att så få personal som möjligt ska vara inblandade i varje ärende för att skapa hög personkontinuitet.
- Sett över och justerat organisation och dess arbetsprocess.

Fortsatt gäller att det finns stora förbättringsmöjligheter när det gäller synpunktshanteringen. Det handlar bland annat om att integrera befintligt synpunktshanteringssystem på kommunalt övergripande nivå med de föreskrifter som Sociala omsorgsförvaltningens verksamheter har att förhålla sig till. Det handlar också om att öka kunskapen om att all personal i förvaltningens verksamheter är skyldiga att ta emot synpunkter och klagomål i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter SoSFS 2011:9.

Beslutsunderlag

1. Redovisning av inkomna synpunkter januari-juni 2023

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Redovisning av inkomna synpunkter januari-juni 2023

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Antal inkomna synpunkter januari – juni 2023	3
3 Fördelning kommungemensamma kriterier	4
3.1 Fördelning kommungemensamma kriterier	4
4 Ständiga förbättringar	4
5 Avslutade synpunktsärenden	4
6 Synpunktsrutinen	4
7 Vidarebefordrade ärenden	5

1 Inledning

Den 1 december 2013 introducerade Borås Stad ett gemensamt synpunktshanteringssystem. Detta för att kunna erbjuda en väg in för våra medborgare, brukare och kunder.

Varje förvaltning ansvarar för att ta emot, följa upp och svara på synpunkter inom utsatt tid. Statistik över synpunkterna ska minst två gånger per år redovisas för respektive nämnd. Kommunstyrelsen kommer årligen att följa upp synpunktsstatistiken utifrån sin uppsiktsplikt.

I denna redovisning till Kommunstyrelsen redovisas antalet inkomna och avslutade synpunkter för perioden 1 januari till 30 juni 2023, samt fördelning över verksamhetsområden och kriterier.

Nämnden redovisar också eventuella åtgärder och förbättringar som synpunkterna resulterat i.

Första halvåret 2023 har färre synpunkter (15) inkommit till Sociala omsorgsförvaltningen jämfört med motsvarande tidsperiod 2022 (18st). Trots en viss skillnad i antal inkomna synpunkter är det svårt att utifrån materialet dra slutsatser huruvida minskningen av synpunkter påvisar en ökad kvalitet i verksamheten eller en mindre benägenhet att skicka in synpunkter.

Klagomålen är spridda över flera verksamhetsområden. Flest synpunkter och klagomål rör personlig assistans där majoriteten rör bemanningssvårigheter och uteblivna insatser.

Fortsatt gäller att det finns stora förbättringsmöjligheter när det gäller synpunktshanteringen. Det handlar bland annat om att integrera befintligt synpunktshanteringssystem på kommunalt övergripande nivå med de föreskrifter som Sociala omsorgsförvaltningens verksamheter har att förhålla sig till. Det handlar också om att öka kunskapen om att all personal i förvaltningens verksamheter är skyldiga att ta emot synpunkter och klagomål i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter SoSFS 2011:9.

2 Antal inkomna synpunkter januari – juni 2023

Verksamhetsområde	Antal	Vanligaste verksamhetsspecifika synpunkten
Personlig assistans	5	Bristar i utförandet av insatsen/Utebliven insats.
Daglig verksamhet	2	Bristar i utförandet av insatsen
Bostad med särskild service LSS egen regi	2	Bristar i utförandet av insatsen
Myndighetsutövning	1	Bristar i uppföljning/Bristar i rättssäkerhet
Bostad med särskild service, Socialpsykiatri	2	Bristar i utförandet av insatsen
Överförmyndaren	1	Bristar i bemötande
Summa	13	

3 Fördelning kommungemensamma kriterier

3.1 Fördelning kommungemensamma kriterier

Kommungemensamma kriterier	Beröm jan-juni 2023	Fråga jan-juni 2023	Förslag jan-juni 2023	Klagomål jan-juni 2023	Totalt jan-juni 2023
Bemötande	0	1	0	6	7
Fysisk miljö	0	0	0	0	0
Information	0	1	0	5	6
Tjänster	0	0	0	2	2
Totalt	0	2	0	13	15

4 Ständiga förbättringar

Utifrån det låga antalet inkomna synpunkter blir hanteringen av dessa en sällan förekommande arbetsuppgift för de chefer som ansvarar för synpunktshanteringen. Detta innebär att det föreligger en ökad risk för bristande följsamhet till rutiner och handhavandefel i systemet. Sociala omsorgsförvaltningen har utifrån detta under 2023 tillskapat en förtydligad rutin för att underlätta hanteringen av synpunkter i Infracontrol på ett korrekt sätt.

Synpunkter på bemanningssvårigheter i personlig assistans har medfört att verksamheten vidtagit flera åtgärder, bland annat genom att;

- se över att samtliga delvis ej verkställda insatser rapporteras in enligt rutin.
- säkerställa att det alltid upprättas avvikelser i samband med att en insats ej verkställts.
- se över bemanning och dess struktur för att så få personal som möjligt ska vara inblandade i varje ärende för att skapa hög personkontinuitet.
- se över organisation och dess arbetsprocess.

5 Avslutade synpunktsärenden

Totalt antal avslutade ärenden	Totalt antal ej avslutade ärenden	Totalt antal synpunkter som inkom under perioden januari – juni 2023
13	0	13

6 Synpunktsrutinen

	Status	Kommentar
Förvaltningen har under året följt synpunktsrutinen	Till större delen	Fortfarande ett förbättringsområde att besvara synpunkter och klagomål inom föreskriven tidsram samt att använda systemet enligt rutin.

7 Vidarebefordrade ärenden

Antal vidarebefordrade synpunkter till externa organisationer, föreningar eller bolag.	3
--	---

Initiativärende: Utdrag ur belastningsregistret

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att:

- Utdrag ur belastningsregistret ska begäras in vid nyanställning av all personal som arbetar nära brukare.
- Ge Sociala omsorgsförvaltningen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt för att klargöra hur och var i rekryteringsprocessen utdrag ur belastningsregistret begärs in vid nyanställning och hur uppgifterna behandlas.
- Ställa krav i förfrågningsunderlag och avtal med privata utförare enligt Lagen (2016:1145) om offentligt upphandling (LOU) och Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) att de begär in utdrag ur belastningsregistret vid nyanställning av all brukarnära personal.

Sammanfattning

Mattias Karlsson (M), Bill Bakkemose (M) och Carl Erlandsson Kuitems (M) lämnade i samband med nämndsammanträdet 2023-06-12 in initiativärendet: Utdrag ur belastningsregistret. I initiativärendet föreslog de att Sociala omsorgsnämnden ska införa kontroll av utdrag ur belastningsregistret vid nyanställningar. Anledningen är att nämndens målgrupp är väldigt beroende av de anställda som finns i deras närmiljö. Moderaterna tycker därför att individer som begått vissa typer av brott inte bör arbeta brukarnära.

Sociala omsorgsnämnden beslutade vid nämndsammanträdet 2023-06-12 att remittera ärendet till förvaltningen för utredning.

Ärendet i sin helhet

Mattias Karlsson (M), Bill Bakkemose (M) och Carl Erlandsson Kuitems (M) lämnade i samband med nämndsammanträdet 2023-06-12 in initiativärendet: Utdrag ur belastningsregistret. I initiativärendet föreslog de att Sociala omsorgsnämnden ska införa kontroll av utdrag ur belastningsregistret vid nyanställningar. Anledningen är att nämndens målgrupp är väldigt beroende av de anställda som finns i deras närmiljö. Moderaterna tycker därför att individer som begått vissa typer av brott inte bör arbeta brukarnära.

Sociala omsorgsnämnden beslutade vid nämndsammanträdet 2023-06-12 att remittera ärendet till förvaltningen för utredning.

Bakgrund

Vad säger lagen?

Frågan om registerutdrag har varit aktuell i omgångar. Regeringen tillsatte en utredning inom området 2014. Utredningen kom med betänkandet:

Registerutdrag i arbetslivet (SOU 2014:48) där ett skadeståndssanktionerat generellt förbud mot att arbetsgivare begär att arbetstagare ska uppvisa eller överlämna ett utdrag ur belastningsregistret, om inte begäran har stöd i författning. Anledningen för förslaget till förbud var att nyttan inte står i proportion till inskränkningen i den personliga integriteten. I samband med detta framfördes dock ett behov av att för vissa aktörer utöka författningsstödet för registerkontroll.

2018 tillsatte regeringen en utredning om utökat författningsstöd för kontroll av uppgifter i belastningsregistret i arbetslivet. Denna utmynnade i ett betänkande: Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökat författningsstöd (SOU 2019:19). I denna föreslås att det skulle införas en ny lag om möjlighet till registerkontroll avseende personal som arbetar med äldre personer eller personer med funktionsnedsättning. Arbetsgivaren skulle enligt förslaget få tillgång till ett begränsat registerutdrag. Utredningen ansåg att de brott som borde omfattas skulle motsvara de brott som kontrolleras i LSS-verksamhet för barn, dvs. vissa brott mot liv och hälsa, människorov, sexualbrott, grovt rån och barnpornografibrott. Den nya lagen skulle börja gälla 2021 under förutsättning att det generella förbudet införts, vilket det ännu inte gjorts.

Det finns ingen lag som ger förvaltningen rätt att kräva ett utdrag från registret avseende en person, om det inte gäller arbete med barn. Det styrs bland annat av Lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder. Däremot finns det ingenting som hindrar att en person visar upp sitt utdrag ur belastningsregistret om förvaltningen begär det. Som exempel kan nämnas att Vård- och äldrenämnden beslutade 2017-04-20 att begära utdrag ur belastningsregister för anställda som arbetar nära brukare. En snabb omvärldsbevakning visar att flertalet kommuner gör på samma sätt, exempelvis Mölndal, Göteborg och Kungsbacka.

Hur gör förvaltningen idag?

Idag begärs det in utdrag ur belastningsregistret vid rekrytering av tillsvidareanställda till de verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar under 18 år. Detta görs enligt Lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder.

Även samtliga timanställda i bemanningsenheten lämnar idag utdrag ur belastningsregistret enligt Lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder. Det görs eftersom alla timanställda kan komma att arbeta med brukare under 18 år. En betydande andel av personalen som arbetar brukarnära är timanställda via bemanningsenheten. Många medarbetare börjar också som timanställda, får ett längre vikariat för att sedan bli tillsvidareanställda. För timanställda i Borås

Stads bemanningsenheter utförs även en bakgrundskontroll av Centrum för kunskap och säkerhet (CKS).

Sociala omsorgsförvaltningens bedömning

Vid rekrytering av personal ska en korrekt rekryteringsprocess genomföras, där referenstagning och kontroll av dokumentets äkthet är viktiga delar. Att införa en rutin att begära utdrag ur belastningsregistret skulle vara ett komplement och ytterligare kvalitetssäkra denna process, samt skulle innebära ett skydd för våra brukare.

För att klargöra hur och var i rekryteringsprocessen belastningsregisterutdrag begärs in och hur uppgifterna behandlas, behöver Sociala omsorgsförvaltningen utarbeta ett arbetssätt för detta. Det är av största vikt att bedömningen av en eventuell anställning vid brottsdomar i belastningsregistret blir likvärdig för hela förvaltningen och inte godtycklig för varje enskild chef.

I väntan på ett utökat författningsstöd anser nämnden att ett belastningsregisterutdrag för alla nyanställda som arbetar brukarnära skulle utgöra ett viktigt komplement som ytterligare skulle skydda brukare inom våra verksamheter.

Eftersom en del av Sociala omsorgsförvaltningens arbete genomförs av privata utförare enligt Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) blir det rimligt att samma krav ställs på dem om att begära belastningsregisterutdrag för personal som arbetar brukarnära.

Sociala omsorgsnämnden föreslås besluta att:

- Utdrag ur belastningsregistret ska begäras in vid nyanställning av all personal som arbetar nära brukare.
- Ge Sociala omsorgsförvaltningen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt för att klargöra hur och var i rekryteringsprocessen utdrag ur belastningsregistret begärs in vid nyanställning och hur uppgifterna behandlas.
- Ställa krav i förfrågningsunderlag och avtal med privata utförare enligt Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) och Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) att de begär in utdrag ur belastningsregistret vid nyanställning av all brukarnära personal.

Beslutsunderlag

1. Bilaga: Initiativärende utdrag ur belastningsregistret

Samverkan

Information i FSG 2023-08-21

Samverkan inför beslut i FSG 2023-09-18

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Initiativärende

Vi Moderater trodde att Sociala Omsorgsnämnden tog registerutdrag på alla nyanställda inom nämnden. När vi under diskussionerna på våra strategidagar fick information att nämnden inte tar registerutdrag så är det något som Moderaterna vill förändra.

Anledningen till detta är att våra anställda jobbar med en grupp individer som är väldigt beroende av våra anställda som finns i deras närmiljö.

Personalen finns i deras boende, arbetsplats och hjälper dom med nästan allting i vissa fall.

Detta gör många av våra individer sårbara för brottslighet, att en individ begått brott ska inte betyda att personen inte kan arbeta hos Borås Stad men några typer av brott går inte att kombinera med att arbeta med våra individer som har behov av extra hjälp från våra anställda.

Nämnden föreslås besluta:

Att Sociala Omsorgsnämnden inför kontroll av utdrag ur belastningsregistret vid nyanställningar.

Moderaterna

Mattias Karlsson (M)

Bill Bakkemose (M)

Carl Erlandsson Kuitems (M)

Eva Wennberg
Handläggare
033 358185Datum
2023-09-25Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00139 1.1.3.1

Remiss: Personalpolitiskt program 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget till Borås Stads personalpolitiska program 2023 och översänder svaret till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Sociala omsorgsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om förslag till Borås Stads personalpolitiska program 2023.

Programmet pekar ut riktningen för hur Borås Stad tar sig an kompetensförsörjningsfrågan för att kunna kompetensförsörja verksamheterna på både kort och lång sikt. Detta gör vi genom att:

- skapa ett hållbart arbetsliv där alla medarbetare utför ett bra jobb, mår bra och arbetar länge
- ta till vara allas kunskaper och professionella omdöme
- lösa vardagens arbetssituationer på nya sätt
- vara en ansvarsfull, pålitlig och förutsägbar arbetsgivare.

Sociala omsorgsnämnden tillstyrker förslaget till Borås stads personalpolitiska program 2023.

Beslutsunderlag

1. Remiss: Personalpolitiskt program 2023

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Remiss: Borås Stads personalpolitiska program

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritid- och folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- och konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Stadsrevisionen
14. Tekniska nämnden
15. Valnämnden
16. Vård- och äldrenämnden
17. Överförmyndarnämnden
18. AB Bostäder i Borås
19. AB Toarpshus
20. AB Sandhultsbostäder
21. Borås Djurpark AB
22. Borås Elnät AB
23. Borås Energi och Miljö AB
24. Borås Parkerings AB
25. Borås Textile Fashioncenter/Akademiplatsen
26. BoråsBorås TME AB
27. Borås Stadshus AB
28. Fristadbostäder AB
29. Industribyggnader i Borås AB
30. Inkubatorn i Borås AB
31. Viskaforshem

Det personalpolitiska programmet är det övergripande styrdokumentet för Borås Stads personalpolitik. Programmet är gemensamt för nämnder och bolag. Till programmet hör personalpolitiska riktlinjer. Dessa kommer att tas fram under hösten 2023. Syftet med kommande riktlinjer är att ge ytterligare stöd

och vägledning i det dagliga arbetet för chefer och medarbetare. Riktlinjerna kommer att omfatta samma avsnitt som det personalpolitiska programmet.

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **2023-09-30**. Remissvaren skickas i elektronisk form till **KS.diarium@boras.se**. Ange diarienummer KS 2023-00470 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Magnus Andréén
Handläggare
033 357043

REMISS

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Borås Stad

Personalpolitiskt program

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Datum: 2023-xx-xx
För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige
För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: XXXXXXXXX
Dokumentet gäller för: Alla nämnder, styrelser och bolag
Dnr: KS 2023-00470
Dokumentet gäller till och med: 2027
Kommunstyrelsen har rätt att göra revideringar i riktlinjerna under löptiden.

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål:

Personalpolitiskt program

Borås Stads förvaltningar och bolag är en viktig del av det som bär samhället och skapar välfärd. Våra medarbetare tar hand om äldre, ser till att det kommer rent vatten i kranen, lär barn att läsa och gör så att alla invånare får de förutsättningar de behöver. Borås Stads personalpolitik lägger grunden för goda och likvärdiga villkor för dem som arbetar med kommunens mångskiftande och samhällsviktiga uppgifter.

Personalpolitiken pekar ut riktningen för hur Borås Stad tar till vara medarbetarnas kunnande och kapacitet, skapar ett hållbart arbetsliv och vilka förutsättningar medarbetarna har för att lösa vardagens arbetssituationer på nya sätt. Det gör att vi kan lösa vårt uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare, demokratiaktör och arbetsgivare.

Den mest aktuella frågan för Borås Stad som arbetsgivare är att kompetensförsörja verksamheterna på både kort och lång sikt. När de äldre blir fler och personer i arbetsför ålder blir färre behöver vi ta oss an kompetensförsörjningsfrågan på många olika sätt. Det gör vi genom att:

Skapa ett hållbart arbetsliv där alla medarbetare utför ett bra jobb, mår bra och arbetar länge

- Arbetsmiljöarbetet formar goda arbetsvillkor och skapar hälsosamma arbetsplatser.
- Omtänksamhet och vänlighet utmärker våra arbetsplatser.
- Förutsättningar finns för att utföra ett bra jobb.
- Det råder balans mellan arbete och fritid.
- Jämlikhet, jämställdhet och mångfald kännetecknar organisationen.

Ta till vara allas kunnande och professionella omdöme

- Medarbetare använder och utvecklar sin kompetens.
- Kollegor utbyter kunskap och erfarenheter.
- Medarbetare har inflytande och kan påverka sin arbetssituation.
- Samtal förs om uppdrag, handlingsutrymme och prioriteringar.
- Det finns en förståelse för sammanhanget och hur den egna rollen bidrar.
- Nyttan för invånaren är i fokus.

Lösa vardagens arbetssituationer på nya sätt

- Verksamheten kännetecknas av innovation, utveckling och förändring.
- Digitalisering frigör värdeskapande tid.
- Det finns utrymme att analysera problem och svårigheter för att hitta lösningar.
- De som arbetar närmast frågan får möjlighet att bidra till nya arbetsätt.
- Samarbete sker över organisatoriska gränser.

Vara en ansvarsfull, pålitlig och förutsägbar arbetsgivare

- Anställningsvillkoren är trygga.
- Rekrytering sker på ett rättvist sätt.
- Lönepolitiken är välgrundad och strukturerad.
- Styrning och ledning skapar ordning och förutsägbarhet.
- Det finns möjlighet att utvecklas utifrån förmåga och ambition.
- Ett gott chefskap stärker medarbetarskapet.

Det personalpolitiska programmet styr Borås Stads personalpolitik och är gemensam för nämnder och bolagsstyrelser. Till programmet hör personalpolitiska riktlinjer som konkretiserar och ger stöd och vägledning i det dagliga arbetet för chefer och medarbetare.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Eva Wennberg
Handläggare
033 358185

Datum
2023-09-25

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00140 1.1.3.1

Remiss: Arbetsmiljöpolicy

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka förslaget till Borås Stads arbetsmiljöpolicy och översänder svaret till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Sociala omsorgsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om Borås Stads förslag till ny arbetsmiljöpolicy.

Policyn fastställer att Borås Stad ska vara en rättvis och transparent organisation med en trygg och säker arbetsmiljö och med ett närvarande och tillitsfullt ledarskap. Vikten av det systematiska arbetsmiljöarbetet tydliggörs.

Sociala omsorgsnämnden tillstyrker förslaget till Borås Stads Arbetsmiljöpolicy.

Beslutsunderlag

1. Remiss: Arbetsmiljöpolicy

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Remiss: Arbetsmiljöpolicy

Borås Stads arbetsmiljöpolicy är det övergripande styrdokumentet för Borås Stads arbetsmiljöarbete. Den visar Borås Stads förhållningssätt och ger vägledning i det dagliga arbetet för chefer och medarbetare. Policyn är gemensamt för nämnder och bolag.

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritid- och folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- och konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Stadsrevisionen
14. Tekniska nämnden
15. Valnämnden
16. Vård- och äldrenämnden
17. Överförmyndarnämnden
18. AB Bostäder i Borås
19. AB Toarpshus
20. AB Sandhultsbostäder
21. Borås Djurpark AB
22. Borås Elnät AB
23. Borås Energi och Miljö AB
24. Borås Parkerings AB
25. Borås Textile Fashioncenter/Akademiplatsen
26. BoråsBorås TME AB
27. Borås Stadshus AB
28. Fristadbostäder AB
29. Industribyggnader i Borås AB
30. Inkubatorn i Borås AB

31. Viskaforshem

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **2023-09-30**. Remissvaren skickas i elektronisk form till **KS.diarium@boras.se**. Ange diarienummer KS 2023-00505 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Linnea Nilsson
Handläggare
033 353414

REMISS

Program

Plan

• **Policy**

Riktlinjer

Borås Stads
Arbetsmiljöpolicy

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2023-xx-xx

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och styrelser

Dnr: KS 2023-00505

Dokumentet gäller till och med: 2027

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål:

Arbetsmiljöpolicy

Borås Stad ska vara en rättvis och transparent organisation som erbjuder en arbetsmiljö där delaktighet och inflytande stärker samtliga medarbetare. Ledarskapet ska vara närvarande och tillitsfullt med ledare som är tillgängliga, tydliggör mål och ger medarbetare ansvar, stöd och möjligheter att utföra sitt uppdrag. Borås Stad ska ge chefer och medarbetare förutsättningar för goda arbetsinsatser i en trygg och säker arbetsmiljö som präglas av följande:

- Chef och medarbetare har en gemensam förståelse för verksamhetens uppdrag och mål.
- Chef och medarbetare visar förtroende för och tillit till varandra samt för varandras roller, uppdrag och kompetens.
- Medarbetaren har handlingsutrymme över hur arbetsuppgifter planeras och genomförs inom ramen för verksamhetens uppdrag och krav.
- Medarbetaren får återkoppling och bekräftelse på utfört arbete.
- Medarbetaren får möjlighet till kompetensutveckling under hela arbetslivet.
- Chefen säkerställer att arbetet planeras och prioriteras utifrån vad som är viktigt, bråttom och rätt sak att göra, så att balans mellan krav och resurser uppnås.

En frisk och hälsosam arbetsplats leder till goda arbetsinsatser

I Borås Stad ska följande förutsättningar finnas på plats på samtliga arbetsplatser:

- Arbetsmiljöfrågorna prioriteras av ledningen.
- Fördelning av arbetsmiljöuppgifter ska vara tydlig genom hela organisationen.
- Chef och skyddsombud genomgår arbetsmiljöutbildning.
- Arbetsmiljöfrågorna är en naturlig del av verksamheten och har en självklar plats vid verksamhetsplanering och kvalitetsarbete.
- Det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) bedrivs enligt Borås Stads SAM-kalender.
- Arbetet med lika rättigheter och möjligheter integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Mångfald i form av olikheter i bakgrund, erfarenhet, kompetens och andra personliga förutsättningar tas tillvara.
- Hälsa och arbetsmiljö diskuteras och hanteras på arbetsplatsträffar och vid medarbetarsamtal.
- Kunskapen om sjukfrånvaromönster och arbetsrelaterade orsaker är god.
- Rutiner för kort- och långtidssjukfrånvaro finns på plats och efterlevs.
- Tidiga signaler på ohälsa tas på allvar.
- Arbetsanpassning används om åtgärderna i det generella arbetsmiljöarbetet inte är tillräckliga.
- Arbetsmiljö- och hälsoinsatser sker fortlöpande.
- I Borås Stad har vi rökfria arbetsplatser.
- Kränkande särbehandling, diskriminering och repressalier accepteras inte.
- Alkohol och droger accepteras inte på våra arbetsplatser.

Chefer och medarbetare har ett gemensamt ansvar för en god arbetsmiljö. Policyn sätter ramarna för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som följs upp i rutinen för årlig uppföljning.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

David Ahlgren
Handläggare

Datum
2023-09-25

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00111 1.1.3.1

Yttrande över Borås stads uppförandekod

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka förslag till Borås Stads uppförandekod med synpunkter och skickar svaret till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Sociala omsorgsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om förslag till Borås Stads Uppförandekod.

Borås Stads Uppförandekod är en avtalsbilaga tänkt att användas vid samtliga av Borås Stads upphandlingar. Genom detta avtal förbinder sig leverantörer av varor och tjänster till Borås Stad sig att:

- agera i enlighet med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillhörande kärnkonventioner och FN:s barnkonvention
- garantera att det arbetarskydd, den arbetsmiljölagstiftning och socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet efterlevs
- bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och klimatet, följa lokal och nationell miljölagstiftning
- inte vara delaktig i eller bidra till olaglig skogsavverkning, handel med olagligt avverkat virke/skogsprodukter eller destruktion av höga naturvärden i skogsbruk.
- aktivt arbeta för att motverka korruption och annat olagligt agerande.

Leverantörens ansvar gentemot Borås Stad sträcker sig genom hela leverantörskedjan.

Sociala omsorgsnämnden ställer sig positiv till att de varor och tjänster som kommunen köper in ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden som inte kränker mänskliga rättigheter och främjar en hållbar utveckling.

Sociala omsorgsnämnden ställer sig bakom förslaget till Borås Stads Uppförandekod med reservation för följande ändringar.

Sociala omsorgsnämndens synpunkter

- Under rubrik 3.4 framgår att diskriminering inte får förekomma. Sociala omsorgsnämnden önskar att informationen förtydligas genom att inledande redogöra för diskrimineringsgrunderna enligt Diskrimineringslagen (2008:567) och hur detta kan ta sig uttryck i såväl direkt som indirekt diskriminering samt trakasserier.

Beslutsunderlag

1. Remiss: Borås Stads uppförandekod

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Remiss: Borås Stads Uppförandekod

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritid- och folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- och konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Stadsrevisionen
14. Tekniska nämnden
15. Valnämnden
16. Vård- och äldrenämnden
17. Överförmyndarnämnden
18. AB Bostäder i Borås Stad
19. AB Toarpshus
20. AB Sanhultsbostäder
21. Borås Djurpark & Camping AB
22. Borås Elnät AB
23. Borås Energi och Miljö AB
24. Kv. Strömsdal 3 AB

25. Borås Kommuns Parkering AB
26. Akademiplatsen
27. BoråsBorås TME AB
28. Fristadbostäder AB
29. Industribyggnader i Borås AB
30. Inkubatorn i Borås AB
31. Viskaforshem
32. Elous 6 AB

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **2023-09-30**.
Remissvaren skickas i elektronisk form till **KS.diarium@boras.se**
Ange diarienummer KS 2023-00440 och remissinstansens namn i ämnesraden
på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Rasmus Lundqvist
Handläggare
033 357405

BORÅS STAD

Avtalsbilaga X

Borås Stads Uppförandekod

Upphandlingens namn

Diarienummer: 20XX-000XXIN

INNEHÅLL

1	Syfte	3
2	Omfattning	3
3	Mänskliga rättigheter	3
3.1	Nationell lagstiftning	3
3.2	Ingen förekomst av barnarbete (ILO 138 och 182 samt barnkonventionen)	4
3.3	Ingen förekomst av tvångsarbete (ILO 29 och 105)	4
3.4	Ingen förekomst av diskriminering (ILO 100 och 111).....	4
3.5	Föreningsfrihet och organisationsrätt (ILO 87 och 98)	4
3.6	Löner och arbetstider	4
3.7	Arbetsmiljön ska vara säker och hygienisk (ILO 155 och 170).....	5
4	Miljö	5
4.1	Livscykelänkande och kretslopp	5
4.2	Avfall – Reduce Reuse Recycle	5
4.3	Klimatsmart	5
4.4	Riskhantering och konsekvensbedömning	5
4.5	Befolkningsgrupper	6
4.6	Hållbar upphandling	6
5	Regler och lagar	6
5.1	Korruption	6
5.2	Lagöverträdelser och lagliga krav	6
6	FSC Policy	6
7	Inspektioner och uppföljning	7
8	Avvikelse	7
9	Signering	7

1 SYFTE

Kund ansvarar för att alla invånare har tillgång till en väl fungerande kommun genom att bedriva verksamheten så att den främjar en hållbar utveckling för kommunala invånare.

Leverantören ska respektera Uppförandekoden och att de gör sitt yttersta för att uppnå kraven inom den egna organisationen och i leverantörskedjan. Detta bör ske genom dialog, transparens och ett öppet samarbete mellan Kund och leverantören, vilket gynnar båda parter.

De varor och tjänster som köps in ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden som inte kränker mänskliga rättigheter.

2 OMFATTNING

Uppförandekoden definierar den lägsta nivån för Leverantörens förpliktelser.

Leverantören är alltid skyldig att följa sitt lands lagar och regler och för det fall denna uppförandekod agerar i strid med inrikes lagar äger inrikes lagar företräde.

För det fall denna uppförandekod är mer extensiv än inrikes lagar ska denna uppförandekod äga företräde.

Uppförandekoden omfattar Leverantören så väl som hela leverantörskedjan.

3 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Borås Stads avtalspartners ska respektera mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att produkter som levereras och tjänster som utförs under avtalsperioden ska vara framställda och utförda under förhållanden som är förenliga med:

- ✓ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillhörande kärnkonventioner,
- ✓ ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182,
- ✓ FN:s barnkonvention, artikel 32,
- ✓ Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet, samt
- ✓ Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringskydd som gäller i tillverkningslandet.

3.1 NATIONELL LAGSTIFTNING

Lagstiftningen i de länder där leverantören är verksam ska efterlevas och utgör alltid en miniminivå för de anställdas villkor.

3.2 INGEN FÖREKOMST AV BARNARBETE (ILO 138 OCH 182 SAMT BARNKONVENTIONEN)

Barnarbete, enligt definitionen i ILO-konventionen, får inte förekomma. Om barnarbete upptäcks ska leverantören agera utifrån barnets bästa samt hitta lämpliga lösningar i samråd med barnet och barnets familj.

DELMÅL 8-7

UTROTA
TVÅNGSARBETE,
MÄNNISKAHANDEL
OCH BARNARBETE

3.3 INGEN FÖREKOMST AV TVÅNGSARBETE (ILO 29 OCH 105)

Tvångsarbete, inklusive slavarbete, kontraktsarbete eller ofrivilligt fängelsearbete får inte förekomma. Med tvångsarbete avses arbete eller tjänster som utförs genom hot om straff eller liknande och som inte utförs på frivillig basis.

DELMÅL 8-7

UTROTA
TVÅNGSARBETE,
MÄNNISKAHANDEL
OCH BARNARBETE

3.4 INGEN FÖREKOMST AV DISKRIMINERING (ILO 100 OCH 111)

Diskriminering får inte förekomma. Med diskriminering avses:

1. **Direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.
2. **Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpningar som kan missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.
3. **Bristande tillgänglighet:** att någon med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder inte har vidtagits som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning.
4. **trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
5. **sexuella trakasserier:** ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

3.5 FÖRENINGSFRIHET OCH ORGANISATIONSRÄTT (ILO 87 OCH 98)

Leverantörens anställda bör ha rätt att organisera sig fackligt utan negativa konsekvenser. I länder där föreningsrätten är begränsad eller under utveckling, ska leverantören medverka till att anställda får möta företagsledningen för att diskutera löne- och arbetsvillkor utan negativa konsekvenser. De anställda bör fritt kunna välja deras egen arbetsrättsliga representant.

DELMÅL 8-8

SKYDDA
ARBETSTAGARES
RÄTTIGHETER OCH
FRÄMJA TRYGG OCH
SÄKER ARBETSMILJÖ
FÖR ALLA

3.6 LÖNER OCH ARBETSTIDER

Lön ska betalas direkt till den anställde på överenskommen tid och till fullo. Den nationellt lagstadgade minimilönen är lägsta accepterad lönenivå. Veckoarbetstiden får inte överstiga den lagliga gränsen och övertid ska vara betald.

Arbetstagarna ska ha minst en vilodag i veckan. Veckoarbetstiden får inte överstiga de lagliga gränserna i veckan, inklusive övertid.

DELMÅL 8-8

SKYDDA
ARBETSTAGARES
RÄTTIGHETER OCH
FRÄMJA TRYGG OCH
SÄKER ARBETSMILJÖ
FÖR ALLA

3.7 ARBETSMILJÖN SKA VARA SÄKER OCH HYGIENISK (ILO 155 OCH 170)

Leverantören som arbetsgivaren ska, så långt det är möjligt, säkerställa en god och säker arbetsmiljö, tillhandahålla relevant skyddsutrustning och se till att information om hälsa och säkerhet finns lättillgänglig på arbetsplatsen.

Med säker och hygienisk arbetsmiljö avses att arbetstagaren ska, då den befinner sig på en plats som arbetsgivaren har direkt eller indirekt kontroll över, garanteras att vara fri från eller skyddas mot förhållanden som kan utgöra en fara för arbetstagarens fysiska och/eller psykiska hälsa.

Arbetstagaren som arbetar i leverantörens verksamhet ska erbjudas en säker och hälsosam arbetsmiljö där förebyggande åtgärder, som minimerar skador och hälsorisker ska vidtas.

Anställda ska få utbildning om de eventuella hälsorisker som arbetet kan medföra, inklusive brandsäkerhet, farliga arbetsmoment och första hjälpen.

4 MILJÖ

Leverantören ska bedriva sin verksamhet med hänsyn till miljön och klimatet och följa lokal och nationell miljölagstiftning. Leverantören ska ha rutiner och ett systematiskt arbete för att minska sin miljö- och klimatpåverkan.

4.1 LIVSCYKELTÄNKANDE OCH KRETSLOPP

Leverantören ska i möjligaste mån tillämpa livscykel tänkande för att minska miljöpåverkan av sina produkter och tjänster. Det gäller från utvinning av råvaror och energiproduktion, genom produktion och användning och till sluthantering eller återvinning. Leverantören bör fokusera på utveckling, inte bara följa regler och krav, och bör fortlöpande förbättra miljöprestandan hos sina produkter och tjänster.

4.2 AVFALL – REDUCE REUSE RECYCLE

Leverantören bör förebygga uppkomsten av avfall genom att ha förebyggande åtgärder innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall. Avfallsförebyggande åtgärder måste därför i första hand vidtas i tillverknings- och användningsledet. Leverantören bör även vidta åtgärder som underlättar och främjar återanvändning och återvinning samt informera om detta arbete.

4.3 KLIMATSMART

Leverantören bör arbeta proaktivt för att bidra till Borås Stads vision om en fossilbränslefri stad. Använda bränslen bör i första hand vara förnyelsebara och bidra till minskade utsläpp av fossilt CO2.

4.4 RISKHANTERING OCH KONSEKVENSBEDÖMNING

Leverantören bör tillämpa ett systematiskt arbetssätt för att identifiera, analysera och följa upp risker kopplade till sina aktiviteter, tjänster och produkter för att undvika, minska och mildra risker och påverkan på människor, miljö och ekonomi. Risker

som bedöms som betydande för människor, miljö eller ekonomi förknippade med tjänster eller produkter som levereras ska alltid kommuniceras till Kund.

4.5 BEFOLKNINGSGRUPPER

Produktion eller användning av naturresurser tillåts ej bidra till förstöring eller degradering av viktig inkomstkälla för marginaliserad befolkningsgrupp såsom t.ex. landutnyttjande, vattenanvändning eller andra naturresurser som är nödvändiga för dem.

DELMÅL 12-6

UPPMUNTRA FÖRETAG
ATT TILLÄMPA
HÅLLBARA METODER
OCH HÅLLBARHETS-
REDOVISNING

4.6 HÅLLBAR UPPHANDLING

Leverantören bör arbeta så att miljömässig, social och etisk hänsyn tas igenom hela livscykeln för de produkter eller tjänster som upphandlas. Om möjligt bör man prioritera, företag, produkter och tjänster med liten negativ påverkan, till exempel miljömärkning eller revisioner.

5 REGLER OCH LAGAR

5.1 KORRUPTION

Leverantören ska uppvisa hög affärsetik och inte på något sätt medverka i korruption, bestickning, bedrägeri eller utpressning. Leverantören ska ha en hög medvetenhet om korruption hos sina anställda, företrädare och leverantören och om hur korruption kan motverkas. Leverantören får inte erbjuda eller ta emot gåvor, betalningar eller andra förmåner som kan vara ägnade att förleda mottagaren att handla mot sin plikt.

DELMÅL 16-5

BEKÄMPA KORRUPTION
OCH MUTOR

Leverantören har ett verkningsfullt system där risker identifieras och hanteras för att motverka korruption. Anställda, partner, företrädare och leverantören ska uppmanas att rapportera överträdelser av organisationens riktlinjer samt oetiskt och orättvist agerande.

5.2 LAGÖVERTRÄDELSER OCH LAGLIGA KRAV

Leverantören ska följa nationell lagstiftning i de länder där de verkar. Leverantören ska acceptera ansvar och rapportera lagöverträdelser till berörda myndigheter när förseelser har skett och med lämpliga åtgärder gottgöra förseelsen och vidta åtgärder för att förhindra att den upprepas. Leverantören ombesörjer själv att lagligt erforderliga tillstånd, licenser och registreringar är relevanta för deras verksamhet.

DELMÅL 16-4

BEKÄMPA
ORGANISERAD
BRÖTTSLIGHET OCH
OLAGLIGA FINANS- OCH
VAPENFLÖDEN

6 FSC POLICY VAD STÅR DET FÖR?

Leverantören ska inte vara delaktig eller bidra till:

- Olaglig skogsavverkning och handel med olagligt avverkat virke eller skogsprodukter
- Överträdelser av traditionella och mänskliga rättigheter i skogsbruk
- Destruktion av höga naturvärden i skogsbruk

DELMÅL 15-2

FRÄMJA HÅLLBART
SKOGSBRUK. STOPPA
AVSKOGNINGEN OCH
ÅTERSTÄLL UTARMADE
SKOGAR

- Betydande omvandling av skog till plantager eller icke-skogsbruk
- Införande av genetiskt modifierade organismer i skogsbruk

7 INSPEKTIONER OCH UPPFÖLJNING

Genom att leverantören, VD/ansvarig firmatecknare, skriver under Uppförandekoden intygas att leverantören, och eventuella underleverantörer, följer krav i uppförandekoden.

Underskriften ger Kund rätt att genom annonserad samt oannonserad inspektion, eller på annat sätt, undersöka att dokumentets krav efterlevs.

Leverantören är skyldig att svara på efterfrågade självskattningsformulär samt insända efterfrågad data för uppföljning av klimatpåverkan, utsläpp, arbetsrättsliga villkor samt kring annan data som rör denna uppförandekod.

Leverantören ansvarar för att inhämta och översända efterfrågad data och självskattningsformulär från underleverantören.

8 AVVIKELSE

Vid bristande efterlevnad av Uppförandekoden ska leverantören avhjälpa detta med en tid- och åtgärdsplan som ska godkännas av Kund och tas fram inom den tid som Kund angett. Tid- och åtgärdsplanen ska stå i proportion till bristernas art och tydligt beskriva hur dessa avhjälpas inom angiven tid.

Kund har rätt att säga upp Avtalet med omedelbar verkan om Leverantören inte vidtar rättelse inom angiven tid eller inte avhjälpas brister enligt fastställd åtgärdsplan.

Kund har också rätt att säga upp Avtalet med omedelbara verkan vid allvarliga brister i Uppförandekoden efterlevnad.

9 SIGNERING

Uppförandekoden har signerats digitalt av behörig företrädare.

Leverantör (xxxxxx-xxxx)

Förnamn Efternamn

Befattning

Katrin Andersson
Handläggare

Datum
2023-09-25

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00166 2.6.2.1

Omförhandling av befintligt hyresavtal – Gustav Adolfsgatan 8

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna avtalsförslaget.

Ärendet i sin helhet

Sociala omsorgsnämnden bedriver idag två verksamheter på Kvarteret Nornan, med adress Södra Kyrkogatan 36 (Kulturskolan). Lokalerna där verksamheterna bedrivs har ett tillfälligt bygglov. Detta gör att verksamheterna inte kan vara lokaliserad där permanent.

I den planerade utökningen av Bäckängsgymnasiet är dessa lokaler strategiskt belägna och en tillgång i skapandet av Campus Bäckäng. Då lokalerna ursprungligen är skollokaler kommer verksamheterna att få ett permanent bygglov.

Med anledning av detta föreslås en ombyggnation till baslägenhet för servicebostäder på adressen Gustav Adolfsgatan 8. Lokalerna förhyrs idag av Lokalförsörjningsnämnden och nyttjas av Bäckängsgymnasiet som lektionssalar

Verksamhetsbeskrivning

Lokalerna skall nyttjas som baslägenheter till servicebostad inom Lagen om stör och service för vissa funktionshindrade (LSS).

Konsekvensanalys

De nya ytorna för Sociala omsorgsnämnden innebär att det bedrivs verksamheter i lokaler som inte strider med detaljplanen.

Rockaden innebär att ytor friställs till Campus Bäckängs expansion samtidigt som Sociala omsorgsnämnden får ändamålsenliga lokaler som inte är tillfälliga.

Lokalförsörjningsnämndens beslut gäller för att teckna hyresavtal för en yta på 394 kvm med en årshyra på 567 288 kr och en avtalstid på 10 år. Utöver detta tillkommer ett tilläggsavtal avseende ombyggnationen till baslägenhet till servicebostäder. Tilläggsavtalet kommer att betalas av på 10 år och baseras på en uppskattad ombyggnationskostnad på ca 8 000 000 kr.

Schablonhyra (nivå 2023) för Sociala omsorgsnämnden är 723 778 kr per år med ett betalningsansvar 50 % av avtalstiden.

Se mer i beslutsunderlag 1. Summering av avtalsförslag.

Beslutsunderlag

1. Summering av avtalsförslag
2. Karta
3. Fasadbild
4. Ritningar

Beslutet expedieras till

1. Lokalförsörjningsnämnden
2. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Sammanträdesdatum
2023-08-22

Lokalförsörjningsnämnden

§ 109

Dnr LFN 2023-001672.6.1.2

Omförhandling av befintligt hyresavtal för adress Gustav-Adolfsgatan 8

Lokalförsörjningsnämndens beslut

Under förutsättning att Sociala omsorgsnämnden godkänner avtalsförslaget beslutar Lokalförsörjningsnämnden att godkänna detsamma. Avtalet skickas vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

Sammanfattning av ärendet

Sociala omsorgsnämnden bedriver idag verksamhet på Kvarteret Nornan, med adress Södra Kyrkogatan 36 (Kulturskolan). Lokalerna där verksamheten bedrivs har ett tillfälligt bygglov. Detta gör att verksamheten inte kan vara lokaliserad där permanent.

I den planerade utökningen av Bäckängsgymnasiet är dessa lokaler strategiskt belägna och en tillgång i skapandet av Campus Bäckäng. Då lokalerna ursprungligen är skollokaler kommer verksamheten att få ett permanent bygglov.

Med anledning av detta föreslås en ombyggnation till servicebostäder på adressen Gustav Adolfsgatan 8. Lokalerna förhyrs idag av Lokalförsörjningsnämnden och nyttjas av Bäckängsgymnasiet som lektionssalar

Beslutsunderlag

1. Summering av avtalsförslag
2. Karta
3. Fasadbild
4. Ritningar

Thobias Mattsson
Handläggare
033 357672

Datum
2023-08-22

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2023-00167 2.6.1.2

Omförhandling av befintligt hyresavtal för adress Gustav-Adolfsgatan 8

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Under förutsättning att Sociala omsorgsnämnden godkänner avtalsförslaget beslutar Lokalförvaltningsnämnden att godkänna detsamma. Avtalet skickas vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

Sammanfattning

Sociala omsorgsnämnden bedriver idag verksamhet på Kvarteret Nornan, med adress Södra Kyrkogatan 36 (Kulturskolan). Lokalerna där verksamheten bedrivs har ett tillfälligt bygglov. Detta gör att verksamheten inte kan vara lokaliserad där permanent.

I den planerade utökningen av Bäckängsgymnasiet är dessa lokaler strategiskt belägna och en tillgång i skapandet av Campus Bäckäng. Då lokalerna ursprungligen är skollokaler kommer verksamheten att få ett permanent bygglov.

Med anledning av detta föreslås en ombyggnation till servicebostäder på adressen Gustav Adolfsgatan 8. Lokalerna förhyrs idag av Lokalförvaltningsnämnden och nyttjas av Bäckängsgymnasiet som lektionssalar

Ärendet i sin helhet

Verksamhetsbeskrivning:

Lokalen skall nyttjas som servicebostad inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Konsekvensanalys:

De nya ytorna för Sociala omsorgsnämnden innebär att det bedrivs verksamhet i lokaler som inte strider med detaljplanen.

Rockaden innebär att ytor friställs till Campus Bäckängs expansion samtidigt som Sociala omsorgsnämnden får ändamålsenliga lokaler som inte är tillfälliga.

Lokalförvaltningsnämndens beslut gäller för att teckna hyresavtal för en yta på 394 kvm, årshyra: 567 288 kr med en avtalstid på 10 år. Utöver detta tillkommer ett tilläggsavtal avseende ombyggnationen till servicebostäder. Tilläggsavtalet kommer att betalas av på 10 år och baseras på en uppskattad ombyggnationskostnad på ca 8 000 000 kr.

Intäkter genom schablonhyra (nivå 2023) från Sociala omsorgsnämnden är 723 778 kr per år med ett betalningsansvar 50 % av avtalstiden.
Se mer i beslutsunderlag 1. Summering av avtalsförslag

Beslutsunderlag

1. Summering av avtalsförslag
2. Karta
3. Fasadbild
4. Ritningar

Samverkan

Samverkan har skett mellan tjänstepersoner inom Lokalförsörjningsförvaltningen samt Sociala omsorgsförvaltningen.

Beslutet expedieras till

1. Sociala omsorgsnämnden, SON.diarium@boras.se

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Summering av nytt hyresavtal

Lokalförslörjningsnämnden

Nytt hyresavtal

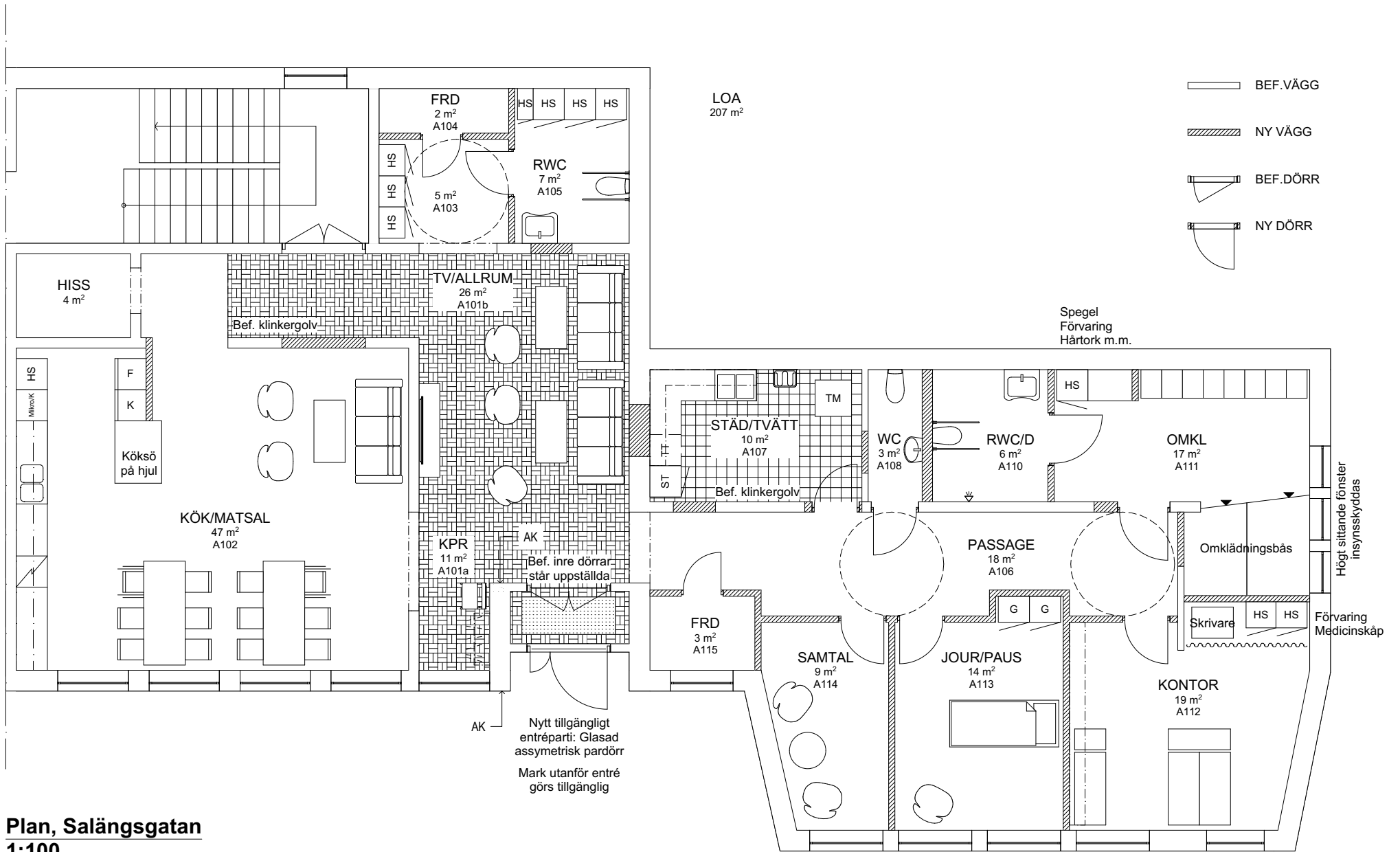
Fastighet	Orren 10	
Adress	Gustav Adolfsgatan 8	
Hyresvärd	RÅ RO i Borås AB	
Yta	394 kvm	
Hyra per år	567 288 kr	
Index	60%	
Avtalstid	10 år	
Nytt avtal (preliminärt)	2025-06-01	3 års förlängning, 9 månader uppsägning
Moms	Exkl.	
Tilläggsavtal för ombyggnation (uppskattad per år)	1 114 644 kr	Avbetalning 10 år med en uppskattad ränta 7,5 %

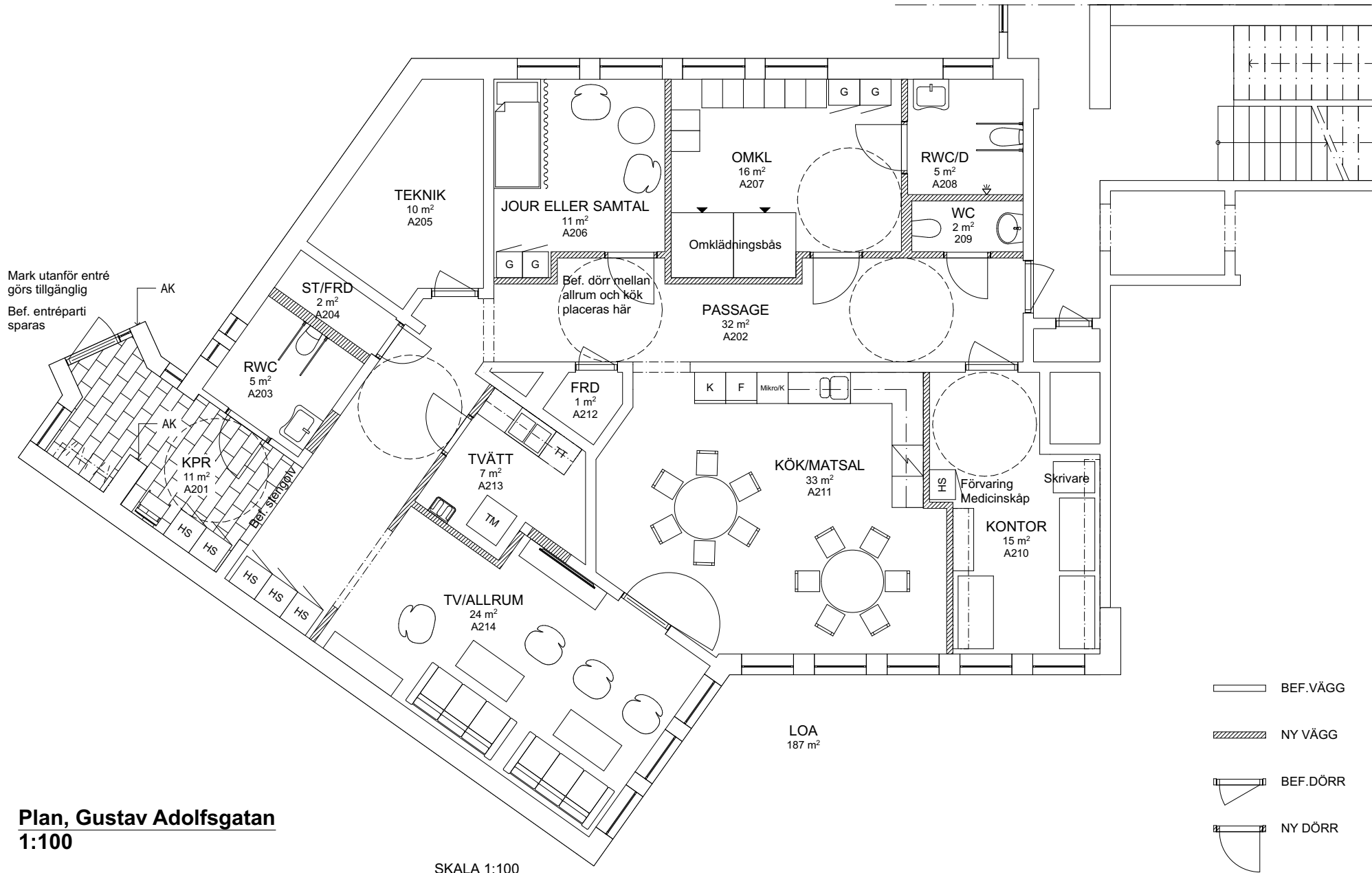
Hyra Sociala omsorgsnämnden

Klass	Ny	
Schablonhyra	1 837 kr/kvm	2023 års nivå
Yta	394 kvm	
Årshyra	723 778 kr	

ORREN 10

-skisser för ombyggnad till baslägenheter

Plan, Gustav Adolfsgratan
1:100

SKALA 1:100

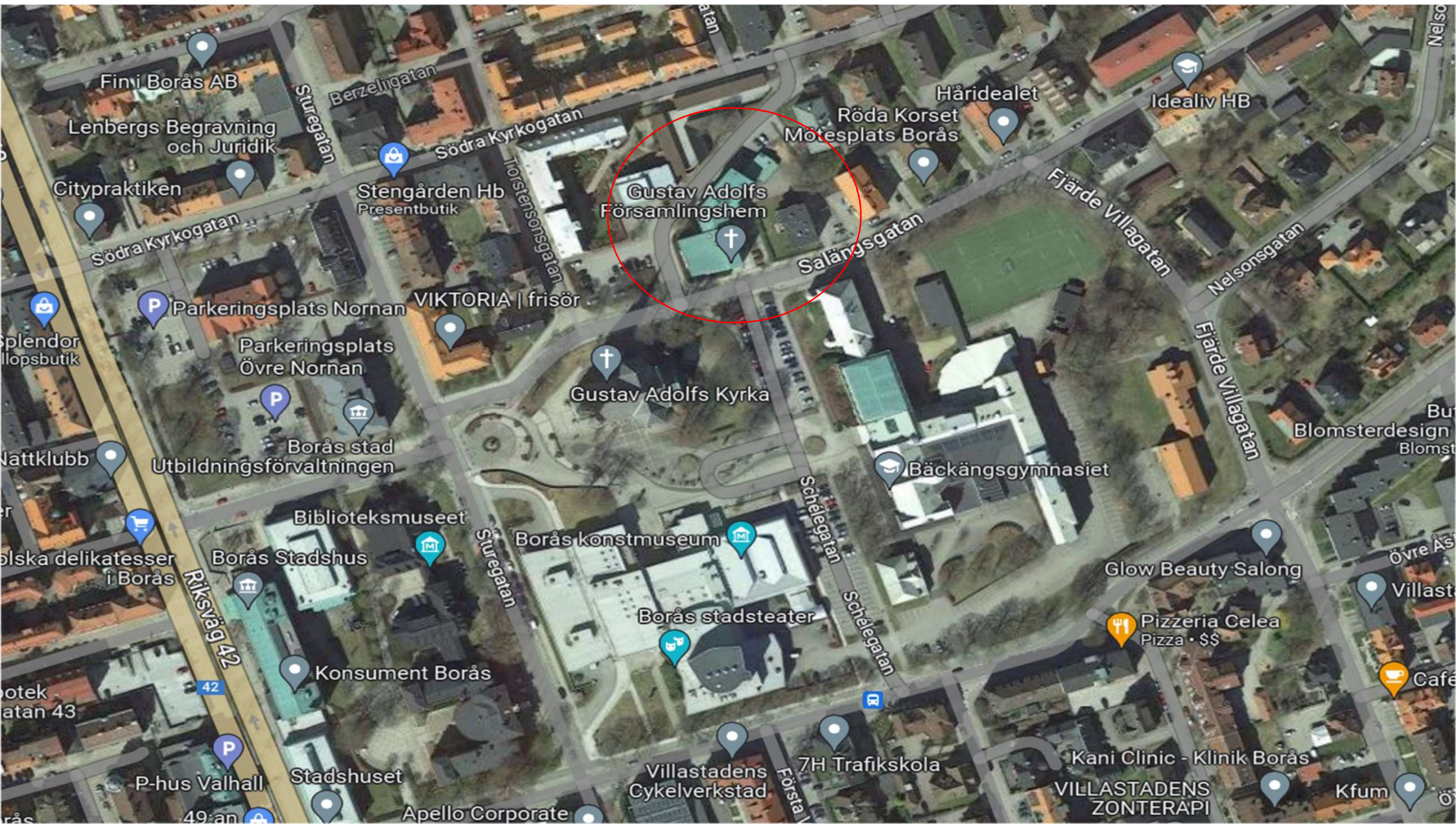
2066000 ORREN 10 | 2023-02-24

Schéle jam

Marita Kamsula Magnusson
Handläggare
033 358161

Datum
2023-09-25

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00086 3.7.0.9

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut och avbrott av insats enligt SoL och LSS till och med den 30 juni 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna statistikrapporterna om ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen och 9 § LSS och avbrott av insats till och med den 30 juni 2023.

Statistikrapporterna översänds till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen.

Sammanfattning

Sociala omsorgsnämnden är skyldig att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera alla beslut om beviljat bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som inte verkställts tre månader efter beslut.

Nämnden ska även rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Ärendet i sin helhet

Sociala omsorgsnämnden är skyldig att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera alla beslut om beviljat bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som inte verkställts tre månader efter beslut.

Nämnden ska även rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Rapportering ska ske en gång per kvartal. När ett ärende som tidigare rapporterats som ej verkställt och sedan verkställs, ska nämnden löpande anmäla detta till IVO. Rapporteringen till IVO görs av förvaltningens utsedda rapportör i ett webbaserat system för rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS. IVO kan ansöka hos Förvaltningsrätten om att den dömer ut särskild avgift till kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL eller insats enligt 9 § LSS.

Sociala omsorgsnämnden ska också till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen lämna statistikrapporter över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslut eller som avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

I rapporten ska anges vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut eller avbrott av insats.

Uppgifterna i rapporterna ska vara avidentifierade.

Beslutsunderlag

1. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL t.o.m. den 30 juni 2023
2. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS t.o.m. den 30 juni 2023

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen
2. Stadsrevisionen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

2023-08-22

 Gemensam administration
Marita Kamsula Magnusson

Sociala omsorgsförvaltningen

Redovisning av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap.1 § SoL t.o.m. den 30 juni 2023

Ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap.1 § SoL t.o.m. den 30 juni 2023					
Nämnd	Inga ej verkställda beslut	Ej verkställda beslut	Typ av insats	Antal dagar sedan beslut	Man/kvinna
Sociala omsorgsnämnden		X	Bostad med särskild service	848	K
		X		357	K
Sociala omsorgsnämnden		X	Boendestöd	385	M
		X		471	M
		X		208	K
		X		240	M
		X		214	K
		X		214	M
		X		238	K
		X		227	M
		X		90	M
		X		122	M
		X		108	K
		X		149	M
		X		121	M
		X		122	M
		X		134	K
		X		171	M
Sociala omsorgsnämnden		X	Daglig sysselsättning	375	K
		X		375	K
		X		170	K

Analys

Sociala omsorgsnämnden

Socialpsykiatri

Bostad med särskild service enligt SoL

Under det andra kvartalet 2023 rapporterades två beslut om bostad med särskild service som ej verkställda. Under rapporteringsperioden har ett tidigare rapporterat beslut verkställts. Verkställigheten uppger att i ett av de rapporterade besluten har personen inflyttningsdatum klart. I det andra beslutet har personen tackat nej till erbjuden plats och kommer att få ett nytt erbjudande inom kort. Att personerna fått vänta beror i huvudsak på att det är viktigt att de blir erbjudna plats på lämpligt boende och inte första lediga plats. Verksamheten undviker inflyttningar under semesterperioden.

För att åtgärda ej verkställda beslut arbetar förvaltningen genom tät samverkan mellan myndighet, verkställighet och boendesamordnare.

Befintliga platser och beviljade insatser passar väl i antalet.

Boendestöd

Under det andra kvartalet 2023 rapporterades 16 beslut om boendestöd enligt SoL som helt eller delvis ej verkställda. Under rapporteringsperioden har fyra tidigare rapporterade beslut verkställts eller avslutats. I merparten av rapporteringarna är orsaken till att insatserna inte är verkställda att brukarna själva helt eller delvis tackat nej till sina insatser av olika skäl. Orsaker är exempelvis sjukdom, att insatser krockar med andra saker som läkarbesök eller besök av vänner/familj, att närstående hjälper till med insatsen i stället eller att brukaren anser att hen klarar sig själv. Till största delen handlar det om att brukaren inte vill ha insatsen. I ett av fallen låg insatsen inte med i besöksplan, vilket nu är korrigerat. Insatsen har ändå utförts vid behov men troligen inte så ofta som myndighetssidan har beviljat. Antalet rapporter har ökat något sedan föregående rapporteringsperiod.

Boendestödet arbetar kontinuerligt med motivationsarbete gentemot brukarna för att få dem att ta emot sina insatser. All tillsvidareanställd personal har gått/kommer att gå utbildning i motiverande samtal. I vissa fall kan det vara så att brukaren har ett behov av insats och får ett beslut, men är själv inte redo eller motiverad att släppa in boendestödjarna.

Boendestödet har sedan mars 2023 omorganiserats till mindre geografiska team för att kunna erbjuda en bättre personalkontinuitet och på sikt hoppas de att detta leder till en ökad benägenhet att ta emot besök. Dock ökar antalet personer/nya personer under sommaren.

Boendestödet har ett bättre samarbete med myndighetssidan. Boendestödjarna åiterrapporterar frekvent till beslutande handläggare när insatsen inte går att utföra för att brukaren inte vill ta emot eller inte har behov av stödet. Handläggarna får i sin tur avgöra om boendestödjarna ska fortsätta försöka eller ej. Dock har forumet för samverkansmöte med myndighet tagits bort. Upplevelsen från boendestödjarna är att insatser ofta förlängs trots att brukaren inte tagit emot, vilket även boendestödet får bekräftat när dessa rapporteringar görs. Samma beslut löper på trots att boendestödet rapporterar ej verkställt för att brukaren tackar nej.

Daglig sysselsättning

Under det andra kvartalet 2023 rapporterades tre beslut om daglig sysselsättning enligt SoL som ej verkställda på grund av uppehåll i verkställighet. Verkställigheten

uppger att orsaken till uppehållen beror på hälsotillstånd hos de enskilda. Samtliga har löpande kontakt med arbetskonsulent för att möjliggöra återgång i sysselsättning.

2023-08-22

 Gemensam administration
Marita Kamsula Magnusson

Sociala omsorgsförvaltningen

Redovisning av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS t.o.m. den 30 juni 2023

Ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS t.o.m. den 30 juni 2023					
Nämnd	Inga ej verkställda beslut	Ej verkställda beslut	Typ av insats	Antal dagar sedan beslut	Man/kvinna
Sociala omsorgsnämnden		X	Daglig verksamhet	1192	M
		X		1193	M
		X		975	M
		X		1192	K
		X		1211	K
		X		1194	K
		X		1192	M
		X		625	M
		X		456	M
		X		533	M
		X		486	K
		X		402	M
		X		450	M
		X		506	K
		X		336	M
		X		281	K
		X		203	M
		X		226	K
		X		267	K
		X		211	K
		X		270	K
		X		247	M
		X		212	K
Sociala omsorgsnämnden		X	Daglig verksamhet	220	M

Ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS t.o.m. den 30 juni 2023					
Nämnd	Inga ej verkställda beslut	Ej verkställda beslut	Typ av insats	Antal dagar sedan beslut	Man/kvinna
		X		101	K
		X		92	M
		X		101	M
		X		161	M
		X		129	M
		X		115	M
		X		178	M
Sociala omsorgsnämnden		X	Kontaktperson	970	M
		X		847	M
		X		457	M
		X		290	K
		X		379	M
		X		266	M
		X		119	K
Sociala omsorgsnämnden		X	Bostad med särskild service för vuxna	3329	M
		X		2703	M
		X		2214	K
		X		2243	M
		X		1695	M
		X		1309	M
		X		952	M
		X		582	M
		X		409	M
		X		218	M
		X		123	M
		X		119	M
Sociala omsorgsnämnden		X	Bostad med särskild service för barn & ungd.	192	K

Ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS t.o.m. den 30 juni 2023					
Nämnd	Inga ej verkställda beslut	Ej verkställda beslut	Typ av insats	Antal dagar sedan beslut	Man/kvinna
Sociala omsorgsnämnden		X	Korttidsvistelse	92	M
Sociala omsorgsnämnden		X	Avlösarservice	644	M
		X		644	K
Sociala omsorgsnämnden		X	Personlig assistans	921	M
		X		514	M
		X		273	K
Sociala omsorgsnämnden		X	Ledsagarservice	786	A
		X		303	M
		X		177	M
		X		100	K

Analys

Sociala omsorgsnämnden

Funktionshinderverksamhet

Daglig verksamhet enligt LSS

Vid utgången av det andra kvartalet 2023 rapporterades 31 beslut om daglig verksamhet enligt LSS som ej verkställda. Under rapporteringsperioden har åtta tidigare rapporterade beslut verkställts eller avslutats. För deltagare med lindrigare behov ligger orsaken huvudsakligen på individnivå med speciella önskemål om verksamhet.

Uppehåll i verkställigheten beror dels på egna hinder hos individen, såväl fysiska som psykiska, som gör det svårt för brukaren att komma till verksamheten. Även svårigheter för brukarna att komma tillbaka efter långt uppehåll efter att ha varit hemma p.g.a. oro för Covid eller sjukdom. I vissa fall upplever verkställigheten även att brukare inte alltid är motiverade att delta och har svårigheter att komma igång, trots att brukarna sökt insatsen. Några deltagare har specifika behov som är svåra att tillgodose.

Verkställigheten arbetar löpande för att verkställa de ej verkställda besluten genom att förbättra kommunikationen inom förvaltningen om vad som händer med insatsen, om den ska avslutas eller ej. Verkställigheten arbetar även med att förbättra regelbunden kontakt för att motivera deltagaren till insatsen.

Kontaktperson enligt LSS

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades sju beslut om kontaktperson enligt LSS som ej verkställda. Under rapporteringsperioden har ett tidigare rapporterat beslut verkställts. Enligt ansvarig verkställighet är anledningen till de ej verkställda besluten att några brukare inte vill ha insatsen, är osäker på den eller har tackat nej. Två ärenden beror på rekryteringsproblem på strukturell nivå.

Verkställigheten tar regelbundet kontakt med brukarna för att inventera om de ändrat sig om att ha insats, i samband med det sker en motivation för att uppmuntra till det. Vidare arbetar verkställigheten kontinuerligt med att rekrytera lämpliga kontaktpersoner för att möta specifika önskemål, både via intresseanmälan, annonsering och inventering bland redan befintliga uppdragstagare samt inom organisationen i stort. Angående rekryteringsproblematik är verkställigheten i tagen med att bredda annonsering och alternativa rekryteringsvägar.

Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades tolv beslut om bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna som ej verkställda. Orsaker till de ej verkställda besluten beror på att personer väntar på lämplig bostad, har tackat nej till anvisad bostad, inte svarat på erbjudande om bostad eller inte vill ha erbjudanden just nu. Två personer tillhör personkrets tre och har valt annan insats, men vill ha kvar sina beslut. En person har inflyttningsdatum planerat.

Nytt boende håller på att byggas och planeras vara klart våren 2023. De brukare som väntar på lämpligt erbjudande kommer att erbjudas plats där. Boendesamordnaren har regelbunden kontakt med övriga brukare och företrädare.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades ett beslut om boende barn och ungdomar enligt LSS som ej verkställt. Beslutet avser förhandsbesked med anledning av planerad flytt till Borås. Brukaren är fortfarande folkbokförd hos vårdnadshavare i annan kommun.

Korttidsvistelse enligt LSS

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades ett beslut om korttidsvistelse som ej verkställt. Under rapporteringsperioden har ett tidigare rapporterat beslut avslutats under rapporteringsperioden. Enligt verkställigheten är rekryteringssvårigheter orsaken till det ej verkställda beslutet.

Verkställigheten annonserar och försöker bredda rekryteringsvägar med andra kanaler.

Avlösarservice enligt LSS

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades två beslut om avlösarservice enligt LSS som ej verkställda. Under rapporteringsperioden har två tidigare rapporterade beslut avslutats. Verkställigheten uppger att orsaken till de ej verkställda besluten beror på egna önskemål kring uppstartande och utförande av insatsen.

Verkställigheten fortsätter att kontakta anhöriga regelbundet och föreslå idéer och lösningar för att komma igång med insatserna.

Personlig assistans

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades tre beslut om personlig assistans enligt LSS som ej verkställda/delvis verkställda. Under rapporteringsperioden har ett tidigare rapporterat beslut avslutats. I ett ärende har brukaren assistans dag och kväll, men vill inte ha någon väntetid hemma hos sig på natten. Verkställigheten köper tjänst natt av Vård- och äldreförvaltningen. Tjänsten kommer att tas över av SOF

nattpatrull under hösten 2023. I ett annat ärende är rekrytering en utmaning, då det är få timmar i beslutet. Ett ärende är komplicerat och andra insatser håller på att verkställas parallellt, varsam inskolning krävs.

Verkställigheten arbetar löpande för att motivera att verkställa besluten i sin helhet. I vissa ärenden råder speciella omständigheter som gör att det är komplext och svårt att verkställa fullt ut.

Ledsagarservice

Vid utgången av andra kvartalet 2023 rapporterades fyra beslut om ledsagarservice enligt LSS som ej verkställda/delvis verkställda. Under rapporteringsperioden har tre tidigare rapporterade beslut verkställts eller avslutats.

Verkställigheten uppger att de ej verkställda besluten främst beror på individerna själva, med särskilda önskemål eller önskan om att inte ha insatsen just nu. I ett ärende är brukaren för tillfället på annan ort.

Verkställigheten arbetar fortsatt med att uppmuntra till insats och söka ledsagare utifrån de önskemål som finns beskrivna. De kommer också att annonsera och arbeta för att bredda denna annonsering i alternativa kanaler.

Josefine Christiansen
HandläggareDatum
2023-09-25Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00174 1.1.3.1

Kommunfullmäktiges uppdrag utanför budget 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av Kommunfullmäktiges uppdrag som inte ingår i budget 2023.

Sammanfattning (Ärendet i sin helhet)

Kommunfullmäktige har beslutat om ett uppdrag utanför budget 2023 att gälla för Sociala omsorgsnämnden. Kommunfullmäktige gav nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden) i uppdrag att gemensamt och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella. Utredningen är startad.

Beslutsunderlag

1. Kommunfullmäktiges uppdrag som inte ingår i budget 2023, nämndens rapport.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
OrdförandeMagnus Stenmark
Förvaltningschef

Kommunfullmäktiges uppdrag som inte ingår i budget, augusti 2023, nämndens rapport

Sociala omsorgsnämnden

Uppdrag

Ärende som har genererat uppdraget	Uppdrag	Status augusti 2023	Kommentar
Svar på motion av Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella (KF 2023-04-27)	Nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden) får i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella	 Delvis genomfört	Utredning pågår och kommer att redovisas till respektive nämnd innan årsskiftet.

Josefine Christiansen
Handläggare

Datum
2023-09-25

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2023-00112 1.4.1.25

Tillsyn av hantering av allmänna handlingar från Stadsarkivet 2023

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna upprättad åtgärdsplan för hantering av föreläggande och rekommendationer utifrån Stadsarkivets tillsynsrapport.

Ärendet i sin helhet

Den 12 juni 2023 genomförde Stadsarkivet ett tillsynsbesök hos Sociala omsorgsförvaltningen gällande Sociala omsorgsnämndens informationshantering. Utifrån Stadsarkivets tillsynsrapport framkom tre förelägganden som Sociala omsorgsnämnden måste åtgärda samt sju rekommendationer gällande det fortsatta arbetet med informationshantering.

Föreläggande 1: Förvaltningen får i uppdrag att meddela vem som är ansvarig för att ta fram en arkivbeskrivning samt upprätta ett sådant dokument som ska vara på plats senast januari 2024.

Svar: Social omsorgsförvaltningens samordnande arkivredogörare får i uppdrag att upprätta en arkivbeskrivning för Sociala omsorgsnämnden.

Föreläggande 2: Förvaltningen får i uppdrag att meddela vem som ansvarar för att ta fram en arkivförteckning samt upprätta ett sådant dokument som ska vara på plats senast januari 2024.

Svar: Social omsorgsförvaltningens samordnande arkivredogörare får i uppdrag att upprätta en arkivförteckning för Sociala omsorgsnämnden.

Föreläggande 3: Förvaltningen får i uppdrag att till Borås Stadsarkiv översända exempel på avtal som förvaltningen träffat med privata vårdföretag så att arkivmyndigheten kan avgöra om arkivfrågor beaktats.

Svar: Exempel på upprättat avtal mellan nämnden och privat utförare har den 28 augusti 2023 skickats till Stadsarkivet för kännedom.

Rekommendationer

Sociala omsorgsnämnden har tagit del av Stadsarkivets rekommendationer och tar dessa i beaktning inför fortsatt arbete med arkivorganisationen och informationshantering inom nämndens verksamhet,

Sociala omsorgsnämnden beslutar att godkänna upprättad åtgärdsplan för hantering av föreläggande och rekommendationer utifrån Stadsarkivets tillsynsrapport.

Beslutsunderlag

1. Stadsarkivets tillsynsrapport 2023-08-18

Samverkan

Informerades vid FSG 2023-09-18

Beslutet expedieras till

1. Stadsarkivet, Borås Stad

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Tillsynsrapport

Myndighet: Sociala omsorgsförvaltningen (SOF)

Datum för tillsyn: 2023-06-12 kl. 10-12.00

Närvarande vid tillsynsbesöket

Stadsarkivet (BSA):

Håkan Ek, 1:e arkivarie
Dan Holfve, Stadsarkivarie
Sofie Mortensen, Arkivarie

Sociala omsorgsförvaltningen (SOF):

Lovisa Löfstrand, chef för gemensam administration och förvaltningsjurist
Bengt Nordh, IT-samordnare
Josefine Christiansen, registrator och nämndsekreterare
Carolina Day, utredare och tidigare vik nämndsekreterare
Marita Kamsula Magnusson, Administratör och samordnande arkivredogörare

Lagkrav

Enligt Arkivlagen är varje myndighet arkivbildare och ansvarig för sin arkivvård. I arkivvården ingår att myndigheten ska organisera, redovisa, skydda och avgränsa arkivet, liksom verkställa beslutad gallring. Stadens nämnder och styrelser ska följa de krav som ställs genom Tryckfrihetsförordningen (1949:105), Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), Arkivlagen (1990:782) samt Arkivförordningen (1991:446).

För myndigheter i Borås stad finns även Arkivregler för Borås stad, Borås stads rutiner för informations- och arkivhantering samt de råd och anvisningar som arkivmyndigheten, genom Stadsarkivet, utfärdar.

Tillsynsområden

Sociala omsorgsförvaltningen (SOF) har inför stundande tillsynsbesök fått ett omfattande frågeformulär kring informationshanteringen som de skriftligen

besvarat. I samband med tillsynsbesöket gick vi gemensamt igenom förvaltningens svar. Denna rapport är baserad på dessa uppgifter samt kompletterande information som inkommit till Stadsarkivet (BSA).

Följande områden har vi tittat närmare på:

- A. [Ansvar och ansvarsfördelning](#)
- B. [Insyns- och sökinstrument till allmänna handlingar](#)
- C. [Kunskap om allmänna handlingar](#)
- D. [Rätten att ta del av allmänna handlingar](#)
- E. [Hanteringsanvisningar för allmänna handlingar](#)
- F. [Gallring av allmänna handlingar](#)
- G. [Leveranser av arkiv till arkivmyndigheten](#)
- H. [Bevakning av arkivfrågor vid organisationsförändringar](#)
- I. [Frågor rörande myndighetens arkivlokaler](#)

A. Ansvar och ansvarsfördelning

En myndighet ska ha en utsedd arkivansvarig och minst en arkivredogörare. De utgör stommen i myndighetens arkivorganisation, som svarar för att arkivverksamheten uppfyller kraven och som ska vara känd av personalen.

Arkivansvarig är förvaltningschefen Magnus Stenmark som dessvärre inte medverkade vid tillsynsbesöket. Arkivansvarig bör alltid medverka på ett tillsynsbesök från arkivmyndigheten. SOF meddelade i förväg vilka som skulle medverka på tillsynsbesöket men BSA uppmärksammade inte detta. Arkivorganisationen på SOF består förutom förvaltningschefen av den samordnande arkivredogöraren Marita Kamsula Magnusson, nämndsekreterare och registrator Josefine Christiansen, förvaltningsjuristen Lovisa Lofstrand samt ett antal arkivredogörare för förvaltningens olika verksamhetsområden. Alltsammans finns redovisat i en organisationsskiss i Canea som förvaltningen länkar till från Intranätet.

B. Insyns- och sökinstrument till allmänna handlingar

Krav på insyns- och sökinstrument finns i Offentlighets- och sekretesslagen, Arkivlagen och i våra lokala föreskrifter och riktlinjer om arkiv- och informationshantering. Sådana insyns- och sökinstrument kan vara register över allmänna handlingar (oftast ett diarium), klassificeringsstruktur, arkivbeskrivning, arkivförteckning och dokumenthanteringsplan.

SOF har en mycket bra och tydlig intranätssida benämnd *Dokumenthantering och arkivrutiner* som bland annat innehåller förvaltningens dokumenthanteringsplan samt arkivrutiner för alla myndighetens alla verksamhetsområden. BSA vill dock förtydliga att de råd från SKR som omtalas på sidan enbart är rekommendationer och inga regler. Det är inte heller alltid Borås stad valt att tillämpa dessa råd i dess helhet. Gallring av

allmänna handlingar kräver skriftliga beslut, till skillnad från rensning av andra handlingar såsom reklam, arbetsmaterial eller kopior. Läs mer om gallring av allmänna handlingar här: [God offentlighetsstruktur](#). Det är SOF dokumenthanteringsplan som styr vad som ska bevaras och vad som får gallras.

Fråga 10a lyder: *Vilka dokument- och ärendehanteringssystem använder ni?* SOF tyckte det var svårt att begripa vilka system som avsågs med frågan men listade: Canea, Ciceron, Infracontrol, Selfpoint. Avsikten med frågan är att försöka få en uppfattning om vilka system som innehåller ärenden och dokument på förvaltningen. Men BSA håller med om att det var ottydligt formulerat och har hädanefter ändrat till *Vilka verksamhetssystem använder ni för er dokumenthantering?*

SOF registrerar sina handlingar i Ciceron enligt stadens diarieplan. I samband med tillsynsbesöket informerade BSA om att det finns anvisningar för registrering i Ciceron på intranätet under Arkivmyndigheten, Råd och anvisningar.

BSA har inte inför tillsynsbesöket tagit del av några särskilda instruktioner kring hur personalen bör registrera sina handlingar, varken för Ciceron eller för VIVA. Däremot har förvaltningen i efterhand skickat instruktioner för registrering av uppgifter i VIVA. Den typen av styrdokument kan säkerställa att personalen arbetar på ett likartat sätt, skriver bra ärendemeningar och namnger sina dokument konsekvent. BSA rekommenderar att SOF tar fram likartade anvisningar för registrering i Ciceron.

BSA har under sin granskning identifierat några underligheter i SOF diarium (Ciceron). Ärendet 2023:115 är benämnt "Bageriet", vilket måste ses som en ofullständig ärendemening. Rekommendationen är att ärendemeningen ska vara kort och kärnfull och beskriva vad ärendet innehåller. Det allra flesta av SOF diarieförda ärenden har också den karaktären. Två ärenden 2023-00083 och 2023-00110 verkar saknas helt. Det ska gå att makulera ärenden, men inte ta bort dem helt och hållet. I dialog med förvaltningen uppger de att det ena ärendet togs bort på grund av dubbelregistrering och det andra på grund av att ärendet var helt tomt. Inga handlingar fanns i ärendena utan syftet var bara att ta bort ärendemapparna. Vid närmare efterforskningar efter tillsynsbesöket visar det sig att ärendena inte har försvunnit, utan att vi som deltog på mötet inte hade rätt behörigheter att se dem. Nämnssekreteraren har sedan dess fått rätt rättigheter och kan nu se makulerade ärenden.

Fråga 14 lyder *Hur många oavslutade ärenden finns från respektive år i era olika ärende- och dokumenthanteringssystem?* Här redovisar SOF följande siffror för

Ciceron: 2019: 1, 2020: 2, 2021: 50, 2022: 151, 2023: 106. Siffrorna pekar på att förvaltningen har för vana att avsluta äldre ärenden vilket BSA ser som positivt. Efter tillsynsbesöket har förvaltningen redovisat ännu bättre siffror och de har exempelvis inga öppna ärenden alls från 2019 och 2020.

Frågan 15b *Vilken myndighet har arkivansvar för de gemensamma IT-system som används av mer än en myndighet och som ni har tillgång till?* vållade en del funderingar från SOF sida. Förvaltningen redovisar en lång rad system som de delar med andra myndigheter men där arkivansvaret är oklart. I Stratsys finns samtliga dessa system uppräknade och beskrivna. BSA menar att arkivansvaret i möjligaste mån bör fastställas för att säkerställa att informationen bevaras och/eller gallras. Särskilt viktigt är detta när det kommer till system som SOF delar med myndigheter utanför Borås stad. Exempelvis system där förvaltningen rapporterar in incidenter.

På fråga 17 *Har ni en arkivbeskrivning?* svarar förvaltningen ja, men under tillsynsbesöket framkommer att de missuppfattat vad detta är och svaret är att de saknar en sådan. BSA uppmanar SOF att skriva en arkivbeskrivning enligt Arkivlagen och Borås Stads Rutiner för informations- och arkivhantering. Exempel på hur dessa kan se ut finns på Stadsarkivets informationssidor på intranätet.

På fråga 18 *Har ni en arkivförteckning?* svarar förvaltningen också ja. Även här var det fråga om en missuppfattning då SOF trodde detta var samma sak som en dokumenthanteringsplan. BSA kommer att uppdatera frågeformuläret gällande frågorna 17 och 18 så att det bättre framgår vad en arkivbeskrivning och arkivförteckning är något. Den senare ska innehålla uppgifter om alla handlingar som ska bevaras och som förvaras på förvaltningen, alltså även äldre handlingar från eventuella föregångare. Även här uppmanas SOF komplettera sin arkivredovisning med en sådan enligt gällande bestämmelser.

C. Kunskap om allmänna handlingar

Myndighetens tjänstemän ska ha tillräcklig kunskap om offentlighetslagstiftningen för att kunna leva upp till lagens krav när det gäller allmänna handlingar.

På fråga 20 *Känner personalen till lagar och rutiner för myndighetens arkiv- och informationshantering?* svarar SOF ja. Samma svar ger de på den efterföljande frågan *Känner personalen till hur allmänna handlingar ska förvaras?*

När det kommer till fråga 22 *Hur arbetar ni med att sprida kunskap om allmänna handlingar och arkivhantering bland de anställda?* svarar SOF ” Genom introduktion för nyanställda och genom arkivredogörarna.” Under tillsynsbesöket fördes en diskussion om hur man på bästa sätt informerar personalen om vad som gäller.

D. Rätten att ta del av allmänna handlingar

Insyns- och sökinstrument ska vara utformade på ett sådant sätt att de underlättar för både allmänheten och myndighetens personal att ta del av myndighetens allmänna handlingar. Allmänheten behöver också kunna få tillgång till digitala handlingar.

På fråga 23a *Hur informerar ni allmänheten om hur de kan ta del av era allmänna handlingar?* svarar SOF ”Skickar epost till prenumeranter om nämndhandlingar och protokoll på boras.se. E-tjänst för registerutdrag på Borås stads webbsida.”

På fråga 23b *Finns dokumenthanteringsplanen, arkivbeskrivningen och arkivförteckningen tillgängliga på myndighetens webbsida?* svarar förvaltningen ”Nej”. Det är BSA uppfattning att det är bra om dessa dokument i framtiden publiceras på externwebben för ökad insyn och kunskap om vilka handlingar som kan efterfrågas.

På fråga 24a *Finns diariet publicerat på nätet?* svarar SOF ”Ja, men enbart ärendemeningar, inte handlingar i sig.” Därefter följde en diskussion om sekretess, rädslor och risken för att göra fel med följd att sekretesskyddade handlingar publiceras. SOF är av uppfattningen att det är en fördel att ha en medvetenhet om vad som lämnas ut för att kunna vara beredd på att svara på eventuella frågor. BSA menar också att det kan finnas en oro för att tappa kontroll och vetskap om vilka handlingar som lämnas ut och vad allmänheten tar del av. Alldeles oavsett är det viktigt att det finns rutiner för registrering att falla tillbaka på, inte minst under semestrar då vikarier arbetar med diariet. BSA rekommenderar SOF att i större utsträckning publicera sina allmänna handlingar i webbdariet.

E. Hanteringsanvisningar för allmänna handlingar

En myndighet ska hantera sina allmänna handlingar på ett sätt som främjar god dokumenthantering.

Den nuvarande dokumenthanteringsplanen är sju år gammal. Arbetet med att uppdatera planen är emellertid inne i sitt slutskede och sannolikt kommer den att fastställas av nämnden i augusti 2023.

BSA vill påpeka att planerna riskerar att bli inaktuella om det går för lång tid mellan uppdateringarna, då det sker ständiga förändringar i verksamheten, arbetssätt och handlingstyper som kommer till och försvinner. Lägg därför med fördel in i planeringen att årligen se över den befintliga planen.

På frågan 25e) *Känner personalen till syftet med dokumenthanteringsplanen?* svarar SOF ”Ja, det är vår uppfattning.” BSA tycker det är positivt att SOF publicerat den gamla planen på intranätet och utgår från att så även sker med den nya.

Frågan 28b lyder *Har ni särskilda rutiner för registrering av e-post?* svarar SOF ”Ja, hantering av inkommen post.” De har också bifogat denna i sitt svar till arkivmyndigheten som anser att den är tydlig och bra.

På fråga 29 *Har ni utformat rutiner för handlingar som upprättas eller inkommer i sociala medier?* svarar förvaltningen att ett antal enheter använder sociala medier, såsom LinkedIn och Facebook. Av detta skäl är det önskvärt att förvaltningen fastställer rutiner kring användningen. Det finns andra förvaltningar i Borås stad som gjort detta och som kan användas som mall eller inspiration.

F. Gallring av allmänna handlingar

Nämnder eller styrelser beslutar om gallring. Inför gallringbeslut ska samråd ske med arkivmyndigheten.

Gallring av personärenden enligt SoL, LSS och HSL sker årligen enligt gallringslista som skickas ut av IT Vård och omsorg. För anställdas personalakter gås hela arkivet igenom årligen och anställningars upphörande kontrolleras mot verksamhetssystemet Heroma.

G. Leveranser av arkiv till arkivmyndigheten

För att leveranserna ska bli korrekta vill Stadsarkivet att förvaltningen följer våra rekommendationer och i god tid innan leverans tar kontakt med arkivmyndigheten.

SOF svarar att de levererar handlingar enligt gällande beslut och följer alla anvisningar.

På fråga 33d) *Har ni för avsikt att leverera mer handlingar i framtiden och i så fall vilka?* svarar SOF att de i dagsläget inte ser något sådant behov. Syftet med frågan är att fånga upp om myndigheten har elektroniska system som innehåller data som ska bevaras enligt förvaltningens dokumenthanteringsplan och påbörja en dialog med BSA om formerna för detta.

H. Bevakning av arkivfrågor vid organisationsförändringar

Informationshanteringen vid en myndighet är tätt sammankopplad med myndighetens organisation och arbetsätt. Vid organisationsförändringar är det därför viktigt att bevaka och dokumentera hur arkivbildningen och informationshanteringen påverkas av de förändringar som görs.

Fråga 34a lyder *Har det skett några verksamhetsförändringar hos er myndighet?* Här svarar SOF ja, men i svaren på nästkommande frågor menar förvaltningen att det inte är förändringar som påverkar arkivbildningen. SOF förtydligade under tillsynsbesöket att det exempelvis handlar om gruppbestäder och personliga assistansärenden som flyttas från privat till egen regi, och vice versa.

Hantering av journaler och andra dokument regleras i förvaltningens rutiner vid verksamhetsövergångar. BSA har sedan tillsynsbesöket tagit del av dessa och även haft mejlväxling med förvaltningen kring detaljerna. Journalerna följer alltid med vid en verksamhetsövergång, då de tillhör brukaren. Detta förenklas av att de privata utförarna använder sig av samma system som SOF för all dokumentation (VIVA). Fysiska handlingar följer inte med men all journalföring sker digitalt idag. De som jobbar inom förvaltningens verkställighet kan se anteckningar i brukarens journal från och med att SOF åtagande startat. De som jobbar inom organisationens myndighetsutövning samt HSL har ytterligare behörighet vad gäller insyn i journalen före detta datum.

I. Frågor rörande myndighetens arkivlokaler

Enligt Arkivlagen är varje myndighet arkivbildare och ansvarig för sin arkivvård. I arkivvården ingår att myndigheten ska organisera, redovisa, vårda, skydda och avgränsa arkivet.

Förvaltningen har en relativt nybyggd arkivlokal från 2015. Lokalen inreddes i samråd med BSA och ska uppfylla Riksarkivets krav enligt RA:FS 2013:4. Frågorna rörande klimatet i arkivet kunde emellertid SOF svårigen svara på eftersom de inte har utrustningen för att mäta temperatur och luftfuktighet. BSA rekommenderade SOF att införskaffa en termohygrometer för ändamålet och kontinuerligt hålla koll på inomhusklimatet i arkivet. Förvaltningen har sedan tillsynsbesöket redan införskaffat en sådan.

Förelägganden

Sociala omsorgsförvaltningen får till den 30 september 2023 på sig att skriftligen till arkivmyndigheten redovisa en plan för hur de ska hantera nedanstående förelägganden och rekommendationer.

- SOF ska meddela vem som på förvaltningen ansvarar för att ta fram en arkivbeskrivning. Förvaltningen ska sedan upprätta ett sådant dokument och ha det på plats senast januari 2024, arbetet får gärna ske i samråd med BSA.
- SOF ska meddela vem som på förvaltningen ansvarar ta fram en arkivförteckning. Förvaltningen ska sedan upprätta ett sådant dokument och ha det på plats senast januari 2024, arbetet får gärna ske i samråd med BSA.
- SOF ska till BSA översända exempel på avtal som förvaltningen träffat med privata vårdföretag. Detta för att arkivmyndigheten ska kunna avgöra hur arkivfrågorna beaktats.

Rekommendationer

- SOF bör komplettera sin intranätsida Dokumenthantering och arkivrutiner med att SKR:s gallringsråd inte är styrande, utan kan användas som stöd i arbetet med dokumenthanteringsplanen, som styr hanteringen av handlingarna i verksamheten.
- Förvaltningen bör utveckla rutiner för registrering i Ciceron för att säkerställa att ärendemeningar och handlingar beskrivs på ett korrekt sätt.
- BSA rekommenderar SOF att i större utsträckning publicera sina allmänna handlingar i webbdariet.
- BSA rekommenderar att SOF i framtiden publicerar dokumenthanteringsplanen, arkivbeskrivningen och arkivförteckningen på myndighetens externa webbsida.
- BSA rekommenderar att förvaltningen tittar närmare på de organisatoriska förändringar som skett på senare tid och vilka konsekvenser dessa fått på arkivbildningen. Dokumentationen kan med fördel ingå i förvaltningens arkivbeskrivning.
- BSA ska i sina arkivrutiner beskriva skillnaden mellan rensning och gallring. Se BSA:s intranät för formulering.
- BSA rekommenderade SOF att införskaffa en termohygrometer till arkivet för att bättre kunna hålla koll på inomhusklimatet i lokalen. Då detta redan är åtgärdat får SOF gärna återkoppla med de aktuella värdena för lokalen.